

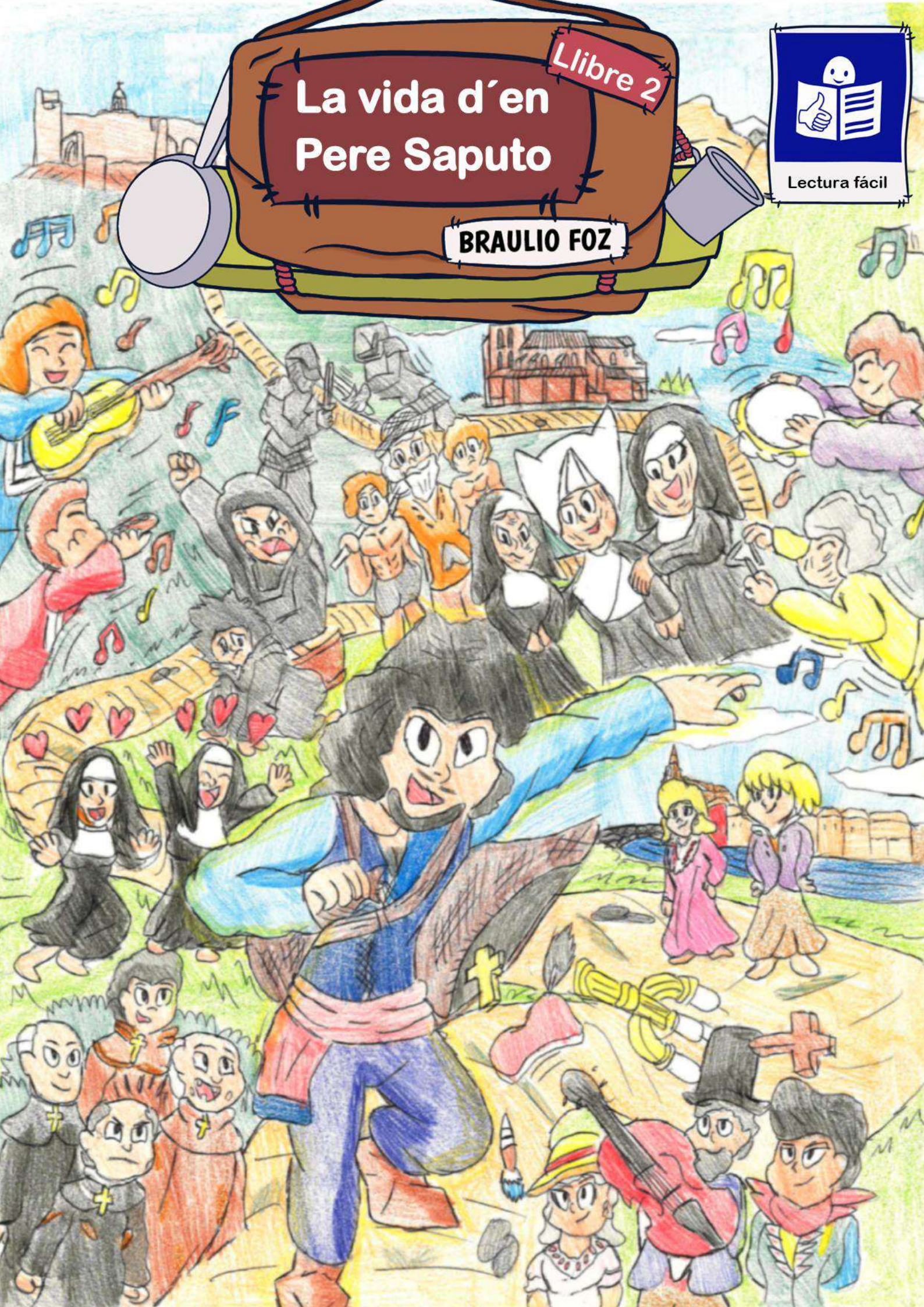
Llibre 2

La vida d'en Pere Saputo

BRAULIO FOZ

Lectura fàcil

La vida d'en Pere Saputo

Libre 2

BRAULIO FOZ

Crèdits Llibre 2: La vida d'en Pere Saputo (Versió lectura fàcil)

Autor de l'obra Original: Braulio Foz Burgés

Autor versió Lectura Fàcil:

© Plena inclusió Aragó, 2022

© Aladrada Edicions, 2022

Editen:

Plena inclusió Aragó

info@plenainclusionaragon.com

Disseny i maquetació:

Plena inclusió Aragó

info@plenainclusionaragon.com

ISBN: 978-84-126498-2-6

Colaboracions: Govern d'Aragó, Ajuntament d'Almudévar, Ajuntament de Saragossa, Rolde d'Estudis Aragonesos, Aladrada Edicions, Orquestina del Fabirol, ADISPAZ, ATADI i Valentia.

Dedicatòria especial

A “Pepeenjuanes”:

Un company molt simpàtic i rialler,
que li agrada fer broma i sempre esta disposat
a ajudar a la gent.

Un ribagorçà molt ufanós,
que va viure a Purroy de la Solana,
però que té cert esperit oscense des de fa 40 anys.

Sap moltes coses de la província d’Osca,
li agrada molt donar la seva opinió, preguntar i investigar.
Per això se li dona molt bé comptar-nos i informar-nos,
històries que ell sap de la seva província,
perquè és un home molt cultureta.
És molt responsable amb el seu treball
i li agrada fer les coses bé.

En aquest projecte d’accessibilitat cognitiva,
aporta el seu bon saber.

Diu el que es pot millorar perquè tot sigui més senzill i clar.

Per ser tan bon company,
et fem aquest petit reconeixement.
Moltes gràcies per estar amb nosaltres.

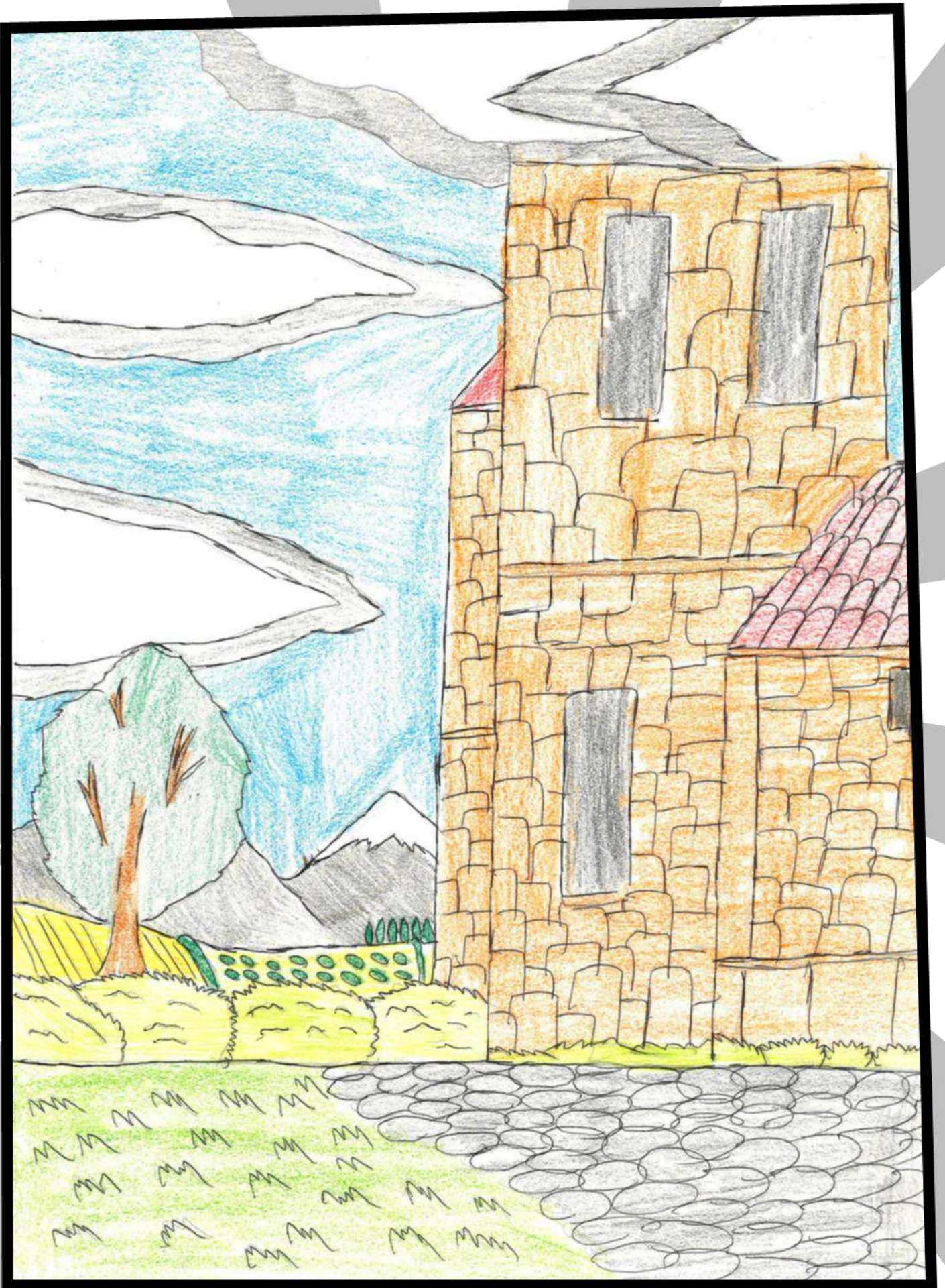
Moltes gràcies, Ribagorçà!

Pepeenjuanes

Índex

Informació sobre el llibre	1
Capítol 1	15
Capítol 2	23
Capítol 3	41
Capítol 4	53
Capítol 5	69
Capítol 6	76
Capítol 7	93
Capítol 8	109
Capítol 9	114
Capítol 10	126
Capítol 11	147
Capítol 12	160
Capítol 13	188
Capítol 14	201
Capítol 15	219

Informació sobre el Llibre

Resum del projecte

“Accessibilitat i cultura aragonesa amb en Pere Saputo”

Aquest llibre forma part d'un projecte que té els següents objectius:

- 1) Adaptar a lectura fàcil la vida d'en Pere Saputo.
El primer llibre de literatura clàssica aragonès, escrit en base a normes de lectura fàcil.
- 2) Donar a conèixer la cultura i tradicions d'Aragó a persones amb dificultats de comprensió lectora.
- 3) Utilitzar la tecnologia per fomentar la lectura.

Aquest projecte ho ha realitzat Plena inclusió Aragó amb la col·laboració de moltes persones i de moltes entitats públiques i privades.

Si vols saber més informació del projecte, pots visitar la següent pàgina web:

www.plenainclusionaragon.org

Participants en el projecte:

- ✓ **Coordinació projecte, gestió, adaptació i revisió del text:** Santiago Aguado Villasol.

- ✓ **Maquetació i elements de suport a la lectura:** Carla Gutiérrez Sanz.

- ✓ **Desenvolupament informàtic:** Javier Pablo Iradiel.

- ✓ **Dibuixos i il·lustracions:** Francisco David Rodríguez García.

- ✓ **Traducció al català:** Alejandro García Torrubia i Montse Mira Ribó.

- ✓ **Dibuixos de còmic:** Daniel Viñuales Cerdán.

- ✓ **Caricatura Pepeenjuanes:** Equip de Valentia.

- ✓ **Financiació:**
 - Plena inclusió Aragó.

 - Departament de Ciutadania i Drets Socials del Govern d'Aragó.

 - Departament d'Educació, Cultura i Esport del Govern d'Aragó.

 - Direcció General de Política Lingüística del Govern d'Aragó.

✓ **Validació del text:**

- Miriam Esperanza García
- Reyes Gómez Ortiz
- Moisés Salguero Santiago
- Ana Sanz Mendes
- Alejandro García Serrano
- Iván Gil Sánchez

Centre Pieconbola

- Conchita Borderías Tejero
- Carlos Alegre Buey
- Guillermo Pons Alquézar
- Maripaz Santolaria Beired
- Sara Aguirre Broto
- Lourdes Clemente Pocino
- Laura Montes Anglada
- Maribel Olivan Barduzal
- María Pilar Claver Satué
- Fernando Vidal Gil
- David Galindo Laiglesia
- Rosi Bilbao Tovar
- Andrea Bernard Simón
- Josefa Lanceta Castán
- José Ponce Meléndez
- José Luis Bescos García
- Sergio Raluy Areny
- Ricardo Roldán Fanlo
- María Teresa López Lor
- Rosa Segovia Lapuerta
- María Carmen Egea Aguilar

- Carla Gutiérrez Sanz
- David Lasaga Masip
- Andrea Tenorio Pérez
- Inés Omedes Manero
- Alejandro García Torrubia
- Fernando Blázquez Tomás
- David López San Nicolás
- Javier Tabuenca Pablo
- Ester Salas Garcés
- Elena García Herrando
- Isabel Campos Aldana
- Luis Antonio Muñoz Garatachea
- María Luz Magaña Arilla
- Marisa Sanchís Valenzuela
- Marisol Espinosa Polo
- María Pilar Borraz García

- Otilia Vivas Ros
- Patricia Bosch Sánchez
- Mila Herrera Marzo
- Joaquín Royo Lorén
- Alicia García-Villaraco Aguilar
- Lázaro Calvo Cervera
- Eduardo Quiles Gil
- Ángeles Igual Edo
- Juan Alonso Ortega Díaz
- Esther Andrés Ibáñez
- Ruth Guillén Sánchez
- Miguel Enrique González Garcerá
- Juan Antonio Marcén Martín
- Alba Giménez Nevado

Resum de l'autor:

“La vida d'en Pere Saputo” la va escriure Braulio Foz i Burges.
Va un escriptor espanyol que va néixer el 1791 a Fórnoles
I va morir el 1861 a Borja.

Braulio Foz va estudiar ciències i llengües a França.
Va treballar com a professor a la Universitat de Saragossa.
Ensenyava els idiomes de llatí, francès i grec.
Va ser el fundador i director del diari L'Eco d'Aragó.

Braulio Foz va ser un escriptor important a Aragó
i a tota Espanya.

El llibre més important que va escriure
va ser la Vida d'en Pere Saputo.
El va escriure l'any 1844
i és una obra en la que es poden veure llocs,
expressions i traduccions típiques d'Aragó.

Suports a la lectura i altra informació:

Aquest llibre utilitza elements de suport a la lectura que et poden ajudar a entendre millor el text.

Al llarg del llibre veuràs els següents elements de suport per entendre el text:

- **Definició de paraules:**

algunes paraules són difícils d'entendre.

Són paraules subratllades en **color negre**

i estan definides en un quadre

a prop d'aquestes paraules.

Als quadres marrons pots llegir les definicions de paraules.

- **Aclariment d'expressions:**

hi ha expressions que són difícils d'entendre.

Són expressions subratllades en **color vermell**

i estan definides en un quadre

a prop d'aquestes expressions.

Als quadres vermells podeu llegir les definicions d'expressions.

- **Explicació de situacions o comentaris:**

en el llibre hi ha situacions o comentaris

que s'explica per què passen

per què els puguis entendre amb facilitat.

Són situacions o comentaris

subratllades en **color verd**

i estan explicats en un quadre

a prop d'aquestes situacions o comentaris.

Als quadres verds pots llegir l'explicació de situacions o comentaris.

- **Traducció de paraules i frases d'altres idiomes:**

en alguns capítols veuràs frases i paraules en un altre idioma diferent al castellà.

Són frases i paraules subratllades en **color morat**

i estan traduïdes en un quadre

a prop d'aquestes frases i paraules.

Als quadres morats pots llegir la traducció de frases i paraules que estàn en un altre idioma.

- **Informació d'en Pepeenjuanes:**

En el llibre a vegades es parla de llocs d'Aragó, de personatges històrics o d'altres llibres.

Donem més informació sobretot això

al final del capítol en el que apareix aquella informació.

Quan vegis una paraula o frase en **color blau**,

podràs veure el seu significat al final d'aquell capítol, gràcies a l'explicació del nostre Pepeenjuanes.

Als resums blaus del final d'alguns capítols podeu llegir la informació d'en Pepeenjuanes.

També trobaràs altres elements de suport a la lectura i informació sobre el llibre:

- **Senyals de colors:** cada capítol té un color de referència. El títol de cada capítol serà d'un color diferent de la resta. A més, al contorn de cada pàgina podràs veure un detall del color d'aquell capítol. Això et servirà per saber en què capítol del llibre et trobes.
- **Números de pàgina:** totes las pàgines estan numerades. Els números de pàgina t'indiquen la pàgina que estàs llegint i el número total de pàgines del llibre. Això t'ajudarà a saber quina pàgina estàs llegint i quantes pàgines et queden per acabar el llibre.
- **Codis QR:** hi ha diversos codis QR al llibre que tenen informació addicional dels llocs que s' anomenen al llibre. Aquesta informació et pot servir per conèixer més els llocs que apareixen al llibre. Pots veure aquesta informació al final d'alguns capítols.

Personatges del llibre:

Narrador de la història:

Braulio Foz

Veïns i veïnes d'Almudévar:

Pere Saputo

Pere Saputo

Vestit de dona

**Vestit de monja:
Geminita**

**Vestit de tuno:
Paquito**

**Mare d'en
Pere Saputo**

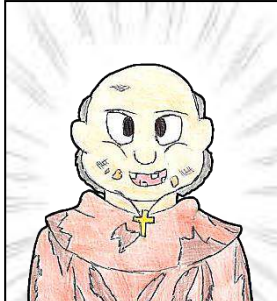

**Padrina d'en
Pere Saputo**

Eulàlia

Convent d'Osca:

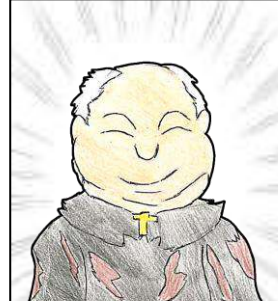
Frare polpós

Prior del convent

Frare lector

Fra Toribio

Veïns i veïnes de Barbastre:

Home penitent

Llorença

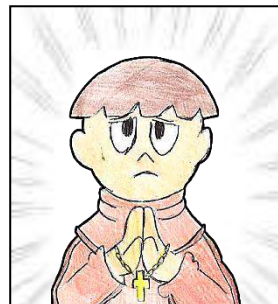
Amic d'en Conxet

Antònia

Lladre

Sagristà

Convent de monges:

Monja de la porta

Mare priora

Paulina

Joaneta

Sor Natzarena

Sor Mercè

Sor Bonifàcia

Estudiants de la tuna:

Tuno de la viola

Tuno del xiulet

Tuno de la pandereta

Tuno del triàngle

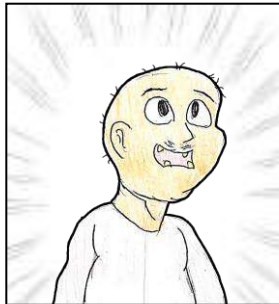

Estudiants de la tuna

Veïns i veïnes dels pobles de la Serra de Guara:

Alcalde del poble

Veí 1

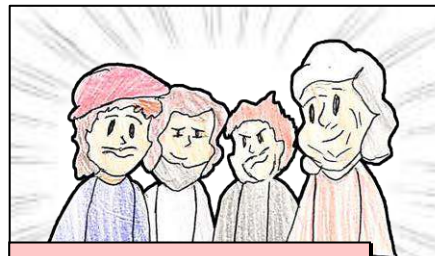
Veí 2

Veí 3

Jove del poble

Homes del poble

Morfina

Senyor Sever

Marieta

Senyor Vicenç

**Minyona de
Senyor Sever**

Veïns i veïnes dels pobles de la Serra de Guara:

Dona dels insults

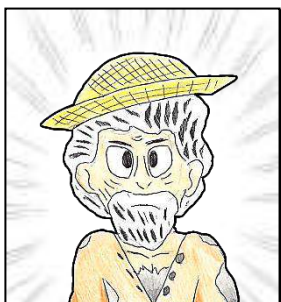
Cavaller 1

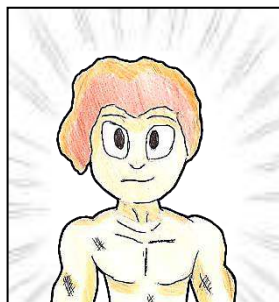
Cavaller 2

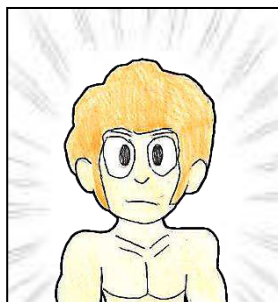
Veïna

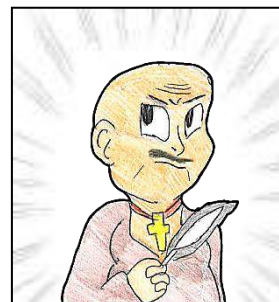
Pare llaurador

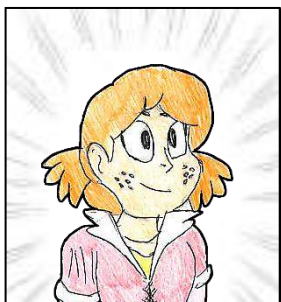
Fill de llaurador 1

Fill de llaurador 2

Escrivà de Sieso

Filla de l'escrivà

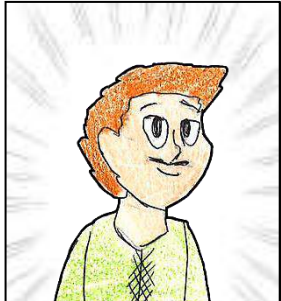
Home elegant

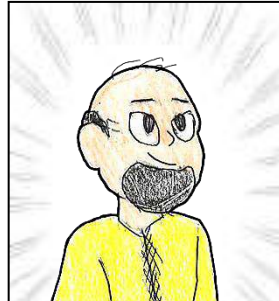
Home de la casa

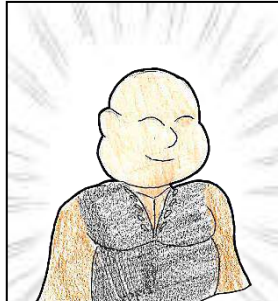
Noi jove 1

Noi jove 2

Noi jove 3

Home

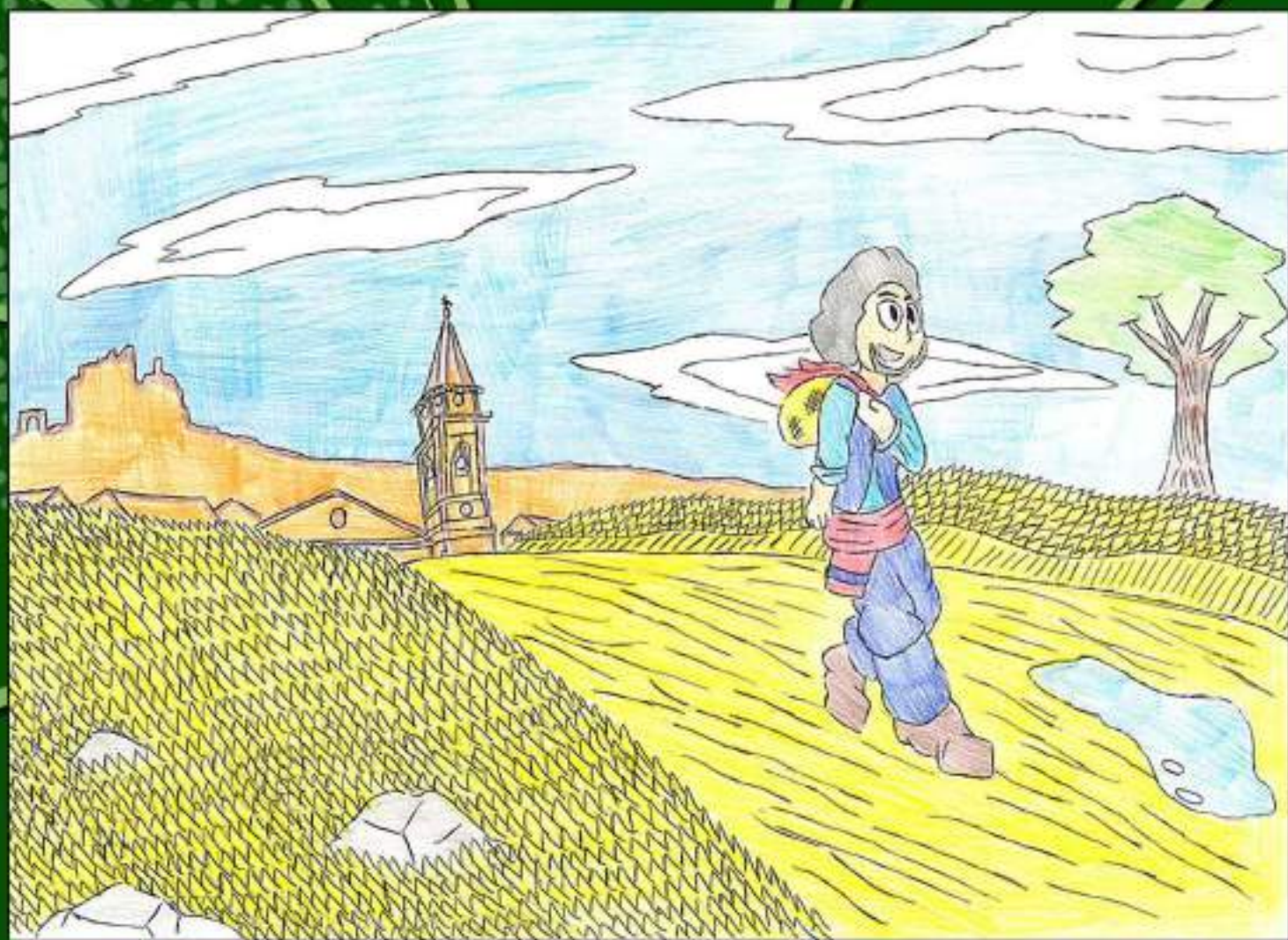

Posadera

Capítol 1

**En Pere Saputo decideix
anar-se'n de viatge**

Braulio Foz:

- Ai, estimat lector!

Tinc un consell molt bo per a tu.

Mai diguis: D'aquesta aigua no beuré!

No sabem les voltes que dóna la vida.

És millor que evitis dir que aniràs a fer

o que no vagis a fer a la vida,

perquè pot ser que et tinguis que

empassar-te les teves paraules.

Això li va passar al **gentilhome** de la cantonada.

Te'n recordes, estimat lector?

El gentilhome estava un dia a la plaça del poble.

Davant de tot el món,

el gentilhome va dir a la mare d'en Pere

que el seu fill seria un **mandrós**

quan fos un home.

I què va passar uns anys després

de que digués allò al gentilhome?

Doncs que en Pere va salvar a l'Eulàlia

i va demostrar a tot el món

qui era millor persona que el gentilhome

i moltes altres persones riques.

El gentilhome es va tenir que empassar les seves

paraules i la seva **supèrbia**.

El gentilhome es va disculpar per **humiliar** a en Pere

i li va agrair que salvés a la seva filla.

Aquesta expressió es diu quan una persona fa alguna cosa que va dir que no faria mai. Per exemple, quan algú diu: mai diré una mentida. I després diu alguna mentida. Es una expressió que significa el mateix que aquesta: "mai diguis mai" o aquesta altra: "per la boca mor el peix".

Aquesta frase significa que a vegades et passen coses que no s'esperen que t'anirien a passar.

Aquesta expressió s'utilitza quan algú diu alguna cosa i s'equivoca. Significa **corregit** quan comets un error.

Un **gentilhome** és una persona rica de baixa noblesa.

Una persona **mandrosa** és una persona gandula.

Una persona **supèrbia** és una persona que creu que és millor que les altres persones.

Humiliar és ofendre a algú.

Que maca és la **gratitud!**

El gentilhome, en el fons, tenia bon cor,
tot i que era una mica superb.

La supèrbia no és gens bona, estimat lector.
Déu ens posa en el nostre lloc!
Ja ho deia un savi fa molt de temps:

Déu baixa la part alta i aixeca la baixa.

Les persones que s'alegren o es riuen
de les desgràcies d'altres persones
o de la pobresa d'altres persones,
tindran el seu càstig a la vida.

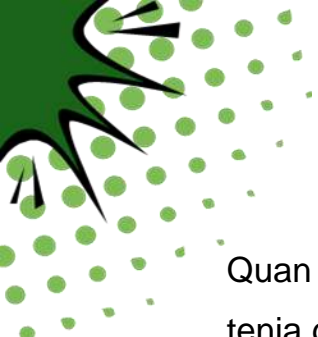
I les persones que es creuen millors
que la resta de persones
i pensen que no els passarà res de dolent,
també tindran el seu càstig.

En Pere Saputo sabia que la supèrbia
era una cosa dolenta.
Ho sabia perquè ho veia en la seva vida,
ho llegia en els llibres
i perquè la seva mare li recordava
que és millor ser humil.

La **gratitud** és la sensació que tenim quan algú ens fa un favor i li volem agrair.

Aquesta frase vol dir que el Gentilhome era una persona supèrbia, però també era una bona persona.

Aquesta expressió significa que Déu és just i fa que les persones siguin iguals.

Quan en Pere va complir 15 anys,
tenia ganes de sortir d` **Almudévar**
per a conèixer altres llocs del món.
Un día, li va dir a la seva mare.

Pere Saputo:

- Mare, em ve de gust veure món.
Només conec Osca
i algun altre poble a prop d` Almudévar.

En tots es fa el mateix i el paisatge és molt semblant.
Els mateixos camps, les mateixes parets,
les mateixes persones...
Sempre el mateix.

Vull viatjar sol i anar-me`n lluny,
per a conèixer altres costums i veure altres paisatges.
En el món hi ha molt per veure i aprendre!

Si us plau, mare, deixa`m anar a veure món.

La mare d`en Pere estava sorpresa.
No volia que en Pere se n`anés i la deixés sola.
Li va contestar plorant.

Mare:

- Però fill meu;
si te`n vas d`aquí,
qui m` ajudarà a la vida?

Pere Saputo:

- Mare, soc el teu fill i la meva obligació és ajudar-te, estimar-te, **honorar-te**, guanyar-me la vida, no donar-te problemes i cuidar-te quan ho necessitis.

Honorar és respectar a una persona i fer-la sentir orgullosa.

Però això no significa que tingui que estar sempre al teu costat.

A més, no trigaré a tornar.
És el meu primer viatge
i soc molt **rapinyaire** encara.
No vull anar-me'n molt lluny
perquè no estic preparat.

En aquesta frase, rapinyaire significa persona jove. Una rapinyaire és un tipus d'au salvatge.

Mare:

- D'acord, fill meu.
Ja veig que has decidit viatjar.
Només et demano que facis una cosa:
digues-li al senyor capellà que te'n vas a veure món.

Ja saps que el capellà coneix a moltes persones que et poden ajudar a guanyar-te la vida fora d' Almudévar.

Fins i tot li podries demanar que t'escrigui aquestes lletres que s'anomenen **cartes de recomanació**.

Una **carta de recomanació** és un document que una persona escriu sobre les coses que fa bé en el treball.

Pere Saputo:

- Ai mare!

Què equivocada estàs!

No vull cartes de recomanació.

Me'n vaig per veure món i ser lliure.

No me'n vaig per treballar.

A més, de què treballaria?

De pintor?

Fa falta molt de temps per a pintar un quadre
i que quedi bé.

De músic?

Només podria tocar en **saraus**,
en casaments o festes.

Un **sarau** és una festa
amb música i ball.

Ja t'aviso mare, que em vull marxar demà.

Aquesta nit vull que anem a casa de la meva padrina
per a dir-li que me'n vaig de viatge.

Ningú més no ha de saber que me'n vaig del poble.

Quan m'hagi marxat, si tu ho vols, s'ho dius al capellà.

Mare:

- Demà te'n vols anar?!

Però això és molt **precipitat!**

Una mica **precipitat** és
alguna cosa que es fa
amb presa o molt
ràpid.

Pere Saputo:

- Precipitat per a tu, mare.
Però per a mi no és res precipitat.
Fa molt de temps que vull anar-me'n.

T'ho repeteixo mare: me n'aniré en pocs dies.
Només necessito dues camises netes,
la meva **capeta** i 10 **lliures jaqueses** d'or.

La **capeta** és una capa curta.

Les **lliures jaqueses** eren un tipus de monedes que s'usaven en aquella època.

Al final, la mare va acceptar que el seu fill marxés de viatge.

L'endemà, va besar la mà del seu fill i va veure com s'allunyava de casa.
En Pere va decidir que aniria pel camí que porta a Osca, era el que millor coneixia.

En Pere va sortir de casa i va mirar al cel.
Va tancar els ulls i va dir:

Pere Saputo:

- **Déu: Dóna'm sort en el meu viatge.**

En Pere diu això en veu alta per a demanar-li a Déu que no li passi res dolent en el seu viatge i el protegeixi.

La seva mare i la seva padrina veien a en Pere allunyar-se.
Quan el van perdre de vista, van dir:

Mare i padrina:

- Ja se n'ha anat!

I totes dues van començar a plorar.

Informació de Pepenjuanes:

Almudévar és el poble
on neix en Pere Saputo.

Es troba a 18 quilòmetres d'Osca.

Curiositats del capítol:

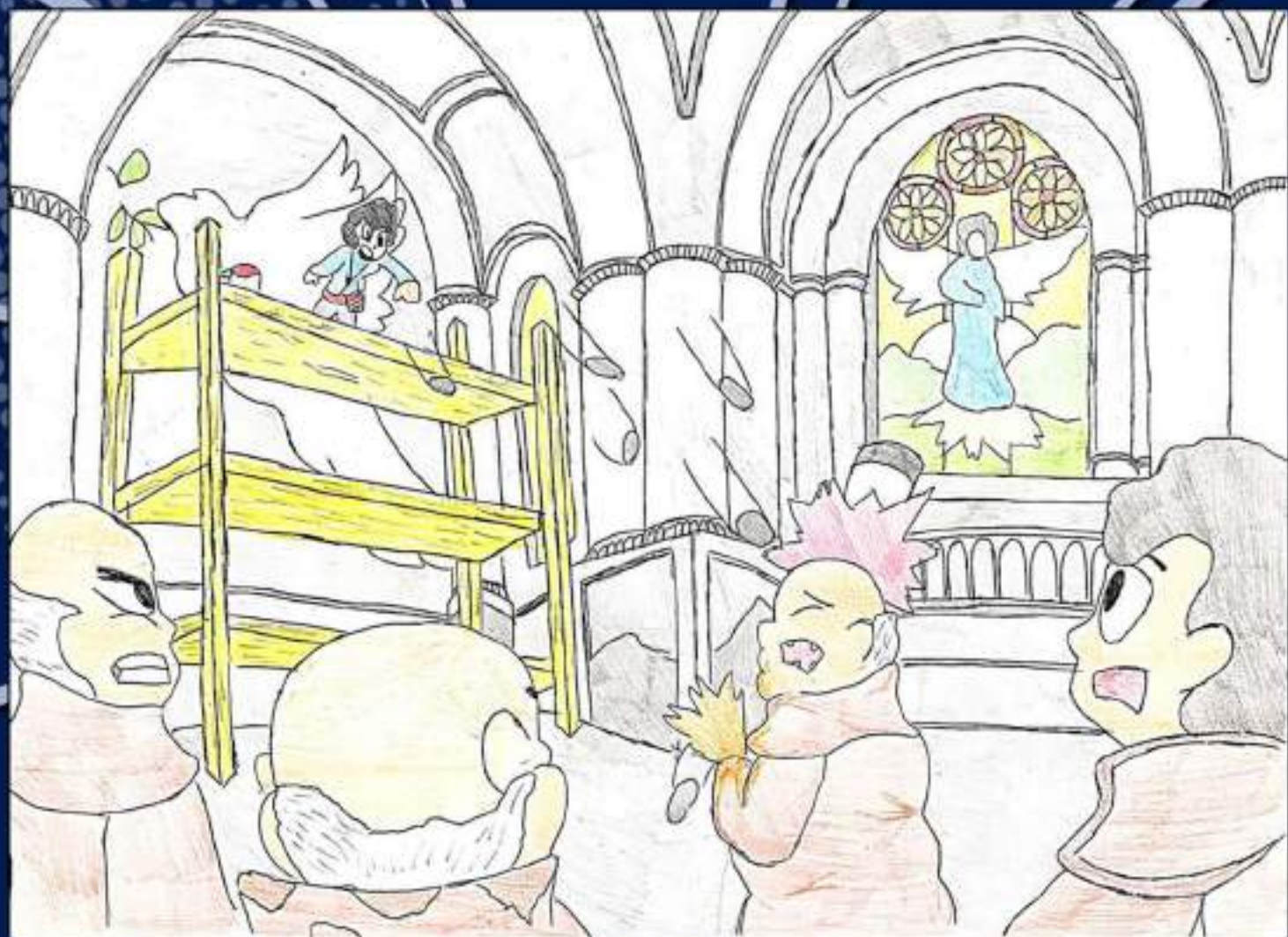

[Pàgina web de l'Ajuntament
d' Almudévar.](#)

Capítol 2

En Pere Saputo arriba a Osca

Braulio Foz:

- En Pere va sortir d' Almudévar a les 7 del matí
Era un matí assolellat, sense núvols ni vent.
Un dia de primavera fantàstic.

En Pere caminava alegre i segur.

**Caminava tan lleuger de peus,
que no deixava la seva empremta a la terra.**

Semblava que estigués volant.

Aquesta expressió
significa que caminava
ràpid, gairabé corrents.

Mirava els paisatges que l'envoltaven.

Als costats veia els camps de blat,
al capdavant veia la **serra del Gratal**
i els Pirineus, blancs i nevats.

En Pere sabia que darrere dels Pirineus
estava el regne de França.

En el seu camí a Osca
va poder veure les **Canteres**, la **selva de Pebredó**
i els famosos **plans d'Alcoraz**.

Va arribar a Osca en 2 hores.

En Pere passejava pels carrers i avingudes d'Osca.
Es va **topar** amb un frare amb poc cabell, gros i **polpós**.

Van estar parlant molta estona.
En un moment de la conversa,
el frare va parlar del mestre Artigues.
El mestre Artigues era el pintor
que anava a pintar la **capella**
de l'**Ermita** de la Verge de la Corona a Almudévar.
Però, recorda estimat lector,
al final la va pintar en Pere Saputo.

Frare polpós:

- En el convent de **Nostra Senyora del Carme**
volem pintar la capella de la Verge.
I hem cridat al gran mestre Artigues perquè la pintés.

Demanava 500 lliures jaqueses.
Però només podíem pagar-li 350 lliures jaqueses.
El mestre Artigues ens va dir que eren molt pocs diners
i no l'anava a pintar.

És molt jueu!

Pere Saputo:

- Aniré a veure aquest capellà.
I pot ser que us busqui un pintor.

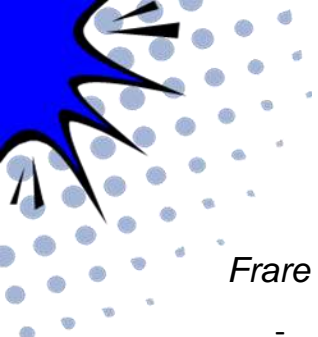
Topar-se amb algú és trobar-se a algú.

Una persona **polposa** és una persona amb les galtes grans o inflades.

Una **capella** és el lloc d'una església que serveix per a resar.

Una **ermita** és una església petita que es troba fora d'un poble o en una muntanya

Aquesta expressió s'utilitza per a dir que algú és garrepa o avariós. És una expressió que no respecta el judaisme o a les persones que creuen en aquesta religió, tradició i cultura.

Frare polpós:

- D'acord, et vindràs amb mi a veure-la.
Però que el pintor no sigui de Saragossa.
Segur que els pintors de Saragossa
demanen més diners que els d'Osca.
No tenim tants diners!

Van arribar al **convent** i van veure la capella.
Després van pujar al despatx del **prior**.

Un **convent** és el lloc on viuen els monjos i les monges.

Pere Saputo:

- Bon dia senyor prior.
Jo buscaré un pintor
que demani al menys de 500 lliures jaqueses
per pintar la capella.

El **prior** és la persona amb més rang en un convent o monestir.

Prior:

- No sé si trobaràs a algú que pinti la capella
per 350 lliures jaqueses.
El mestre Artigues no volia perquè era molt poc.

Però és que abans de parlar amb el mestre Artigues,
li vàrem demanar a un altre pintor menys famós
i que tampoc va voler pintar la capella per tant pocs diners.

Pere Saputo:

- Jo ho faré.

Prior:

- Sí, ja t'hem entès.
Tu trobaràs al pintor.

Pere Saputo:

- No vull dir això.
Em refereixo a que jo pintaré la capella.

Prior:

- Tu?!

Pere Saputo:

- Sí, senyor prior.
Jo mateix pintaré la capella.

Prior:

- No em facis riure, nen!
Vés-te'n a la **Creu de San Martí** a comprar un **bolig**
o vés-te'n a agafar pedres per a llençar-les als gossos
i deixa de **prendre'm el pèl.**

Un **bolig** era una joguina de l'època. Era una pilota lligada amb un fil a una cassola. El joc consistia en ficar la pilota a la cassola movent el braç.

Prendre el pèl a algú és enganyar-lo.

Pere Saputo:

- Senyor prior, això que em diu és mala educació.
No esperava que em tractés així
un home religiós tant important.

On heu llegit que una persona de la meva edat
no pot pintar una capella?

No saps qui soc.

Si ho sabessis no m'hauries tractat així,
com a un nen.

Ja pots buscar-te un bon pintor,
perquè a mi ja m'és igual qui pinti aquesta capella.

I després de dir això, en Pere li donà la espatlla
i es va dirigir a la sortida del despatx.

El prior estava sorprès per la resposta d'en Pere.
Va anar cap a ell abans de que marxés
i el va convèncer per tornar a parlar..

Prior:

- Perdona les meves paraules.
Però és que els nois de la teva edat
solen estar jugant per les places.
Creia que em prenies el pèl.
Com et dius?

Pere Saputo:

- Jo em dic Pere Saputo
i soc...

En Pere no va poder acabar de presentar-se.

El prior es va aixecar i el va interrompre.

Prior:

- Prou, prou, prou!
No diguis res més!

El prior va abraçar a en Pere i el va convidar a asseure's al seu costat.

En Pere va acceptar i va escoltar el que li deia.

Prior:

- Déu t'ha portat al nostre convent
i jo et tractaré com et mereixes.
Pinta la nostra capella
i tindràs una habitació neta per a tu sol.

En el **refetor** t'asseuràs i menjaràs
al costat dels monjos més importants del convent.
i et pagaré 500 lliures jaqueses,
que és el que demanava el mestre Artigues.

El **refetor** és el saló
on mengen els
monjos en els
monestirs i els
convents.

Jo sé que has pintat l'ermita d'Almudévar
i algunes habitacions de persones riques d'allà.
Conec persones que han vist les teves pintures
I m'han dit que són una meravella.

Prior:

- Tu has après a pintar sol
i això et converteix en un pintor especial
L'art de la pintura és molt difícil
i no tothom pot ser pintor
o entendre la bellesa d'aquest art.

Jo sé que ets un bon pintor,
però recorda, Pere: s'ha de ser humil.
Déu humilia als superbs
i **exalta** als humils.

Exaltar és lloar o
dir coses bones
d'una persona.

El prior va seguir parlant amb en Pere
sobre la importància de l'humilitat.

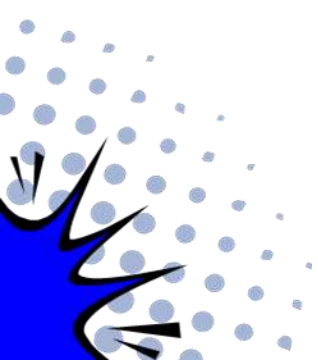
Quan va acabar li va dir:

Prior:

- Ara vés-te'n a descansar fins l'hora de menjar.
Després et prepararàs per a pintar.

Abans de que en Pere se n'anés a la seva habitació,
va entrar un altre frare en el despatx del prior.

Havia escoltat tota la conversa
amb la seva orella pegada a la porta del despatx.

Braulio Foz:

- Ai, la gent xafardera!

El frare que va entrar al despatx del prior, era una d'aquestes persones xafarderes que els agrada saber tot el que passa.

Entren a qualsevol lloc, encara que no els convidin a passar.

Fiquen els nassos on no els truquen.

Escolten d'amagat.

Si et sembla, estimat lector, a aquest personatge l'anomenarem **frare lector**, perquè era el seu treball en el monestir.

En Pere va preguntar al prior què tenia que pintar. El prior li va respondre ràpid abans de sortir del despatx.

Prior:

- No ho sé.
Pensa tu alguna cosa
i dona-li un repàs al que has pintat...

El prior va sortir de l'habitació per avisar a la resta de frares perquè havien de fer el menjar.

Aquesta expressió s'utilitza quan una persona xafardera vol conèixer els assumptes privats d'altres persones sense el seu permís.

El **frare lector** en un monestir era el que llegia la Bíblia i altres documents a la resta de frares del monestir.

En Pere i el frare lector es van quedar sols al despatx.
El frare lector va parlar de sobte.

Frare lector:

- Jo et diré el que vol pintar el prior.
Tens que pintar tres coses.

Primer tens que pintar les portes de l'infern.
Dibuixa molts dimonis esperant a persones
que van acabar allà.

Just abans de l'entrada a l'infern,
pintes a Nostra Senyora del Carme
salvant a diverses persones cristianes
que, per error, anaven a anar a l'infern.

Després, pintes el **purgatori**
i a Nostra Senyora del Carme
traient a les persones cristianes d'allà.

El **purgatori** és el lloc
on les ànimes de les
persones mortes
netegen els seus pecats
abans d'anar al cel.

Per últim, tens que pintar el cel.
Allà estarà el nostre pare Sant Elies,
envoltat de molts frares.

A les cantonades del quadre
pinta 12 **miracles** que se t'acudeixin
i ja estarà l'obra completa.

Un **miracle** és alguna
cosa extraordinària que
sorrén i que no se sap
molt bé perquè ha
passat.

Pere Saputo:

- Em tens que dir quins miracles pinto.
O deixa'm algun llibre que pugui llegir miracles.
Jo no en conec cap.

Frare lector:

- Jo tampoc conec cap miracle.
No hi ha cap llibre que expliqui els miracles.
Bé, crec que estan escrivint un.
Bah... Inventa-te'ls i ja està.

Pere Saputo:

- I quants miracles pinto?

Frare lector:

- Quants més miracles, millor.
Si pintes molts miracles ningú et dirà res.
Quants més miracles pintis,
més **fama** tindrà el pintor i l' **ordre carmelita**.

Una **persona amb fama** és una persona coneguda per molta gent per coses que fa o diu.

Pere Saputo:

- Així ho faré.
Pintaré molts miracles que sorprendran a tothom.

Frare lector:

- Perfecte.

Això és el que necessitem.

Tu seràs reconegut com a bon pintor
i al nostre convent vindran més **fidels**.

En aquesta frase, **fidels** significa persones que creuen en la religió cristiana.

Aquest últim comentari del frare lector,
li va semblar una mica estrany a en Pere.

**Era un frare que no sabia de miracles
I deia que l'important era el número de fidels
que anaven al convent.**

El frare vol fer famós el convent i guanyar diners.

Però a en Pere això li era igual.

Ell pintaria la capella del convent
i que cada persona pensés el que volgués.

Va estar pintant durant tres setmanes.

A la primera setmana anaven a veure'l pintar moltes persones.

Els frares del convent estaven encantats
i deien que les pintures eren molt boniques.

A en Pere l'anomenaven **deixeble** de la natura
perquè havia après a pintar sol.

Un **deixeble** és la persona que aprén coses d'un mestre. En aquest cas, el mestre és la natura.

També anaven a veure'l persones d'Oasca
i dels pobles del voltant.

Tothom anava a veure la seva obra.

Tots, menys el mestre Artigues.

A partir de la segona setmana,
va començar anar a veure'l un frare que es deia Fra Toribio.
La gent deia que era **frare de missa i olla.**

Tots els dies anava a molestar a en Pere
fent-li les mateixes preguntes.

Fra Toribio:

- Com es diu el pintor que pinta la nostra capella?

D'on ve el nostre pintor?

Com es diuen els pares del pintor?

A en Pere l' **irritaven** molt les preguntes de Fra Toribio.
La tercera setmana en el convent,
en Pere se'n va anar a parlar amb el prior per a queixar-se.

Pere Saputo:

- Senyor prior.

Hi ha un frare en el seu convent que em molesta.

Tots els dies ve a preguntar-me coses
mentre estic pintant la capella.

Si us plau, digueu-li a aquest frare que no vingui més
i em deixi treballar tranquil.

És una expressió que s'utilitza per anomenar als frares que només van a les celebracions de missa quan hi ha menjar al refectori. És una expressió que s'utilitza per a mofar-se d'aquest tipus de persones.

Alguna cosa **irritant** és alguna cosa que et molesta molt.

Prior:

- Pere, ja sé qui és el frare de qui em parles.

Es diu Fra Toribio.

Sé que pot **ser un pesat**.

És un frare una mica ximple.

Així que no li facis cas i que digui el que vulgui.

En aquesta frase, pesat vol dir el mateix que molest i impertinent.

El prior tenia bon cor,

però no va resoldre el problema amb en Fra Toribio.

Aquell mateix dia, en Pere va tornar a la capella

per a seguir pintant on ho havia deixat.

Va pujar a la **bastida** amb les seves brotxes,

colors i la paleta per a pintar.

Una **bastida** és una plataforma feta amb taules de fusta o metall per a pujar a llocs alts. S'utilitza molt en la construcció d'edificis.

Mentre pintava, va escoltar que algú entrava a la capella.

En Pere va mirar la porta per veure qui entrava.

Va fer malbé el cap d'un àngel que estava pintant.

En Pere va veure el desastre en la seva pintura

i es enfadar molt.

Aquesta frase significa que, per una distracció, va espatllar la pintura que estava fent.

La persona que va entrar era Fra Toribio.

El frare va començar a preguntar allò de sempre.

Fra Toribio:

- Com es diu el pintor que pinta la nostra capella?

En Pere, que estava **vermell d'ira**,

li va respondre de forma agressiva.

Aquesta expressió significa que en Pere estava fart del frare. Estava tan enfadat amb el frare, que la seva cara es posava vermella.

Pere:

- Avui, el pintor té dos noms:

Pere **còdols!**

i Pere **atuells!**

Un **còdol** és una pedra rodona i petita.

Un **atuell** és una forma d'anomenar objectes.

Mentre en Pere cridava això,
va agafar una pedra de la mida del seu puny
i se la va llançar a Fra Toribio.
Li va donar al frare al pit que va caure d'espatlles al terra.

En Pere, que continuava molt enfadat,
agafava tot el que tenia al seu abast i li va llençar:

- Les brotxes per a pintar.
- Els pots amb els colors.
- I la paleta de pintar.

Quan ja no tenia res més per llençar,
en Pere va saltar de la bastida al terra
i se'n va anar corrent del convent
No es va acomiadar de ningú.
Va deixar a Fra Toribio estirat al terra,
Malferit i amb dificultat per a respirar.

Va córrer tant que, en dos minuts
estava en el **Puig de don Sanç.**
Va trigar molt poc en sortir de la ciutat
i arribar a les terres del **Somontà.**

El Somontà es refereix a la comarca del Somontà de Barbastre.

Informació d'en Pepenjuanes:

La **Serra del Gratal** és un conjunt de muntanyes que apareixen abans d'arribar als Pirineus.

Les **Canteres** és una zona amb muntanyes a prop d'Almudévar.

La **Selva de Pebre** és un bosc que hi ha abans d'arribar d'sca.

Els **Plans d'Alcoraz** es una zona plana just abans d'arribar a Osca.

És famosa perquè a l'any 1096 hi va haver una batalla entre l'exèrcit cristià i l'exèrcit musulmà.

Els cristians volien conquerir Osca que era una ciutat de l'exèrcit musulmà.

Explica la història, que la batalla

la guanyen els cristians gràcies a l'aparició de Sant Jordi sobre un cavall blanc.

Per això, en un monticle dels plans d'Alcoraz hi ha una ermita dedicada a Sant Jordi.

Informació d'en Pepenjuanes:

Nostra Senyora del Carme és un edifici històric de la religió cristiana a la ciutat d'Osca.

La **Creu de Sant Martí** era l'estàtua d'una creu. Fa temps estava en una plaça que es deia Plaça de l'Alpargán d'Osca. Actualment està al principi del carrer Lanuza.

L'**Ordre Carmelita** es diu Orde dels Germans de la Benaurada Verge Maria del Mont Carmel. És un grup de persones religioses que va aparèixer al segle XII. Sant Elies va ser el profeta que va crear l'ordre carmelita.

El **Puig de don Sanç** era un montícle on estava l'antic cementiri d'Osca. També es coneixia com Puig dels Màrtirs.

Curiositats del capítol:

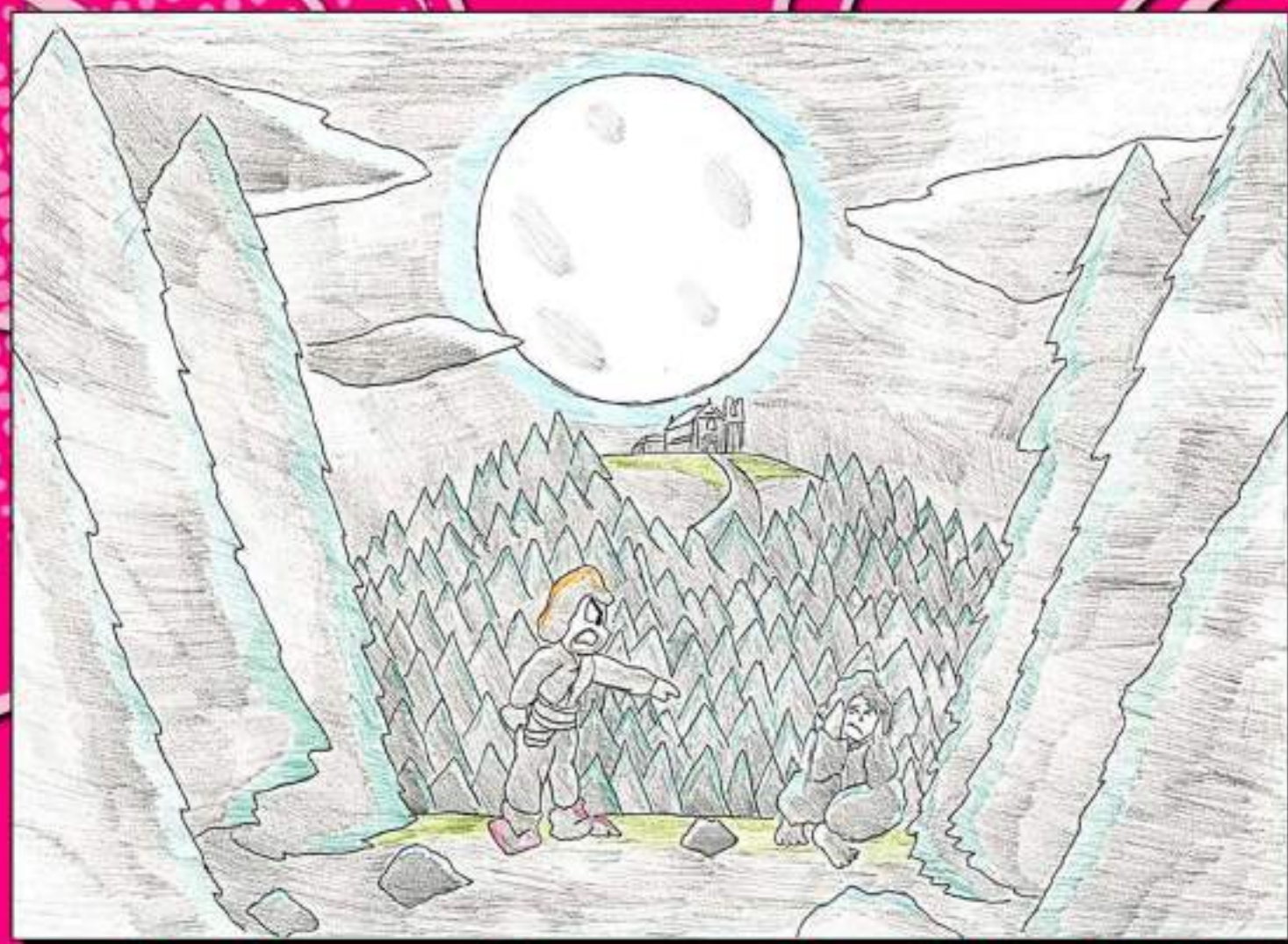

[Pàgina web de l'Ajuntament
d'Osca.](#)

Capítol 3

Les aventures d'en Pere de camí a Barbastre

Braulio Foz:

- En Pere no sabia si havia matat al frare.
Tenia por de que el busquessin.
Per això, va decidir fugir per sendes i camps.
Evitava anar pel el **camí reial**.

Al crear per un d'aquests camps,
en Pere es va trobar amb un **llaurador**
i els seus fills joves.
Estaven fent uns forats grans en la terra.

Un **llaurador** és una persona que treballa cultivant el camp.

Pere Saputo:

- Per què feu aquests forats tan grans?

Pare llaurador:

- Anem a plantar una **vinya**.
A cada forat posarem un **sarment**.

Una **vinya** és un camp on es planta el cep. El cep és la planta de la que es treuen els raïms.

El **sarment** és el tall llarg del cep.

Pere Saputo:

- Crec que podreu plantar la vinya d'una altra manera que és millor.

Es millor fer una rasa tan llarga com la vinya i després posar els sarments enrotllats a la vinya.

En Pere està explicant una forma de plantar vinyes que era nova en aquell moment.

Un dels fills del llaurador va dir:

Fill llaurador:

- Pare...
Crec que aquest noi té raó en el que diu.

Una **rasa** és un forat allargat cavat en el terra.

Pare llaurador:

- No tens ni idea del què dius.

El meu avi em va ensenyar a plantar la vinya així, amb forats.

És la millor manera de plantar vinyes

i així les ensenyo jo als meus fills.

Pere Saputo:

- No creieu que és millor plantar la vinya així?

No voleu provar alguna cosa nova?

Les coses noves són les que ens fan sentir millor.

Fer les coses sempre igual,

com les feien els nostres pares,

els nostres avis y besavis,

és el mateix que no millorar.

Però bé, cada persona fa el que vol.

Com donarà fruits la vinya

en els forats que heu cavat?

Pare llaurador:

- Trigarà un mica de temps.

L'any passat vam plantar aquesta vinya que veus allà.

Crec que la vinya donarà els seus fruits en tres anys.

En Pere Saputo mirava la vinya que li assenyalava el llaurador

i mirava les que plantaven en els forats.

Van estar parlant una estona de com plantaven la vinya

i la deixaven créixer.

Pere Saputo:

- Puc ensenyar-vos a que la vinya de fruits més ràpid.
Perquè...

El llaurador, cansat d'escoltar a en Pere,
va interrompre la conversa.

Pare llaurador:

- **Ni perquè, ni res!**
Què m'ensenyaràs tu a mi?

Ni modes noves, ni res!

Ets un rapinyaire que **feu olor a llet de l'ànima.**

Apa, **fi-de-puta**, segueix el teu camí,
encara sembla que no sàpigues a on vas.

Aquí ningú t'ha preguntat res.

Pere Saputo:

- Me'n vaig, sí.
Però t'asseguro que les vinyes
creixen més ràpid com dic jo.

**La teva forma de plantar la vinya
és més pròpia d'un ase que d'un llaurador.**

Pare llaurador:

- Heu escoltat el que diu?
Noi mal educat!

El llaurador diu això perquè no vol escoltar més a en Pere. Pensa que en Pere no li pot ensenyar res perquè és jove i sap menys que ell, que és més gran.

El llaurador vol dir que en Pere Saputo és massa jove i per això no vol fer-li cas. És una expressió que utilitza per a ridiculitzar a en Pere.

És el mateix que dir "fill de puta". En aquella època es deia així.

En Pere vol dir que el llaurador no feia bé el seu treball i és una persona ximple.

En aquell moment,
els dos fills del llaurador van anar a pegar a en Pere
amb les seves **aixades** aixecades en alt.

En Pere va agafar dues pedres del terra
per a llençar-les als fills del llaurador.

En Pere es va en recordar del frare en el terra
i va decidir no llençar les pedres.

En Pere va elegir lluitar amb els seus punys.

Un dels fills va atacar a en Pere amb l'aixada.

En Pere, ràpid, el va **esquivar** i va saltar a sobre d'ell.

En Pere va llençar al terra a un dels fills.

L'altre fill va aprofitar per atacar.

Però en Pere, va ser més ràpid altra vegada
i també el va empènyer contra el terra.

En Pere va agafar als dos fills a la vegada
i els va **sacsejar** en el terra.

Al fill gran li va donar un cop de puny en l'espatlla
i li va deixar el braç **inservible**.

Al fill petit li va donar una trepitjada a la cara.
Li va començar a sortir molta sang del nas.

Després de lluitar amb els fills
i deixar-los ferits al terra,
en Pere, molt enfadat, es va dirigir cap al pare.

Una **aixada** és una eina que utilitzen els llauradors per a treballar al camp. S'utilitza per fer forats a la terra.

Esquivar és apartar-se a un costat, per evitar que alguna cosa et colpegi.

Sacsejar a una persona és agafar-la i moure-la amb força d'un costat a l'altre. És el mateix que batre.

El braç **inservible** significa que no el pot utilitzar i que li fa molt de mal.

Pere Saputo:

- Veig que tens cabells blancs.
Ets un home gran i no vull fer-te mal.
Però t'aviso: tingues més cura i respecte
la propera vegada que parlis amb algú.

Ara ajuda als teus fills.
Cura'l el braç el gran
i neteja-li els mocs i la sang al petit.

**Si no saps curar-los els dus al veterinari,
perquè han demostrat ser uns ases
en lloc de persones.**

En Pere vol dir que els
fills del llaurador són
ximpls, maldestres i
els deixa en ridícul.

I després de dir això, en Pere se'n va anar d'allà.
Va seguir travessant camps, barrancs, rius i monts.
Mai passava pels pobles.

Començava al capvespre i estava cansat.
Va mirar cap endavant i va veure un edifici sobre un mont.
Just en aquell moment, va escoltar campanades a la llunyania.

En Pere sabia que estava a prop de Barbastre,
tot i que no veia res.
Aquell edifici era la famosa **ermita de Nostra Senyora del Puig**,
que es troba als afores de la ciutat.

Pere Saputo:

- Puc pujar a l'ermita i demanar ajuda.
Segur que hi ha algú.

Però...

És de nit...

És una hora sospitosa per a trucar a una ermita.

Millor me'n vaig a Barbastre.

Tinc que estar a prop.

Va trobar un camí que anava a Barbastre
i va decidir seguir caminant per aquell camí.

En una part del camí que estava molt fosca,
perquè estava encerclada d'arbres
que no deixaven passar la llum de la lluna,
va escoltar un **murmuri** i va xocar amb un home.

Home penitent:

- **Qui va?**

Ets algú d'aquest món o de l'altre?

Pere Saputo:

- Sóc d'aquest món i de l'altre.

I tu, qui ets?

Un **murmuri** és un so que fan les persones i s'escolta molt baix.

Una persona **penitent** és una persona que compleix un càstig per alguna cosa que ha fet i està malament. En aquest cas és un càstig religiós.

És una pregunta que significa el mateix que dir: Qui està allà?

Aquesta pregunta la fa perquè no sap si s'ha trobat amb una persona del món terrenal o amb algun àngel o dimoni espiritual.

Home penitent:

- Jo sóc un penitent.

El meu càstig es anar descalç a les nits,
resant el **rosari** des de Barbastre fins l'ermita.

I a la porta de l'ermita

tinc que resar 7 **credos** y tres **salves**.

Porto 6 nits fent això.

Em falten tres nits més per a complir la
meva penitència.

Un **rosari** és un collaret que s'utilitza per a resar.

Els **credos** i **salves** són oracions que les persones cristianes utilitzen per a mostrar la seva fe a Déu.

Pere Saputo:

- Quin pecat has fet perquè et castiguin així?

Home penitent:

- Un diumenge de missa a l'ermita,
sedueix a una noia jove **als voltants** de l'ermita.

Seduir és aconseguir que li agradis a l'altra persona.

Als voltants de l'ermita vol dir a prop de l'ermita.

Pere Saputo:

- Doncs, amic meu,
si tots els homes que sedueixen a **donzelles**
a prop dels **santuaris** i les ermites,
tinguessin que fer la mateixa penitència que tu,
hi hauria més visitants a les ermites a la nit
que durant el dia.

Las **donzelles** eren dones joves i verges. Una persona verge és una persona que no ha tingut relacions sexuals.

Un **santuari** és un lloc o edifici religiós.

Home penitent:

- El problema és que li vaig prometre casar-me amb ella.
Però no vull fer-ho perquè m'agrada una altra noia.

Pere Saputo:

- **Hola!**

Això és molt pitjor.

Però has d'entendre

que la penitència que fas no canviarà res.

No te'n enganyis.

Aquesta noia confiava en la teva promesa

i tu la incompliràs.

Per molta penitència que facis,

sempre tindràs un **deute** amb aquesta noia.

L'has enganyat.

Encara que no vinguis a l'ermita

totes les nits la resta de la teva vida,

no **esmenaràs** el que has fet.

Si vols viure en pau, compleix la penitència

i després compleix la teva promesa amb la noia.

Si no ho fas, Déu et castigarà.

I et castigarà ara mateix!

Jo mateix et castigaré!

En Pere parlava amb força i serietat.

L'home penitent tenia molta por.

Creia que en Pere era un àngel enviat per Déu

per castigar-lo pel que havia fet.

És una expressió de sorpresa.

En aquest cas no fa referència a un deute de diners. Fa referència a un deute personal. Vol dir que l'home penitent sempre li deurà alguna cosa a aquesta noia, per no respectar la seva promesa.

Esmenar és arreglar o solucionar alguna cosa.

L'home penitent, en mig del camí sense llum,
es va llençar de genolls al terra.

Estava tremolant de por.

Plorant va respondre a en Pere:

Home penitent:

- Ho faré, senyor àngel, ho faré .
No em matis!
Verge Santíssima, si us plau...

Compliré la meva penitència i em casaré amb la noia
Però primer demanaré perdó a la Verge.
Si us plau, deixa'm anar!

Pere Saputo:

- Vés-te'n i fes el que dius.
Però t'avisó:
vine a veure a la mossa i casa't amb ella,
o et mataré amb la meva espasa invisible.

Així que, aixeca't i compleix la teva promesa.
No siguis **malvat!**

Un **malvat** és una mala persona.

Quan en Pere va acabar de parlar,
va agafar els braços a l'home penitent,
el va aixecar del terra i el va empènyer perquè anés a l'ermita.

En Pere va seguir sol el seu camí, en direcció a Barbastre.

Braulio Foz:

- L'home penitent tenia molta por.
ensopegava en caminar.
Va caure al terra diverses vegades
fins que va arribar a l'ermita.

L'home penitent es va pensar que aniria a l'infern.
Va estar dues hores a la porta de l'ermita,
demanant perdó a la Santíssima Verge.

L'endemà, va anar a veure la noia
i li va dir que es casarien
abans que passés un mes.

Al final, es van casar.

Informació d'en Pepenjuanes:

Camí reial: El camí reial era el recorregut principal pel que circulaven les persones per anar d'unes ciutats a altres.

Ermite Nostra Senyora del Puig: Aquesta ermita es troba a 5 quilòmetres de Barbastre.

L'any 1101 es va aparèixer la verge a un pastor de la zona que estava amb el seu ramat a una muntanya.

La verge li va dir que tenia que construir una capella. Ara és un Santuari que forma part del patrimoni cultural aragonès.

Curiositats del capítol:

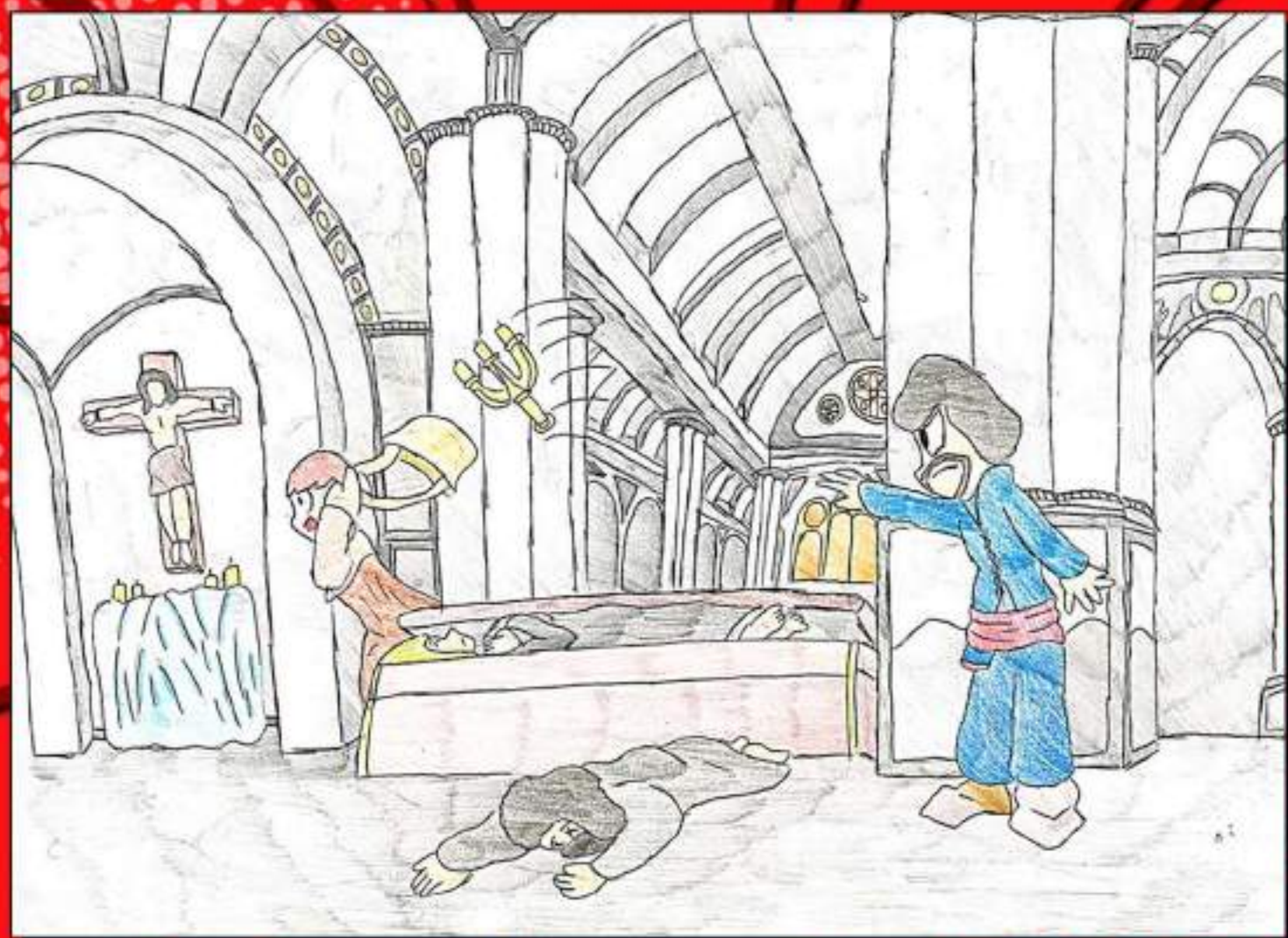

[Pàgina web del Monestir
Nostra Senyora del Puig.](#)

Capítol 4

En Pere Saputo arriba a Barbastre

Braulio Foz:

- En Pere va arribar a Barbastre a les 11 de la nit.
Va escoltar música pels carrers de la ciutat.
Hi havia una **rondalla** tocant en processó.
En Pere es va unir a la rondalla.

La rondalla es va parar davant d'una casa.
Els músics van començar a cantar a una noia jove
que es deia Llorença.

Mentre la rondalla cantava,
un noi va pujar fins una finestra.
En Pere es va donar compte i va prestar atenció
per veure el que feia aquell noi jove.

Una **rondalla** és un grup de persones que es reuneixen per a tocar instruments i cantar pels carrers. També se'ls anomena ronda.

Jove a prop de la finestra:

- **Txis!**
Txis!
Txis!

De cop i volta, es va obrir una mica la finestra.
Va aparèixer una noia plorant.
En Pere va escoltar el que li deien.

El noi va demanar silenci a prop de la finestra.
Xistar és fer un so amb la boca per cridar l'atenció d'una altra persona. Quan algú demana silenci sona "Stxxx".

Jove a prop de la finestra:

- Llorença, no ploris.
Ja veig que t'has assabentat que el teu xicot Conxet ha tingut un accident avui.
No et preocupis, no és res greu.
Dos amics seus estan amb ell.

Llorença:

- Però què li ha passat?

Jove a prop de la finestra:

- Conxet volia veure't un altre cop.
Anava a entrar a casa teva pel corral, com sempre.
Ja saps que, per arribar al teu corral,
s'ha de pujar a la paret que queda al costat de l'església.

Doncs avui, Conxet ha recolzat el peu en una pedra rodona
i ha relliscat.

Però et juro que no és res greu.
Una ferida amb una mica de sang.
Res més.

Avui retira't a dormir una mica més tard.
En Conxet m'ha dit que vindrà a veure't.

Adéu.

El noi jove va baixar de la finestra
i va seguir cantant amb la rondalla que va anar a la plaça.
En Pere va quedar-se sol.

En Pere volia divertir-se una mica aquesta nit.
Va esperar una estona i va decidir trucar a Llorença
per fer-se passar per en Conxet, el seu xicot .
Va pujar a la finestra i va imitar al jove d'abans.

Pere Saputo:

- Txis!
- Txis!
- Txis!

En aquell moment, Llorença va obrir una mica la finestra.
Llorença no veia en Pere perquè no hi havia llum a la plaça.
Ella creia que el jove que li trucava era en Conxet.

Llorença:

- Ai, Conxet meu!
Ja em pensava que no et tornaria veure.
Estàs bé?

A la vegada que li preguntava això,
Llorença li acaronava la mà a en Pere.

Pere Saputo:

- Em fa una mica mal el cap,
però veure't és més important.

Llorença:

- Aquesta nit no entraràs pel corral.

Pere Saputo:

- No, no.
Estic fart d'entrar per allà.

Llorença:

- Ho sé.

Però hem de tenir paciència.

Ja tindrem temps de gaudir.

Ara vés-te'n a casa a descansar.

Fa molt de fred i et quedaràs gelat.

T'he preparat un **pastís de magres**

i un pastís de llonganissa.

Emporta-te'ls per a recuperar la força

i demà no surtis de casa.

Adéu, estimat.

Pere Saputo:

- No sortiré de casa, no.

Adéu, **ànima meva.**

En Pere va baixar ràpid de la finestra amb els pastissos i se'n va anar de la plaça corrent.

No volia creuar-se en el camí amb en Conxet, per si anava a veure-la abans del que s'esperava.

A en Pere li va agradar molt el pastís de magres.

Li va agradar més que les carícies i sospirs de Llorença.

Necessitava menjar i li va anar bé.

Només havia menjat un parell d'ous en tot el dia.

Llorença diu això perquè la seva relació amorosa amb en Conxet és secreta. Per això el xicot ha d'anar a veure a ver a Llorença d'amagat a casa seva.

Un **pastís de magres** és un pastís de carn.

Ànima meva és una forma afectuosa de trucar a una persona a la que estimes.

En Pere **deambulava** pels carrers,
buscant una font per beure aigua.
El pastís de magres li havia donat set.
Va trobar un pont que creuava un riu,
però no podia baixar fins a l'aigua.

Deambular és caminar sense tenir un rumb o ruta fixa.

Va mirar per tots els costats i va veure una font a prop del pont.
Sortia un raig d'aigua.
Va beure aigua i es va asseure en unes escales
per a menjar-se el pastís de llonganissa.
Va menjar, va beure i es va quedar adormit.

Al dia següent, la gent de Barbastre matinava.
Començava molt aviat amb les tasques del dia.
Però el soroll de la gent no despertava a en Pere, que seguia adormit.

Va arribar una noia a la font.
Portava una galleda buida per agafar aigua.
Llavors, en Pere, una mica **sobresaltat**,
es va despertar i va parlar amb la noia.

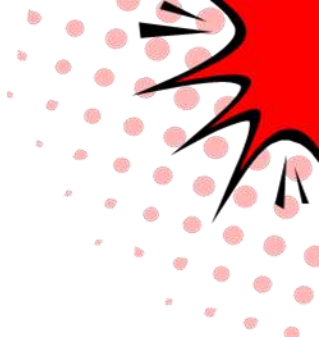
Sobresaltar-se és espantar-se de cop i volta

Pere Saputo:

- Hola.
Coneixes algun mestre sastre que vulgui un ajudant?

Antònia:

- Quina casualitat!
Avui ha vingut un sastre a cosir a casa meva.
Si vols, vine amb mi i te'l presento.

La noia es deia Antònia.
En Pere la va seguir a casa seva.
Li va semblar una noia simpàtica i graciosa.
Quan van arribar a la casa,
els pares de la noia desconfiaven d'en Pere.

Van fer moltes preguntes a en Pere que responia sense dubtar.
En Pere responia molt segur a totes les preguntes.
En alguna resposta va dir alguna mentida...
Al final, els pares van acceptar que en Pere entrés a casa.

Quan estaven dintre de la casa,
van rebre un missatge del sastre.
El missatge deia que el sastre no podria anar,
perquè la seva dona es trobava malament.
Llavors, en Pere els va dir:

Pere Saputo:

- No passa res.
Jo tallaré i cosiré els vestits.
No és la primera vegada que ho faig.

**Em falten les eines adequades,
però em puc arreglar amb el que hi hagi a casa.
Seran les meves eines substituïdes.**

En Pere necessita tisores, fil i agulles per a cosir, però no té res d'això. Per a demostrar que és un bon sastre, diu a la família que pot cosir amb altres coses.

Pere Saputo:

- En aquest món només hi ha dues coses que no es poden substituir: **el pa i la bona dona.**

Aquesta expressió vol dir que el menjar i l'amor és el més important a la vida.

Vinga, comencem!

Quines teles són les que farem servir?

A qui cal fer-li el vestit?

Li van ensenyar les teles que volen usar

i li van dir que eren per l'Antònia.

En Pere **va prendre les mides**, va tallar les teles i després les va cosir.

Prendre les mides a una persona és mesurar diverses parts del seu cos per a fer la roba de la seva mida.

Durant aquesta estona, en Pere parlava amb l'Antònia.

Cada vegada, li agradava més aquesta noia.

Encara que era llauradora, era molt agradable i molt maca.

Quan va acabar el vestit,

li va dir a l'Antònia que se'l posés.

Quan el va ensenyar als seus pares,

es van quedar molt contents amb el resultat.

Pere Saputo:

- Bé, com ja he acabat, m'agradaria sortir a prendre l'aire abans que es faci de nit.

Va sortir de la casa sense intenció de tornar.

Encara estava nerviós per si el perseguien des d'Osca.

No es refiava de ningú.

Donant voltes pels carrers de Barbastre,
es va trobar amb un enterrament **multitudinari**
que es dirigia a l'església de la ciutat.
Es va ajuntar amb la gent de l'enterrament.

Un acte **multitudinari**
és un acte amb moltes
persones.

Enterraven a una noia d'uns 20 anys.
Era la filla d'una família rica.
La noia morta anava vestida amb un vestit molt car.
Portava joies, polseres, anyells d'or
i una diadema amb joies que brillaven .

Durant la cerimònia a l'església,
es van escoltar moltes cançons i cants
en honor a la noia jove morta.
Quan va acabar la cerimònia,
van ficar el taüt amb el cos de la noia en una capella.

Totes les persones que havien anat a l'enterrament
van marxar de l'església i van tancar la porta.
En Pere es va quedar sol, una altra vegada.

Pere Saputo:

- I ara, a on vaig jo?

Per ara, em quedo a passar la nit.
No crec que ningú em vingui a buscar aquí.
Demà ja pensaré on vaig.

Se'n va anar a dormir a un banc de fusta
que estava davant de la capella de la noia morta.

En aquella ocasió, en Pere tenia el **somni lleuger**.
Es va despertar a l'escoltar un soroll.
Va aixecar el cap del banc
i va veure obrir-se la porta de l'església.

Quan una persona té el somni lleuger significa que qualsevol soroll o moviment el despertem amb facilitat.

Van entrar dos homes a l'església.
Van caminar fins a la capella de la noia morta.
Un dels homes tindria uns 26 anys
i l'altre vestia amb robes de **sagristà**

El **sagristà** és la persona religiosa que ajuda als sacerdots en els oficis religiosos. Per exemple, las misses.

Van arribar al taüt de la noia jove
i l'home d'uns 26 anys va començar a treure'l les joies.
Era un lladre.

Li van treure les joies: del coll, de les mans i del cap.
Després li va posar unes **imitacions** de les joies
que li havia robat.

Una **imitació** és una còpia molt semblant, però de menys valor.

Lladre:

- Ara que ja tinc les joies,
pren aquesta bossa i vés-te'n a la **sagristia**.
A la bossa tens 30 **escuts**.
El que parlem acordat.

La **sagristia** és la cambra on es prepara el capellà per a missa, se canvia i es posa la túnica.

Vinga ves-te'n d'aquí!
El que queda és només meu.

Els **escuts** són el nom d'un altre tipus de monedes d'aquella època.

El sagristà se'n va anar a la sagristia amb la bossa.

El lladre es va quedar sol.

Llavors, es va apropar al cos de la dona morta
i va començar a acaronar-la i besar-la.

En Pere es va escandalitzar i es va enfadar molt
quan va veure el que estava fent el lladre
al cos sense vida de la noia jove.

Furiós, en Pere es va aixecar del banc
Va agafar un **canelobre** de l'altar
i se'l va llençar amb totes les seves forces al lladre.

Un **canelobre** és una
llàntia que serveix per
a subjectar espelmes.

El canelobre va colpejar al lladre a l'espatlla i al pit.
El cop va ser tan fort, que se'l va llençar al terra.
L'home no parava de cridar pel dolor.

A l'escoltar el soroll, el sagristà va sortir de la sagristia.
Va veure el seu company al terra.
El lladre havia deixat de cridar perquè s'havia desmaiat.
El sagristà estava molt espantat.
Va anar a buscar aigua per tirar-la per la cara al seu company.
El lladre es va despertar al sentir l'aigua a la cara.

El sagristà va aconseguir aixecar al lladre
i **se'l va fer fora a l'espatlla.**
Van començar a caminar com van poder.
El lladre tenia la cara més pàl·lida que la jove morta.

Es una expressió que
significa que el sagristà
passa el braç de l'altre
home per la seva
espatlla per a ajudar-lo
a caminar.

El sagristà i el lladre estaven arribant a la sortida,
però en Pere va agafar un altre canelobre.

Va fer unes **piruetes** amb les mans
i va donar un cop fort a l'altar.

Semblava que caigués el sostre de l'església.

Fer **piruetes** és fer moviments ràpids i àgils, amb el teu cos o amb objectes.

El soroll va espantar tant al sagristà i al lladre,
que van accelerar el pas per fugir ràpid d' en Pere.

Llavors en Pere, va cridar molt fort
i els va llençar el canelobre.

El canelobre li va donar al sagristà a l'espatlla
i llavors van caure al terra els dos homes.

Els dos estaven molt adolorits

i semblava que no anirien a poder-se escapar.

Però en un últim esforç, van aconseguir posar-se de peu
i marxar ràpid de l'església.

En Pere es va quedar sol un altre cop.

El silenci de l'església i la **majestuositat** del lloc,
van tranquil·litzar a en Pere.

Una cosa **majestuosa** és alguna cosa que ens sembla elegant i impressionant.

Va agafar el mantell que cobria una taula

i se'l va posar a sobre com una capa.

Així ningú el reconeixeria.

Tenia por de que algú entrés

i el veiés allà amb la noia morta.

Fou a la capella de la noia jove
i la va mirar a la cara amb molt de respecte.
Va recollir la roba que li havia tret el lladre
i la va tornar a posar en el cos de la jove.

Abans de marxar de l'església,
En Pere va escriure en un paper el següent:

Pere Saputo:

- Aquesta nit, entre les 12 y la 1 de la matinada,
han entrat 2 homes **infames**
en l'església.

Han agafat les joies de la jove morta
i les han canviat per altres de menys valor.

Després, un d'ells volia **violar-la**.

Però un esperit ha defensat a la jove morta.

L'esperit ha evitat que violessin a la jove
i ha donat el seu merescut a aquests fastigosos homes.

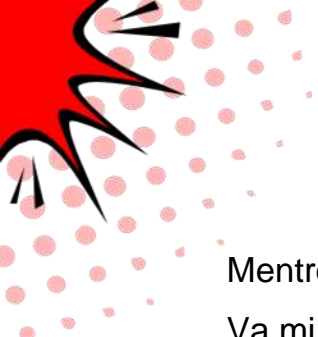
Per saber quins són aquests homes,
només tens que mirar l'espatlla
d'uns dels **servents** d'aquesta església.
El servent que tingui un cop a l'espatlla,
ha sigut un dels homes malvats
i sap qui és l'altre home, lladre i violador.

En Pere va deixar el paper escrit a les mans de la jove morta
i es va preparar per anar-se'n de l'església.

Una persona **infame** és
una mala persona.

Violar és obligar
a una persona a tenir
relacions sexuals sense
que ella vulgui.

En aquest cas, **servents**
es refereix als capellans
i fidels de l'església.

Mentre caminava cap a la porta, va ensopegar amb alguna cosa.
Va mirar al terra i va mirar una bossa plena de monedes.
Era la bossa que el lladre li havia donat al sagristà.

Pere Saputo:

- Vaja!
Aquesta és la bossa del sagristà.
Doncs ara és meva.

Ningú s'atrevirà a dir que aquesta bossa és d'una altra persona.

En Pere sabia que, si algú deia que la bossa era seva, reconeixia en públic que va estar durant la nit robant a la jove morta.
Ningú ho faria.

Abans de marxar, va recollir-ho tot.
Va deixar els canelobres al seu lloc i va marxar.

Al sortir de l'església, es va quedar sol, una altra vegada.
Va començar a recordar la seva situació.

Pere Saputo:

- Estic sol.
Segur que algú em persegueix pel que vaig fer a Osca.

Els **agutzils** no pararan de buscar-me.
I no em trobaran.
No vull viure així.

Els **agutzils** eren persones de l'administració de justícia que s'encarregaven de perseguir i tancar a persones a la presó.
Eren com els policies.

Braulio Foz:

- En Pere s'imaginava pres dels agutzils d' Osca.
No parava de pensar el mateix tota l'estona:
no era un home lliure!
Tenia por i estava espantat
i volia canviar la seva situació de **fugitiu**.

De cop i volta, al nostre estimat Pere
se li va acudir un pla
per lliurar-se dels agutzils i de la presó.
Aquest era el pla més atrevit i graciós
que hauràs vist en la teva vida.

Estimat lector, si vols saber quin és aquest pla,
segueix llegint les següents pàgines.

Un **fugitiu** és una persona que fuig perquè ha fet alguna cosa que està fora de la llei.

Curiositats del capítol:

[Pàgina web del portal de turisme de Barbastre.](#)

[Disc de música Pere Saputo:](#)

L'Orquestina del Fabirol va gravar un disc sobre La Vida d'en Pere Saputo.

La cançó "Albada d'Alquézar" està inspirada en aquest capítol.

Capítol 5

El pla d'en Pere per a escapar dels algutzirs

Braulio Foz:

- Oh, llibertat preciosa!

El millor que hi ha en aquest món és ser lliure.

Una persona lliure és més **afortunada** que una rica.

La llibertat està en el cos i en l'esperit.

Una persona que viu en una presó no és lliure.

I una persona que viu amb por tampoc és lliure.

Per a ser lliure cal ser una persona justa,
bona, sincera i **serena**.

En Pere volia ser una persona lliure,
però tenia por d'anar a la presó.

Encara recordava al frare d'Ozca
i s'imaginava als algutzirs
perseguint-lo per Barbastre.

Però a en Pere se li va acudir una idea boja
per a lliurar-se dels algutzirs.
Estimat lector, segueix llegint
i veuràs el que va fer en Pere .

En Pere en veure's tan sol i amb por,
va decidir tornar a entrar a l'església.

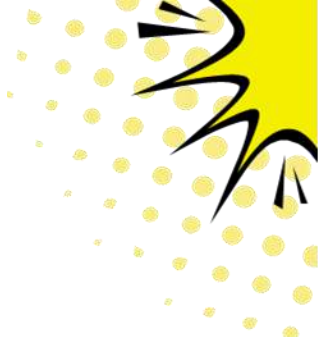
En aquell moment, se li va acudir un pla genial:
disfressar-se de dona.

En Pere **va repassar al seu cap** les coses bones
i dolentes que tenia el seu pla genial.

Una persona **afortunada** és que té bona sort.

Una persona **serena** és una persona tranquil·la que pren decisions amb calma.

Repasar al cap és el mateix que pensar en alguna cosa.

De sobte, les portes de l'església es van obrir
i va començar a entrar molta gent a la vegada.
En Pere va aprofitar aquest moment per a sortir de l'església
sense que ningú se n'adonés.

Es va dirigir a una botiga per a comprar tela, fil i sedes.
També va comprar salsitxes i pa per a menjar.
En Pere va guardar tot el que havia comprat
i va marxar de Barbastre.

Va arribar als afores de Barbastre.
Va començar a tallar i cosir les teles per fer-se un vestit.
Quan va acabar de cosir, es va posar el vestit.
Li quedava tant bé que semblava una dona de veritat.

En Pere tenia el cabell fosc i llarg,
perquè no se'l havia tallat.
Es va pentinar el cabell com el portaven les dones.

Quan va acabar, en Pere semblava la dona més maca del món.
Estava tant content amb el resultat,
que va pensar quedar-se així la resta de la vida.

Es va menjar les salsitxes i el pa
abans que es fes de nit.
Després es va anar a un poble
que havia vist en sortir de Barbastre.

Va trucar a la porta de la primera casa que va veure.

Li va obrir una dona que es va espantar molt
al veure una noia sola pel bosc.

La dona va convidar a sopar i a dormir a en Pere
sense saber que era un home disfressat.

Era una dona pobra amb 4 fills.

El seu marit treballava en un altre poble
i no era gaire a casa.

Després de menjar, en Pere se'n va anar a dormir.

L'endemà va marxar aviat de la casa.

Li va donar les gràcies a la dona per deixar-lo sopar i dormir.

Va sortir a fora i mirant al cel va dir:

Pere Saputo:

- **Màmola algutzirs!**

Va seguir caminant pel camp,
allunyant-se d'Osca i de Barbastre.

Va descansar en diversos llocs, va menjar i beure.

Caminant per un camí,
en Pere va llençar la seva roba d'home
que portava des d'Almudévar.

A la tarda, va trobar un altre poble.

Als afores hi havia un edifici molt gran
que va reconèixer com un convent de monges.

Aquesta expressió l'utilitza en Pere per a burlar-se dels algutzirs que creu que li persegueixen. En Pere l'utilitza perquè pensa que no el trobaran mai gràcies al seu pla genial. És semblant a dir: "Aquí us quedeu, Algutzirs"

Pere Saputo:

- Un convent de monges!
És el que estava buscant!
Un lloc en el que només hi ha dones
és el lloc perfecte per amagar-se.
Els algutzirs no em buscaran aquí.

Un convent de dones que resen en **llatí**
és un bon lloc per a amagar-me disfressat de dona.

En Pere va començar a trencar el seu vestit,
es va despentinar i es va esvalotar els cabells,
es va fer tres esgarrapades a la cara,
es va enganxar una galtada en una galta
i es va embrutar el vestit amb fang.

Després d'això,
semblava que en Pere li havien donat una pallissa.
En Pere volia **fingir** que uns homes
l'havien intentar violar en el camp.

Abans de trucar a la porta del convent,
en Pere es va mullar els ulls amb saliva.
Semblava que havia plorat molt.
Va trucar a la porta del convent i una monja va parlar.

Monja:

- **Au Maria.**

El **llatí** és un idioma antic que va donar origen a altres idiomes. Ha sigut i és un idioma utilitzat per l'església catòlica i va ser l'idioma oficial fins a l'Edat Moderna.

Fingir és fer creure alguna cosa als altres que no és veritat.

En aquesta ocasió **Au Maria** és la forma de saludar en el convent. És com dir hola.

En Pere no va respondre i es va posar a plorar.

A la monja li va semblar estrany veure una noia jove,
sola i amb ferides en el cos.

La monja va començar a preguntar-li coses.

Monja:

- Qui ets?

D'on vens?

Què t'ha passat?

I altres preguntes que en Pere responia amb mentides.

Pere Saputo:

- Avui he sortit del poble
per anar a veure a la meva estimada.
Ella viu fora. En un altre poble.
La meva tia és una dona pobre que està molt malalta
i tinc que anar a cuidar-la .

En el camí m'he trobat amb uns homes malvats.

M'han intentat violar dues vegades!

Gràcies a Déu, m'he escapat

i he arribat a aquest convent.

Si us plau, deixa'm entrar i estar fora de perill.

Braulio Foz:

- Mare meva, quantes mentides li va dir en Pere a la monja perquè li deixés entrar al convent!

La monja que va escoltar la història,
va trucar a la mare priora
per a què l'escoltés també.

En Pere va repetir les mentides
i va dir alguna més.

Al final, per **caritat** i compassió,
la mare priora va deixar entrar a en Pere al convent.
Va obrir les portes i en Pere
va aconseguir el que volia:
entrar al convent vestit de dona.

Una persona que sent **caritat** ajuda a altres persones que ho necessiten.

Curiositats del capítol:

[Disc de música Pere Saputo:](#)

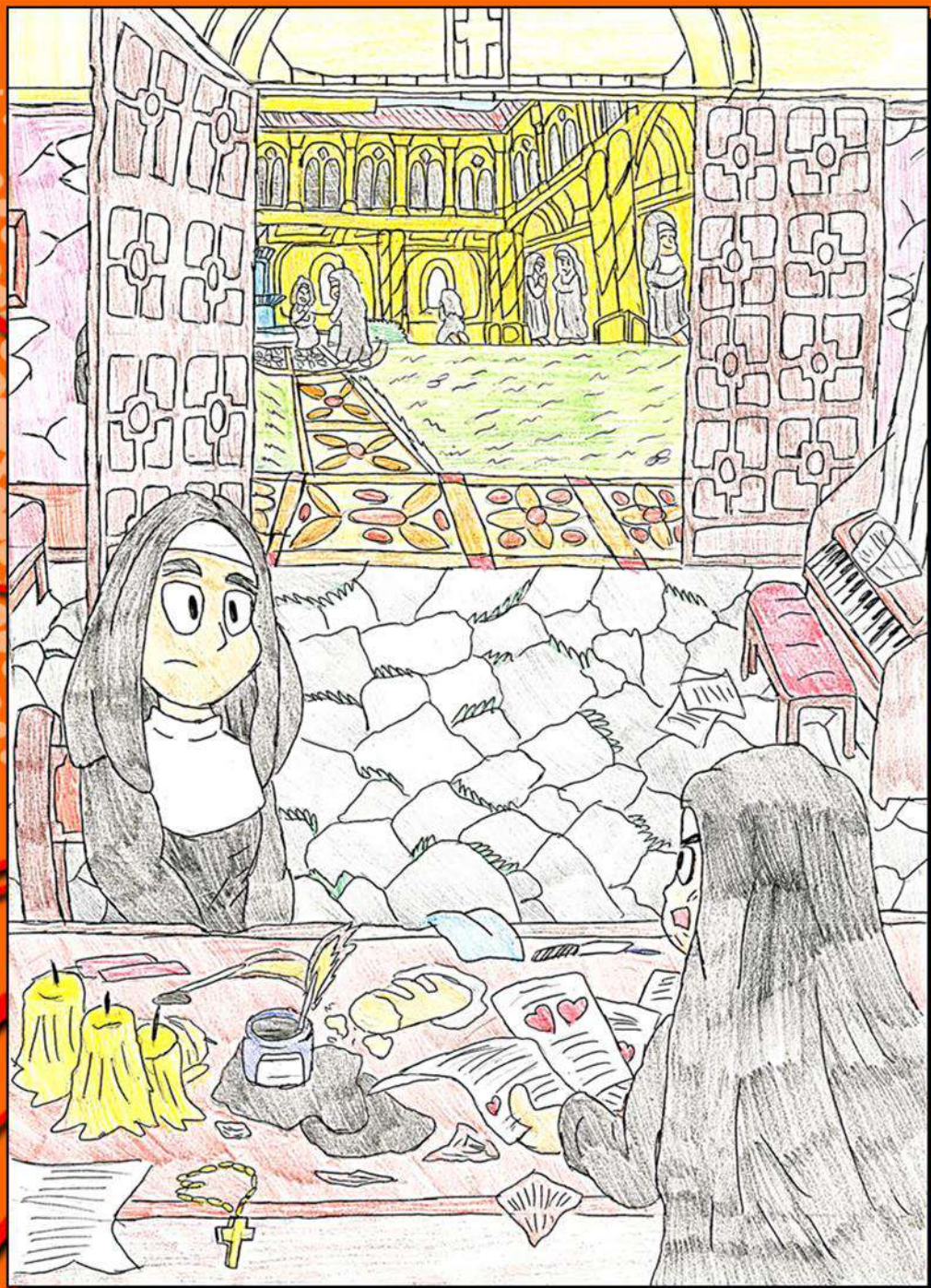
L'Orquestrina del Fabirol va gravar un disc sobre La Vida d'en Pere Saputo.

La cançó "Oh, llibertat preciosa!" està inspirada en aquest capítol

Capítol 6

En Pere Saputo al convent de les monges

Braulio Foz:

- En Pere Saputo mai **va prendre l'hàbit de monja.**

Hi ha persones que diuen que saben

la història d'en Pere

i expliquen mentides sobre el que va fer al convent.

Diuen que es va fer monja;

diuen que va viure tres anys al convent;

diuen tonteries, inventades i fastigoses.

I tot el que diuen és mentida!

En aquell convent no va passar res **indecent.**

Però sí que van passar coses divertides sense maldat.

En Pere era un bon noi sense males intencions

i les monges del convent eren molt amables.

Estimat lector, segueixo llegint

i coneixeràs las veritables aventures

que va viure en Pere al convent de les monges.

Als primers dies que va estar en Pere al convent,

es va donar de que les monges no eren tan **primmirades,**

ni avorrides, ni serioses com es pensava.

Al primer dia al convent,

en Pere li va dir a les monges que es deia Geminita.

Les monges li van buscar una feina

com ajudant a la cuina.

Prendre l'hàbit és una expressió que significa convertir-se en monja.

Alguna cosa **indecent** és alguna cosa inadequada.

Una persona **primmirada** és una persona que s'ofèn amb facilitat pel que li diuen o fan els altres.

A en Pere no li agradava treballar a la cuina.
Li semblava un treball fastigós i humiliant.
Quan portava tres dies al convent,
la mare priora li va preguntar una cosa a en Pere.

Mare Priora:

- Geminita, saps cosir?

Geminita (Pere Saputo):

- Una mica.
He cosit vestits de la moda d'ara.

Mare Priora:

- Llavors té aquests calçotets del capellà,
a veure que tal se't dóna arreglar-los.

En Pere va cosir tan bé els calçotets,
que la mare priora es va quedar sorpresa.
Tenia molt de talent per a la costura.
Més talent que altres monges que també cosien molt bé.

La mare priora va decidir que la jove Geminita
fos la cosidora del convent
i que deixés de treballar a la cuina.
A totes les monges els va semblar bona idea.

Les monges eren molt amables,
afectuosos i respectuosos amb en Pere.

Al convent, havia dues **novícies** que estimaven molt a en Pere, i tenien la mateixa edat: 16 anys.

Les **novícies** són les dones que es preparen per a ser monges.

Les novícies es deien Joaneta, i Paulina. Un dia li van explicar a en Pere perquè havien entrat al convent.

Juanita:

- Jo soc novícia al convent perquè els meus pares volien. Vaig tenir un accident fa molt de temps que va deixar cremades en el meu cos.

En veure'm així, els meus pares en van dir: el millor que pots fer amb la teva vida, és fer-te monja.

Geminita (Pere Saputo):

- Què et va passar a l'accident?

Joaneta:

- Un dia, estava la meva mare a casa fent sopa en una olla. A l'entrar a la cuina, vaig ensopegar i vaig caure al foc que escalfava l'olla. Just en aquell moment, l'olla es va vessar i tota l'aigua bullint em va caure al coll i a un pit.

Joaneta:

- Els meus pares, al veure al meu cos cremat, van pensar que ningú m'estimaria i que no seria útil en aquest món. Així que em van dir que em fes monja. Porto 7 mesos aquí.

Paulina:

- Els meus pares també em van dir que em fes monja. Joaneta i jo vivim al mateix poble. Érem amigues i veïnes. Jo vaig entrar al convent uns dies després que Joaneta.

Les dues novícies i en Pere es van fer molt amigues. En Pere sempre tenia molt de compte perquè ningú descobrís que era un home. Però a vegades era difícil amagar el seu veritable sexe.

Per exemple, quan anava al bany o veia a altres monges llegir. En Pere trobava a faltar llegir llibres, però tenia que fer-se passar per una noia que no sabia llegir.

Si es posava a llegir llibres, la resta de monges sospitarien.

En aquella època moltes persones no sabien llegir. Les persones que sabien llegir solien ser homes, persones riques o nobles, o persones d'ordres religioses.

Per semblar una noia **analfabeta**,

En Pere a vegades agafava un llibre, l'obria,
el mirava i deia:

Una persona **analfabeta** és una persona que no sap llegir ni escriure.

Geminita (Pere Saputo):

- Aquesta és la lletra *O*...
- Aquesta és la lletra *Ela*...

La resta de monges i les novícies se'n reien
quan en Pere nomenava sempre les mateixes lletres.
Va aconseguir enganyar a totes les dones.

En Pere parlava poc i sempre amb respecte i saviesa.
Les monges estaven encantades amb les seves bones paraules
i l'abraçaven i besaven com agraïment.

Les dues novícies eren les més afectuoses amb en Pere.
En Pere acceptava aquests gestos,
però ell no abraçava ni besava a ningú,
per si de cas notaven que era un home.

Un dia, les dues novícies li van dir a la **mestra de novícies**
que volien dormir juntes amb Geminita.
La mestra de novícies s'ho va dir a la mare priora
i a les dues els va semblar bé.

La **mestra de novícies** és la monja encarregada d'educar a les noves novícies.

En totes aquestes situacions,
En Pere va aconseguir amagar el seu secret:
ell era un home.

Però un dia va decidir confessar el seu secret a les seves amigues, les dues novícies.

Geminita (Pere Saputo):

- Joaneta i Paulina, tinc que contar-vos alguna cosa que no sabeu de mi.
Crec que m'estic convertint en un home.

Les dues novícies en sentir això, es van posar a riure.

Geminita (Pere Saputo):

- El que dic és veritat.

En Pere va seguir repetint el mateix durant molta estona.

Al final, les dues novícies li van dir que el creien.

Però li van seguir dient Geminita i el tractaven igual que sempre.

Així que ningú sospitava que en Pere era un home.

Un dia va conèixer a Natzarena, la **monja organista**.

Era una monja diferent a les altres.

Era coixa i li faltava una dent,

però era la monja més graciosa, llesta i atrevida.

La **monja organista** era la que tocava l'orgue. L'orgue és un instrument molt gran que es toca amb les mans i els peus.

Aquell dia, en Pere va entrar a la **cel·la** de Natzarena i va veure que la monja guardava ràpid un paper.

El paper estava molt arrugat i una mica brut.

Una **cel·la** és el dormitori de les monges en un convent.

Geminita (Pere Saputo):

- Perdó **Sor** Natzarena,
t'he vist guardar un paper amb molta pressa.
No et preocupis, perquè jo no ser llegir.
Sembla que no vulguis que ningú vegi la carta,
així que deu posar per escrit alguna cosa important.

Sor és una forma de dir germana o monja. En els convents les monges es diuen així.

Sor Natzarena:

- Aquest paper és molt important per a mi.
Ho guardo aquí, a prop del meu cor.
És d'una persona que estimo molt.

Sor Natzarena:

- Geminita, el paper és la carta d'un frare.
Té la llegiré perquè ets una noia **discreta**.
Això és el que posa:

Una persona **discreta** és una persona prudent, que sap guardar els secrets i no li agrada cridar l'atenció.

Dolça i graciosa **coloma meva**:

Avui marxo a predicar **sermons**
a altres pobles i convents.

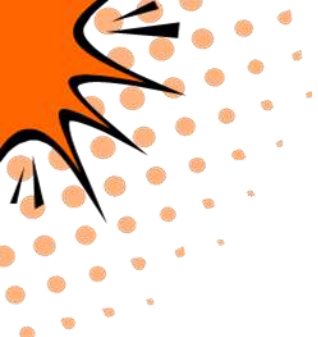
Aquesta expressió és una forma afectuosa de cridar a algú.

**Tornaré a veure't en dues setmanes,
que per a mi seran 100 anys.**

Un **sermó** és una història que té una ensenyança.

El meu cor es posarà malalt
per no poder veure els teus amorosos ulls,
per no poder escoltar la teva veu encantadora,
per no poder donar-te ni rebre aquestes abraçades
que tant ens agraden i que només tu i jo entenem.

És una exageració.
Aquesta expressió vol dir que se li va fa molt llarg el temps que trigui a tornar-la a veure.

Si puc, aniré a acomiadar-me de tu.
Però, per si de cas, escriu-me aquesta tarda.
Quan acabis de escriure la carta,
dona-li 12 petons al paper.
Jo petonejo totes les cartes que t'envio
perquè les guardis en el teu cor.

Corprèn meva!

Propietària de la meva ànima!
La teva imatge la tindrè sempre en la meva ment,
perquè ets la meva vida i la meva ànima.

Sempre teu **N.**

Geminita (Pere Saputo):

- Aquest frare és molt tendre
i està molt enamorat de tu, Natzarena.

Però la carta està feta un fàstic.
Sembla que han utilitzat el paper
per netejar una llàntia vella
o embolicar una botifarra rostida.

És una carta d'amor!
La podria haver cuidat una mica millor.

És una expressió
d'amor cap una altra
persona. Una forma
afectuosa de cridar a
algú que estimes.

La N. és la primera
lletra del nom de la
persona que signa la
carta. Posa la primera
lletra del seu nom per
amagar qui ha escrit la
carta.

Sor Natzarena:

- És que la carta me l'enviat
dins d'un **colomí** cuit i farcit.
Jo t'envio cartes a dins dels dolços
i bescuits que cuino.

Tenim que enviar-nos les cartes així,
perquè ningú sàpiga que ens estimem
i ens escrivim cartes d'amor.

El **colomí** es la cria de
la coloma.

Geminita (Pere Saputo):

- Però quines ganes amb aquesta relació d'amor?
No puc veure'ls, ni tocar-los.
Només puc escriure-us cartes! Cartes que oloren a menjar!

Aquests petons que t'envia el frare,
estan en una carta que venia en un colomí cuit.
Són petons que oloren a espècies i estan bruts i viscosos!

Sor Natzarena:

- No ho entens Geminita.
Tan se val com brutes que vinguin les cartes.
Aquestes cartes ens salven de l'avorriment.

Et seré molt sincera:
Aquí, totes les monges tenen una persona que estimen.
Són persones de dintre o de fora del convent.
Bé, menys la priora i Sor Mercè
que són monges molt **estRICTES**.

Una persona **estRICTA**
compleix les normes
sempre.

Sor Natzarena:

- Aquests amors són importants,
perquè entretenien la nostra ment
i calmen el nostre cor.
És molt dur viure sense amor.

Imagina't que els homes poguessin entrar al convent.

Les monges estariem perdudes!

Perquè **acabaríem rendint-nos al pecat de la carn.**

És fàcil entrar al convent sense que et vegin.

Jo sé a quines hores i per on es pot entrar

Però com la persona que jo estimo és frare

i totes les monges el coneixen,

prefereixo que no vingui.

Perquè como entri al convent i el vegin,

serà el final del nostre amor.

Ja me agradaria que entrés...

L'amor que sentim les monges,

aquí tancades al convent,

és molt més fort que vivint en llibertat.

Abans d'entrar al convent, m'agradava un noi del poble.

Sentia que l'estimava molt.

Però l'amor que sento ara pel frare

és molt més fort que el que sentia per aquest noi.

En aquesta frase, Natzarena vol dir que, si els homes poguessin entrar al convent, les monges trencarien la seva promesa de celibat. El celibat és que una persona no pot tenir una relació amorosa i sexual amb una altra persona.

Sor Natzarena:

- Mira Geminita, sembla que les monges som tranquil·les, humils i que vivim en pau.

Però en realitat, en el nostre interior sentim tristesa, dolor i pena per **renunciar** a viure enamorades.

Fins i tot la mare priora va tenir els seus enamoraments i **maldecaps**.

Ara no sé si li agrada algun home. Pot ser que ho dissimuli molt bé o que per l'edat ja no se li noti tant.

I Sor Mercè diu que l'home que l'estimi ha de ser bo, estricte i curós. Ha de ser un home que sàpiga callar-se i sofrir en silenci. No vol homes que semblin nens, sospirant i parlant del seu amor a tots.

Geminita (Pere Saputo):

- Vaja!
Jo creia que les monges eren totes unes santes.

Renunciar és deixar de fer alguna cosa de forma voluntària, tot i que ens agradi o tinguem dret a fer-ho.

És una expressió que significa preocupacions o problemes.

Sor Natzarena:

- I ho som!

Som unes santes de botarga.

Ja no hi ha monges santes de veritat.

Mira Geminita, quan em vaig fer monja em van dir que així evitaria al dimoni i **la carn**, que són els enemics que taquen les nostres ànimes. Jo m'ho vaig creure, Geminita. Però t'asseguro que aquí al convent, han entrat aquests enemics i han tacat les ànimes de totes nosaltres.

Estem molt més tacades que les persones que viuen en el món de fora. Aquí, al convent, hi ha moltes coses dolentes que embruten les nostres ànimes:

- Enveja i gelosia.
- Tafaneries i murmuris.
- Mentides i baralles.
- Odi i supèrbia.

Ai quina tela! va dir el sastre.

I és que, en aquest convent de monges en soledat, també viu el dimoni.

Aquesta frase vol dir que no són unes santes de veritat.

Botarga és una disfressa.

Aquesta frase vol dir que així evitaria el sexe i aniria al cel.

Es una expressió de sorpresa.

Sor Natzarena:

- La gent del món de fora creu que som monges en pau que donem gràcies a Déu per haver-nos lliurat del mal de fora.

En realitat, som dones com las de fora del convent.

Som dones **vanitoses** i **que es rendeixen al pecat de la carn.**

Que no t'enganyin!

A els frares els passa el mateix.

Encara que no em penedeixo de res.

Si nasqués 10 vegades, voldria ser monja les 10 vegades.

Imagina't que no hagués escollit ser monja.

Segur que m'hauria sortit el **pa com unes hòsties.**

La gent del carrer no sap el que passa aquí, en els **claustrs.**

No ho pots entendre fins que ho vius.

Abans de fer-me monja, jo creia que en els convents només hi havia innocència i la vida del Paradís.

Geminita (Pere Saputo):

- Llavors jo vivia molt enganyada també. Des de que vaig entrar al convent he vist algunes coses, però no tantes coses com dius.

Una persona **vanitosa** és una persona molt orgullosa de sí mateixa, que li agrada que l'admirin.

Aquesta expressió vol dir que les monges a vegades senten atracció sexual per altres persones.

Aquesta expressió s'utilitza per dir que alguna cosa ha sortit malament.

El **claustr** es el pati interior d'esglésies i convents.

Sor Natzarena:

- No t'has adonat perquè ets molt petita i no veus la maldat. Quan creixis més, t'adonaràs que tot el que et dic és veritat.

Geminita, aquí al convent és menteix més que a una fira. La gent menteix més que un venedor que et vulgui estafar. I les dones es riuen de la dona que diu la veritat. I la tracten malament.

Compte amb refiar-te d'alguna monja perquè moltes no coneixen la **lleialtat** i de la caritat, només saben que és una paraula.

Una persona **lleial** és una persona fidel a una altra.

Geminita (*Pere Saputo*):

- Em sembla que exageres.

Has fet una muntanya d'una plana.

Hi ha monges amb petits defectes, però no em semblen tant terribles com m'ho has explicat.

Expressió que significa que ha exagerat.

I també veig caritat, **indulgència** i bon esperit en les dones del convent. No veig aquestes baralles entre monges, ni veig les mentides, ni les burles.

Una persona **indulgent** és una persona que sap perdonar i buscar una solució justa.

Tampoc passaria res si veiés tot això. Tot el món es baralla o menteix alguna vegada. Són petits defectes de l'ésser humà.

Geminita (Pere Saputo):

- Però bé, parlant d'una altra cosa, podries ensenyar-me a tocar l'orgue?

Sor Natzarena:

- Es clar!
T'ensenyaré amb molt de gust.
Però abans, has de preguntar a la mare priora què li sembla aquesta idea.

En Pere li va preguntar a la mare priora i li va semblar bona idea.

A la mare priora se li va ocórrer una idea: ensenyar a Geminita a llegir i a tocar l'orgue, per ascendir-la a **monja d'obediència**.

En Pere va començar a llegir l'abecedari i a tocar l'orgue amb Natzarena.

Sor Natzarena:

- Et vaig a ensenyar a llegir la **solfa**.

Geminita (Pere Saputo):

- No fa falta.
L'important és aprendre a tocar.

En 8 dies, va demostrar a les monges que sabia llegir fins la lletra H i sabia tocar algunes obres senzilles.

Els convents de monges tenen diferents estatus o posicions dintre de l'ordre religiosa. Per exemple, la novícia és el primer estatus per entrar a una ordre religiosa.

La **solfa** són els signes que s'utilitzen per a escriure música. És com l'idioma que serveix per llegir partitures musicals.

En Pere Saputo vivia bé al convent.
Sempre feia el mateix:
cosir, tocar l'orgue, llegir
i, en ocasions, **embullava** amb les novícies.

Embullar és fer
entremaliadures i
divertir-se.

Cap monja sospitava que era un home.
Llevat Paulina i Joaneta.
Elles sabien que Geminita
s'estava convertint en un home.

Capítol 7

En Pere Saputo diu la veritat

Braulio Foz:

- Passaven els mesos i en Pere volia explicar la veritat: era un home.

Sabia que només les dones podien estar en aquell convent i no li quedava molt de temps, fins que alguna monja descobrís el seu veritable sexe.

Un dia, va parlar amb les seves amigues novícies.

Geminita (Pere Saputo):

- Amigues meves, tinc un pla per sortir del convent.

Paulina i Joaneta:

- Com?!

Però si tu te'n vas, ens **morirem de llàstima**

Aquesta expressió és una forma de dir a algú que el trobarà molt a faltar.

Geminita (Pere Saputo):

- No us preocupeu.

Vosaltres també sortireu d'aquí.

Així, estarem les tres **fora d'aquesta presó** i ens estimarem en llibertat.

En aquest cas quan parla de presó, es refereix al convent, com lloc on no pots ser lliure.

Us ve de gust ser lliures?

Viure com abans de venir aquí?

Paulina i Joaneta:

- Sí, Sí!

Però com ho farem?

Geminita (Pere Saputo):

- Això ja ho he pensat.
Però us explicaré el meu pla un altre dia.
Primer vaig a parlar amb la mare priora.
Vaig a explicar-li que m'estic tornant home.
Imagineu-vos quina cara posarà.
Ella no pot permetre que hi hagi un home aquí,
així que em tindrà que deixar sortir.

Ja us diré el que em digui

Les dues novícies estaven molt contentes
perquè Geminita les anava a treure del convent.
Però les dues noies van dissimular la seva alegria
perquè cap monja sospités del pla.

L'endemà, quan era d'hora,
en Pere va anar a parlar amb la mare priora.
Sentia molta vergonya i una mica de por.

Geminita (Pere Saputo):

- Mare priora, tinc que confessar-li alguna cosa.
Et semblarà estrany i no li agradarà.

Demano perdó abans d'explicar-ho
i suplico que no em castigui
per la veritat que us diré.

La mare priora mirava sorpresa a Geminita
i la va convidar a que parlés.

Geminita (Pere Saputo):

- Des de fa diversos dies,
noto que m'estic tornant un home.
Ara gairebé soc un home sencer.

La mare priora va començar a riure molt,
després d'escoltar el **disbarat**,
en Pere no es reia. Mirava al terra.
Llavors, la priora va deixar de riure i li va dir:

Un **disbarat** és quan una persona diu alguna cosa absurda o sense sentit.

Mare priora:

- Geminita, estàs boja.
Pobre nena, què et passa?
Trobes a faltar la teva terra?

Estàs en la teva dolenta setmana

i això et fa **perdre el cap?**

Amb aquesta pregunta la mare priora vol dir que Geminita té la menstruació.

Aquesta expressió significa perdre la raó, el cap o tornar-se boig o boja.

No et preocupis.

Parlaré amb Sor Mercè,
que és la meva amiga íntima i t'estima molt també.
Ja pensarem les dues juntes què fer amb tu.

El **Parenostre** és una oració de prec de la religió cristiana.

Un **Salve** és una oració de la religió cristiana que es dirigeix a la Verge Maria.

Ara vés-te'n al cor.

Resa 9 **Parenostres** y 9 **Salves** al sant d'avui,
al nostre **patriarca** i a la Verge
perquè t'ajudin a recuperar el **seny**.

El **patriarca** és el bisbe que presideix o dirigeix una església.

El **seny** és tenir una ment sana. Una persona sense seny és una persona que té una malaltia mental.

A les 7 de la tarda torna al meu despatx
i parlarem de què podem fer.

La mare priora va agafar la ma de Geminita con molta tendresa i li besà al front, abans d'anar al cor.

Després va cridar a Sor Mercè i li va explicar el que havia parlat amb Geminita.

Sor Mercedes, al principi, també es **reia a riallades**.

Però després es va quedar molt preocupada.

Les monges van quedar a les 7 de la tarda per parlar amb Geminita.

Quan algú és riu a riallades, significa que es riu molt.

En Pere va anar al cor i va resar tot el que li va dir la mare priora.

No va resar per recuperar la cordura.

En Pere va resar per evitar els agutzils d'Osca quan sortís del convent.

Al convent estava fora de perill d'ells, però fora del convent, tornaria a estar en perill.

A les 7 de la tarda, en Pere va anar al despatx de la priora.

La mare priora i Sor Mercè estaven esperant-lo.

Abans que les monges diguessin alguna cosa, en Pere va parlar.

Geminita (Pere Saputo):

- Crec que les oracions que he pregat avui, m'han acabat de convertir en home.

El meu cos sencer és el d'un home.

Sento que tinc molta força.

I que tinc ganes de fer coses d'homes, com manejar espases, **arcabussos**

i muntar a cavall.

Un **arcabús** és una arma de foc antiga. Semblant a una escopeta.

Després de parlar, va prémer la mandíbula, va estirar l'espatlla i va prémer els punys i els braços per treure músculs. Les monges ara veien a un jove musculós.

Geminita (Pere Saputo):

- Ja veureu!
Perdoneu pel que faré ara,
però servirà com a prova de la veritat.

En Pere va agafar a Sor Mercedes dels braços i la va **sacsejar** com si fos una nina. No li costava esforç. Va fer el mateix amb la mare priora, que era una mica més ampla i pesada.

Sacsejar és moure alguna cosa o a algú d'un costat a un altre.

Al principi, les dues monges se'n reien, mentre en Pere les sacsejava. Després es van quedar sorpreses per l'extraordinària força i al final van tenir que creure a la nena. Geminita s'havia convertit en un home.

Mare priora:

- Està bé, Geminita.
Sembla que el que dius és veritat.
Farem el següent:
dintre de 8 dies ens tornarem a veure,
per si has notat algun canvi més en el teu cos.
Mentrestant, no direm res a ningú.

Totes estaven d'acord amb la proposta.
Des d'aquell dia, la mare priora i Sor Mercè
es reunien moltes vegades per parlar de la situació
i veure què fer amb la nena.

Miraven molt a Geminita al convent
i notaven els canvis en el seu cos.
Veien a la nena més alta, més forta
i, en definitiva, més semblant a un home.

Miraven a Geminita **amb altres ulls,**
la seguien apreciant i estimant,
però d'una altra manera.

En Pere els va explicar a les seves amigues novícies
el que havia passat amb la mare priora.

Geminita (Pere Saputo):

- Pot ser que surti d'aquí en 8 dies.
Per això, ara us tinc que explicar el meu pla,
perquè també sortiu vosaltres del convent.

Em vau dir que quan m'anés del convent
anàveu a morir-vos de llàstima, veritat?
Doncs bé, quan me'n vagi d'aquí,
Joaneta, tu **fingiràs** estar malalta.
Paulina, tu diràs que estàs molt trista.

Mirar amb altres ulls a algú és veure a una mateixa persona de manera diferent per alguna cosa que ha dit o fet.

Aquesta frase vol dir que les monges començaven a sentir atracció sexual per Geminita al saber que era un home.

Una persona que **fingeix** és una persona que fa creure alguna cosa que és mentida.

Geminita (Pere Saputo):

- La mare priora al veure malalta a Joaneta,
Trucarà als seus pares perquè la vegin.
Llavors, Joaneta, els demanes anar a casa per recuperar-te.
Ja no tornaràs.

I tu, Paulina...

Joaneta va interrompre a en Pere.

Joaneta:

- No fa falta que segueixis.
Ja t'hem entès.

Geminita, tu sortiràs del convent.
Als dos mesos, enganyarem a totes les monges
dient que estic malalta i Paulina molt trista.
Tothom s'ho creurà, ja ho veuràs.

Quedar-me aquí, més temps?
Abans em llenço per la finestra més alta.

Paulina:

- Jo també em llençaria.
T'agafaria per la faldilla i cauríem juntes.

Geminita (Pere Saputo):

- L'important és que fingeixis la teva malaltia...

Joaneta el va tornar a interrompre.

Joaneta:

- Que sí!
Ja sabem què s'ha de fer.
Però, vindràs a per nosaltres
quan siguem fora del convent?

Promet-ho.

Geminita (Pere Saputo):

- És clar que sí
I vosaltres, m'estimareu sempre com m'estimeu ara?

Juanita i Paulina:

- Sí!
Quan siguem fora, t'estimarem molt més.

Van passar els 8 dies
i en Pere va anar a parlar
amb la mare priora i Sor Mercè.

Geminita (*Pere Saputo*):

- Segueixo sentint-me un home.

Cada dia ho noto més.

Sense remei.

**Em fan fàstic els treballs de les dones
i no suportó vestir amb robes de dona.**

Ho sento molt.

No tinc dret a seguir en aquest convent.

Déu ha volgut que em convertís en un home.

Significa que és inevitable i no es pot fer res.

Aquest comentari ho fa en Pere per convèncer a la mare priora i Sor Mercè.

En aquell moment, les dues monges es van **entristir** amb les paraules d'en Pere.

Una persona que s'**entristeix** és una persona que sent afecte o compassió per una altra.

Mare priora i Sor Mercè:

- **Oh, qui ho diria!**

Aquesta es una expressió que s'utilitza per dir sorpresa.

En Pere va seguir **lloant** a les monges per aconseguir la seva ajuda.

Lloar és dir coses bones o positives d'una persona o d'una cosa.

Geminita (*Pere Saputo*):

- He estat molt feliç al convent.
Moltes companyes m'han tractat amb bondat i afecte.
Sobretot vosaltres dues.

En Pere va seguir parlant bé del convent i de les monges amb les que havia conviscut durant aquells mesos.

Les dues monges escoltaven sorpreses com parlava Geminita.

Semblava que al convertir-se en home tindria més autoritat i saviesa.

Mare priora:

- Està bé Geminita.
Vés-te'n del convent quan vulguis.

Geminita (Pere Saputo):

- **Jo no m'aniria mai.
Però, crec que anar-me del convent és el millor per a tothom.
Encara que ploraré molt.**

En Pere diu això per quedar bé amb les monges.

Mare priora:

- Nosaltres també plorarem molt.
I passi el que passi, envia'ns notícies teves quan ja no estiguis aquí.

Fins que te'n vagis del convent, has de tenir cura i ser discreta.

No diguis res d'això a ningú

Sobretot, no li diguis res a les dues novícies.

En Pere pensa això perquè les novícies van ser les primeres dones en saber tota la veritat. fins i tot sabien més que la mare priora i Sor Mercè.

Una mica tard, va pensar en Pere.

Geminita (Pere Saputo):

- Per sortir necessitaré roba d'home.
Podeu donar-me alguna peça de roba?
El que sigui em valdrà.

Mare priora:

- Per descomptat.
Alguna cosa trobarem.
Vine demà i et donarem alguna peça de roba.

L'endemà, en Pere va anar al despatx de la mare priora.
Li havia preparat alguna peça de roba que tenien:
túniques de capellà i mantells de sant.

Va estar cosint durant tres dies
i al final es va fer un vestit fantàstic.

Va cridar a les seves amigues les novícies
perquè el veiessin vestit d'home.
En Pere va sortir amb el vestit que li quedava molt bé.
Es va posar una gorra al cap.
Li va posar una ploma de gall dindi de la mare priora.

Les dues novícies, al veure a en Pere,
es van tornar **boges d'amor**.
No paraven de mirar-lo, tocar-lo i dir-li **afalacs**.

L'endemà, va anar a parlar amb la mare priora.

Aquesta expressió significa que els agradava molt en Pere i com li quedava el vestit. S'utilitza per expressar una emoció forta cap a una altra persona i una atracció física.

Un **afalac** és dir alguna cosa bona d'algú.

Geminita (Pere Saputo):

- Mare priora,
vull que vinguis a la meua cel·la amb Sor Mercè.
Veniu-vos avui a la nit després de sopar.

Us vaig a ensenyar el meu vestit d'home
i m'agradaria que em pentinéssiu.

Mare priora:

- D'acord, Geminita.

Les dues monges van anar a la cel·la de Geminita
després de sopar.

Primer van pentinar a Geminita com un home.

Després, en Pere es va ficar al seu dormitori .

Va començar a canviar-se i posar-se el vestit d'home.

Va sortir amb la gorra una mica inclinada.

Somreia i posava amb molta gràcia davant de les monges.

Estava molt maco.

Les monges, al veure a en Pere, creien veure un àngel.

En Pere estava molt maco i **baronívol**,
que les monges **estaven colades por ell.**

Amb els ulls plens de llàgrimes,

la mare priora va córrer a abraçar a en Pere.

Després es va unir Sor Mercè.

Cap de les monges sabia què els passava.

Estaven abraçant a un home!

Quan algú deia d'una altra persona que era **baronívol**, volia dir que tenia alguna característica que es relaciona amb els homes. Per exemple, la força o el valor es consideraven característiques d'homes.

Quan una persona està colada per algú, significa que li agrada aquella persona.

**Alguna cosa havien sentit en el seu interior
que els feia perdre la raó.**

L'endemà, Sor Mercè va cridar a Geminita
perquè anés al seu despatx.

Quan Geminita va entrar, Sor Mercè va tancar la porta.

Sor Mercè:

- He estat pensant, Geminita.
Crec que has estat un home des del primer dia
que vas entrar al convent.

És difícil que Déu faci un milacre tan gran
com convertir a una dona en home, només per divertir-se.

Ens has enganyat i **persuadit** des del principi...
No necessito saber qui ets de veritat,
ni el que has fet per acabar aquí,
perquè alguna cosa greu hauràs fet
per voler amagar-te al nostre convent.

T'has disfressat com una nena **ignorant**,
tímida i **senzilla** davant de la resta de monges
i tu no eres així.

I per descomptat no et dius Geminita.

El que has fet fora d'aquí,
és millor que ho guardis en secret.
Estaràs més segur i fora de perill.

Aquesta frase vol dir
que les monges
estaven sentint
atracció sexual cap a en
Pere i això estava
prohibit al convent.

Persuadir és fer que
una persona pensi o
actuï com tu vulguis.

Una persona **ignorant**,
és una persona que no
sap algunes coses.

Aquesta paraula es
refereix a que no tens
intenció de destacar ni
de presumir.

Sor Mercè:

- Per com em mires mentre parlo,
veig que tot el que dic és veritat.
Així que millor vés-te'n del convent aviat.
Si m'ho demanés, m'aniria amb tu.
Jo vinc molt enganyada al convent
i visc trista cada dia que passa.

No se'm nota tant com a les altres,
perquè jo soc de les que pensa:
al fet, pit i ja no hi ha marxa enrere.

Tot i així, visc sense vida.

I ara que havies arribat a les nostres vides
i sentíem alguna cosa d'emoció, te'n vas...!

Te'n vas i no sabem qui eres!
La teva presència i bella figura no les oblidaré!

Aiii!
T'estimo, jove amable!
Digue'm alguna cosa!
Consola'm!

I dient això últim, va abraçar a en Pere mentre plorava.

Aquesta expressió o refrany popular significa quan una persona fa alguna cosa ja no hi ha manera de desfer-ho i cal assumir-ho.

Sor Mercè diu això perquè sent que ha desaprofitat la seva vida en el convent.

Un altre dia, la mare priora va parlar amb en Pere.
Va tenir una conversa semblant a la de Sor Mercè.
La mare priora també sabia el mateix:
En Pere havia entrat al convent com un home.

Es va acomiadar d'en Pere més tranquil·la
que Sor Mercè.
Tot i que també se li escapar alguna llàgrima
i algun sospir.

En Pere els donava les gràcies
per tot el que havien fet
i intentava ser molt amable amb les pobres monges.
Però, tot i així, en Pere sabia que tenia que anar-se'n
del convent aviat.

Capítol 8

En Pere Saputo surt del convent

Braulio Foz:

- Als pocs dies, totes les monges sabien que Geminita s'anava del convent. Va ser una mala notícia per a moltes monges. Van posar-se moltes tristes per la notícia.

Sor Natzarena:

- No m'ho puc creure!
Li ensenyo a tocar l'orgue i ara que toca bé, la fan fora del convent para lluir el seu talent davant d'altres persones!

Prefereixo que es morin totes les monges i el **pare confessor**, a que se'n vagi Geminita!

El **pare confessor** és un sacerdot que escolta els pecats de les monges.

Sor Natzarena estava molt enfadada.

Una monja anomenada Sor Bonifàcia, que era molt valenta, va parlar amb la mare priora.

Sor Bonifàcia:

- Què fas, mare priora?
Per què deixes que Geminita se'n vagi?
Per què la fas fora del convent?

Aquesta nena és una **reliquia** per a nosaltres.

Una **reliquia** és un objecte o una part del cos d'un sant que és sagrada a la religió cristiana.

Sor Bonifàcia:

- Des de que està en el convent
no hi ha baralles entre las monges.
Ja saps que Sor Venància I Sor Tolomea mai s'han portat bé.
Sempre estan discutint.
Des de que Geminita està aquí
es porten bé i es barallen menys.

Un dia estaven Sor Venància i Sor Tolomea
barallant-se al claustre,
cridant-se i tirant-se de les **toques**.
De cop i volta, va passar al costat Geminita i els va dir:

La **toca** es una peça
que porten al cap les
monges. Aquesta peça
tapa les orelles, el coll
i part del front.

Geminita (Pere Saputo):

- Ai, senyores!
La gent de fora no creurà
que dos monges es barallen en un convent.

En aquest instant, les dues monges es van deixar de barallar
i es van avergonyir pel seu comportament.

Sor Bonifàcia:

- Us demano per Déu, mare priora,
que no feu fora a Geminita!
Ha portat la pau i l'alegria al convent.

En Pere havia portat l'alegria al convent.
Totes les monges buscaven a Geminita.
S'havia convertit en una jove especial.

Era la noia que millor tallava teles,
la que millor cosia, la que millor brodava,
i fins i tot la que millors contes explicava.
Sabia molts contes **decents** i graciosos
que feien riure a la resta de monges.

Algú **decent** es algú
honrat.

Per totes aquestes coses,
les monges del convent abraçaven i besaven a en Pere
sense saber la veritat sobre ell.

Sor Natzarena, un dia, li va donar 12 petons.
Era una monja molt **impulsiva**.
En Pere va estar pensant en dir-li la veritat,
però al final no li va dir res,
perquè tenia por que la monja s'enfadés amb ell.

Una persona **impulsiva**
és una persona que fa
coses sense pensar
abans de fer-les.

Per fi, va arribar el dia de sortir del convent.

Eren les 6 del matí.
En Pere va sortir vestit de dona i una bossa.
A la bossa portava el vestit d'home
i el menjar que li havien preparat.

Mentre en Pere s'anava del convent,
la resta de monges cantaven en el cor.
Quan van acabar de cantar,
les monges van buscar a Geminita,
però no la van trobar.
Geminita ja no estava al convent.

Les amigues novícies van plorar,
però tenien l'esperança de sortir aviat d'allà
i tornar a veure a Geminita fora del convent.

La mare priora i Sor Mercè es van reunir aquella nit
per pensar com recuperar a Geminita
i portar-la de nou al convent.
Però no sabien cap a on havia anat
i ja era tard per anar a buscar-la.

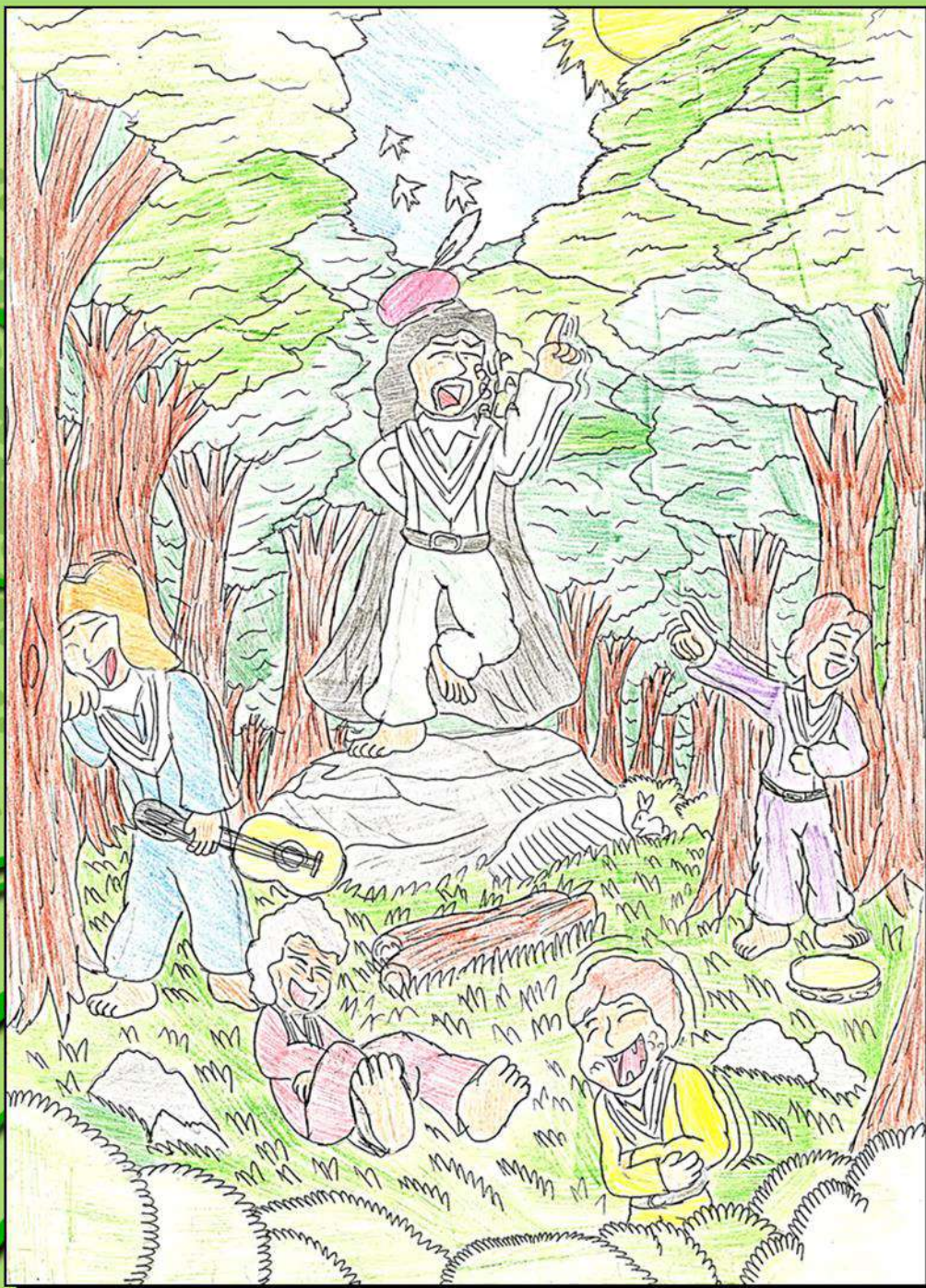
En aquell moment, en Pere Saputo, vestit d'home,
caminava cap a noves aventures.
Se'n reia de la **innocència** de les monges
però, a la vegada, les trobava a faltar.

Algú amb **innocència**
es algú sense maldat.

El que més trobava a faltar
eren las carícies de les dues novícies.

Capítol 9

En Pere Saputo, estudiant de la tuna

Pere Saputo:

- Torno a ser home!

Ja era hora de recuperar la meva **dignitat**.

Allà està el sol, que il·lumina tota la terra!

El món es meu!

Perdona'm mare, per no tornar als teus braços encara.

I dit això, en Pere va seguir el seu camí.

Sentia alegria per estar fora del convent.

No sabia a on anava.

Tan sols sabia que volia anar més lluny.

Conèixer més món.

Va començar a pujar una **serra** amb molts arbres.

Era com una selva.

Va acabar de pujar una costa,

es va ficar en una zona apartada del camí

i va decidir asseure a menjar.

Va treure el menjar de la seva bossa.

El menjar li havien preparat Sor Mercè

i la mare priora.

Va menjar molt a gust i a l'estona es va quedar adormit.

Va dormir durant una hora.

En aquella estona, van passar 4 joves

a prop d'on dormia en Pere,

perquè també buscaven **dreceres** a fora del camí.

La **dignitat** és la qualitat de les persones que mereixen respecte.

En aquesta frase, **serra** és un conjunt de muntanyes petites.

Una **drecera** és un cam més curt per anar d' un lloc a un altre.

Els joves eren estudiants de la **tuna**.

També se'ls anomenava tunos.

Tenien entre 14 y 20 anys.

Anaven vestits amb capa, barret
i portaven instruments musicals.

Els tunos van veure a en Pere adormit
i es van apropar per mirar-lo millor.

Tuno 1:

- Mireu quin jove tan maco.
Se'l veu tan tranquil aquí adormit...

I aquest cabell llarg i negre, es preciós.

Aquest jove és molt maco.

Sembla un àngel!

Tuno 2:

- Anem a deixar-lo en pau.

Tuno 3:

- No.
Millor el despertem i que vingui amb nosaltres.

Tuno 4:

- Sí.
Anem a despertar-lo.

La **tuna** és una agrupació d'estudiants universitaris que es vesteixen amb vestits i es dediquen a cantar i tocar instruments mentre viatgen. Estudiaven durant uns mesos i recorrien pobles tocant música i fent espectacles durant altres mesos.

Als dos primers tunos
també els va semblar bona idea despertar a en Pere.
De cop i volta, un d'ells va cridar:

Tuno 1:

- **Expergicere, frater, et surge!**

En Pere va despertar-se espantat.
Va escoltar una veu que parlava
una llengua que no entenia.
Va veure a 4 joves al seu voltant
i va pensar que eren els agutzils d'Osca
que venien a arrestar-lo.
Però, al veure els instruments,
va saber que no eren els algutzirs d'Osca.

Els instruments que portaven eren:

- Una **viola**.
- Un violí.
- Una pandereta.
- Un **xiulet**.

Tuno 1:

- **¡Noli turbari!
Escolastici enim sumus,
et te miramur et amore prosequimur.**

Aquesta frase està escrita en llatí i significa el següent:
¡Desperta germà i lleva't!

Una **viola** és un instrument de corda semblant a un violí.

El **xiulet** era un instrument petit de vent que genera un so agut.

Aquesta frase està escrita en llatí i significa el següent:
No t'espantis!
Som estudiants i et mirarem amb admiració i amor.

En Pere es va llevar del terra i els va dir:

Pere Saputo:

- Senyors, no entenc la vostra llengua.
Si no em parleu en castellà,
no us puc entendre.

Aquesta frase està escrita en llatí i significa el següent:
No tenim permís.
Tan sols podem parlar en llatí.

Tuno 1:

- **Non licet nobis.
Alio sermone uti quam latino.**

Pere Saputo:

- Senyors, espero que no m'esteu prenent el pel.
**Parleu en la meva llengua
o ja veure el que us faig...**

En Pere està amenaçant als tunos.
Els he demanat que parlin en castellà.

Un dels tunos que no volia problemes,
veia que en Pere era un home fort.
El tuno tenia por de que els fes mal.
Així que va interrompre la conversa
i li va dir al jove que parlava en llatí:

Tuno 2:

- Vols callar!
El mosso té raó.
No entén el llatí.

Llavors, es va dirigir a en Pere.

Tuno 2:

- Perdona, jove.
Estàvem caminant per la serra
i ens hem **topat** amb tu per casualitat.

T'hem estat observant i hem pensant
que podries ser estudiant de la tuna.

Podries venir amb nosaltres.

Viuràs la millor vida del món.

Però, pel que veig, crec que no coneixes el nostre treball.

Topar-se amb algú és
trobar-se amb algú.

Pere Saputo:

- No busco treball.
A més, no sé parlar llatí, ni tinc vestit com vosaltres.

Tuno 3:

- Jo t'ensenyaré a parlar llatí.
En 15 dies sabràs la llengua.

Pere Saputo:

- **Doncs jo et prometo que, en 8 dies,
aprendré a parlar llatí.
I et sobren 7 dies
per veure'm parlar sense problemes.**

En Pere fa una broma
sobre els dies que li fan
falta per a aprendre a
parlar llatí. En Pere diu
que en un dia pot
aprendre la llengua.

Als joves els va agradar la resposta.
Van abraçar amb alegria a en Pere
i el van anomenar company.

Pere Saputo:

- Bé, el primer problema és el vestit.
No tinc vestit d'estudiant de tuna.

Tuno 4:

- Això no és un problema!
El meu vestit és molt llarg.
Agafem una navalla o una tisora
i ens ho repartim per a tots dos.

Van tallar el vestit del jove a les mesures d'en Pere.
Al cap d'una estona, en Pere estava vestit de tuno.
Li van posar una gorra i el **van beneir**.

Abans de seguir el seu camí,
En Pere va parlar amb els estudiants.

Pere Saputo:

- Senyors, segur que tots vosaltres teniu moltes habilitats.
Ara, jo vull ensenyar-vos algunes que jo tinc.

En aquell moment, en Pere va donar tres passes molt ràpid
i d'un salt, va pujar a les espatlles d'un dels tunos.

Tots es van quedar molt sorpresos per l' **agilitat** d'en Pere.

Beneir és demanar la protecció de Déu a algú o a alguna cosa. Es beneeix fent una creu amb la mà.

Agilitat és l' habilitat de canviar ràpid la posició o postura del cos.

Pere Saputo:

- Apa, company!

Jo aquí a daltestic tan còmode i segur,
com una **matrona romana** a la seva llitera.

Una **matrona romana** era una dona ciutadana de l'imperi romà que estava casada amb un altre romà.

El jove que tenia a en Pere a les seves espatlles va donar diversos passos endavant.

En Pere, pujat a sobre del jove, va començar a imitar animals, persones i altres coses.

Algunes coses que va imitar han ser:

- L'àguila.
- El mico.
- El porc.
- El **tornaveu**.
- La **mestressa de cries**.
- Un sastre.
- I un sabater.

El **tornaveu** és un element de les esglésies que serveix per a escoltar millor a una persona que parla des d'un púlpit.

Una **mestressa de cries** era una dona que alletava a un nadó que no era seu.

L'**accent**, en aquest cas, significa el to de veu de les persones.

Regions es refereix a zones, ciutats o comunitats d'Espanya.

En Pere imitava **l'accent** de diferents **regions** d'Espanya. L'accent que millor li sortia era el de Navarra.

Els joves estaven sorpresos per les habilitats d'en Pere.

Tuno 2:

- Aquestes imitacions són molt bones.

La gent ens donarà molts diners en veure'ns.

Guanyarem com un canonge de Toledo.

Aquesta frase vol dir que guanyaran molts diners. Toledo era una ciutat molt rica i famosa en aquella època.

Tuno 3 (amb en Pere Saputo a les espatlles):

- Escolta, doncs gairebé no peses res.
No seràs un esperit?

Pere Saputo:

- Pot ser...
Ja veureu, anem a fer una rotllana.

Els joves es van posar en rotllana.

En Pere seguia a sobre de les espatlles d'un dels tunos.

La capa d'en Pere tapava els caps de tots els tunos, excepte la del tuno que tenia davant.

Com si estigués en un **púlpit**,
va començar a dir un discurs molt **esbojarrat**.
A tots els joves els va fer molta gràcia.

Pere Saputo:

- Jo soc l'àngel salvador d'aquest món perdut!

Va dir moltes més coses.

Els joves van estar rient durant 15 minuts.

En Pere va baixar de les espatlles del tuno.

El **púlpit** és una zona de les esglésies que utilitzen les persones religioses per a predicar i resar davant del públic.

Un **disbarat** es alguna cosa ridícula i sense sentit.

Pere Saputo:

- Ara anem a veure si sóc un esperit o sóc un home de carn i ós.

Tu, company, vine aquí!

Va assenyalar a un dels tunos, que es va apropar fins a en Pere. Llavors, en Pere el va agafar del darrere i el va llançar pels aires com si fos un **barró**.

Va arribar molt lluny.

Per a en Pere, el jove pesava menys que la palla.

La resta dels joves estaven sorpresos per la força d'en Pere.

Li van demanar que els llancés un a un.

Els joves pesaven molt poc.

Menys de 60 quilos cadascun.

El més graciós de tots els tunos era el més prim.

Era el tuno que tocava el xiulet.

Aquell jove era tan prim, que s'havia deixat a casa les carns i només deixava de viatge els ossos i la pell.

En Pere va llançar diverses vegades al tuno més prim.

El tuno va aconseguir caure al terra de diferents maneres i amb postures diferents.

Tots els tunos s'ho van passar bé veient els llançaments.

Un barró és una barra de ferro gran i pesada. El barró s'utilitza al tir de barra que és un esport atlètic tradicional aragonès que consisteix en llançar barres pesades el més lluny possible.

Aquesta frase és una exageració per a indicar que el jove era molt prim.

Tuno 4:

- **Viu Déu** que, des de d'avui,
aniràs a ser el **cap** d'aquesta **companyia!**
Però, si us plau, digues qui ets i d'on vens.

Pere Saputo:

- Senyors, el que soc ja ho heu vist.

D'on vinc?

Ja ni me'n recordo,

perquè vaig d'un costat a un altre amb preses

i se m'oblida d' on vinc.

Com em dic?

Com vulgueu vosaltres.

No me'n recordo de com em dic.

Podeu batejar-me de nou

i posar-me el nom que vulgueu.

Fins i tot podeu posar-me un nom de dona.

El que us puc dir és que soc honrat

i la meva família és bona gent.

I us prometo el següent:

el dia que no podem guanyar-nos la vida com tunos,

jo posaré 30 **escuts d'or i plata**

que tindrè en el meu poder i ens salvaran.

Viu Déu és un jurament
que es feia antigament.
És el mateix que dir:
T'ho juro.

En aquesta frase, ser el
cap, significa ser el
líder.

Una **companyia** és un
grup de persones
junttes.

Els escuts d'or
i plata eren les
monedes que hi havia
en aquella època.

Els joves a l'escoltar tants secrets
i veure les bones intencions d'en Pere,
li van agrair la seva companyia
i van decidir posar-li un nom.

Tuno 3:

- T' anomenarem Paquito.

Paquito (Pere Saputo):

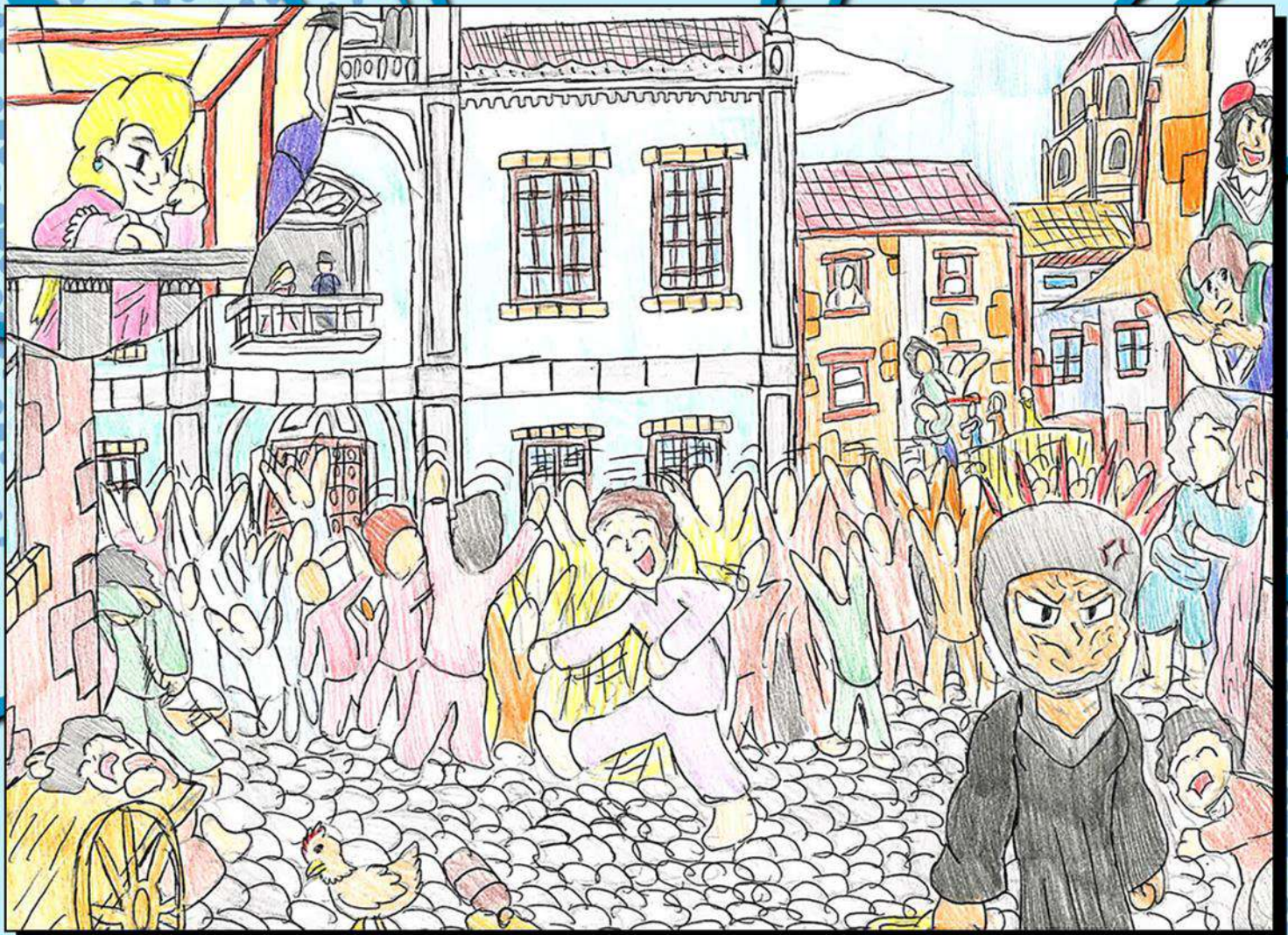
- Em sembla bé.
Però no vull ser el cap d'aquesta companyia.
Soc l'últim que ha entrat
i, a més, no soc estudiant de la tuna encara.

La resta dels joves van acceptar
i es van posar a menjar.
No es van donar compte de tard que s'havia fet.

Quan van acabar de menjar,
els quatre tunos i en Pere van sortir de la serra
i van seguir el seu camí.

Capítol 10

Les aventures d'en Pere Saputo com a tuno

Braulio Foz:

- En Pere i els seus nous amics tunos van arribar a un poble aquella nit. Era un poble petit amb 68 cases.

A la plaça principal del poble van començar a tocar els instruments, sota la llum de les làmpades. La gent del poble va escoltar música i va començar a acudir a la plaça. Algun veí va deixar de sopar per anar a veure'ls.

En Pere, al veure a tanta gent rodejant-los, va fer un senyal als seus companys per fer l'espectacle del púlpit. Els seus companys es van posar en rotllana i en Pere, d'un salt, es va pujar a sobre d'ells.

Paquito (Pere Saputo):

- Fills i senyors d'aquesta ciutat! Som 5 estudiants de la tuna. Venim al vostre poble a distreure'ns amb la nostra música i millorar les vostres vides.

No venim a demanar-vos pa o diners, perquè som rics i no ens fa falta. Encara que agraiem que aquesta nit ens deixeu dormir a alguna casa i ens doneu de sopar.

En Pere seguia parlant a la gent,
que escoltava atenta el que deia.

En Pere explicava acudits i **anècdotes**.

Els veïns i veïnes se'n reien com ximplers.

En Pere s'encarregava d'entretenir
a les persones del poble,
mentre els altres tocaven música.

Una **anècdota** es
alguna cosa que ha
passat i sol ser divertit i
estraný.

Paquito (Pere Saputo):

- Llavors, què em diuen senyors?

**Tenim que dormir a la plaça
i sopar raigs de lluna i brillantors d'estels?
O algun bon veí ens deixarà dormir a casa seva
i ens donarà de sopar?**

En Pere pregunta això a
totes les persones del
poble per aconseguir
que algun veí o veïna
els deixi dormir a casa
seva i els doni de sopar.

Alcalde del poble:

- Jo me'n porto o a dos tunos a casa meva!

Veí 1:

- Doncs jo em quedo amb els altres tres!

Veí 2:

- Jo puc quedar-me amb els 5 de cop!

Diversos veïns més

van dir enlaire que volien acollir als tunos.

Al final, per evitar discussions, van arribar a un acord.

Alcalde del poble:

- D'acord, d'acord... Ja està bé!
Els tunos soparan en 5 cases diferents
i dormiran en dues cases que estiguin a prop l'una de l'altra.

Però abans de sopar,
volem que toqueu música,
mentre doneu una volta pel poble.

Els tunos van acceptar la proposta.
Van començar a tocar música alegre
i a caminar pels carrers del poble.

En Pere anava el primer **guiant** a la resta,
comptant acudits i parlant ben alt.

La gent es reia tant pel que deia en Pere,
que gairebé no s'escoltava la música.

Passat una estona de tocar i caminar, en Pere va dir en veu alta:

Guiar és indicar el camí
que s'ha que seguir.

Paquito (Pere Saputo):

- Senyores!
No penseu que avui anirem a sopar vent i música.
Això no alimenta els nostres estómacs.
I necessitem tenir l'estómac ple,
o no podrem seguir tocant música.

Ara aneu-vos a les vostres cases a preparar al sopar,
nosaltres ens quedem amb els homes.
Després de sopar, tocarem música per a vosaltres.

Paquito (Pere Saputo):

- O sopem, o la música mort i no podreu **ressuscitar-la**, ni encara que us convertiu en bruixes. Que alguna de vosaltres potser ja sigui una bruixa...

Ressuscitar és fer que alguna cosa o algú torni a la vida.

Homes del poble:

- Sí! Té raó.
A casa les dones!

Les dones van marxar a preparar al sopar. Estaven avergonyides per la **insinuació** de que alguna d'elles podria ser una bruixa.

Una **insinuació** és un comentari sobre altres persones sense tenir proves de que sigui veritat.

Després de sopar, els tunos es va reunir amb els homes més importants. Es va ajuntar a la casa de l'alcalde per parlar del ball d'aquella nit.

Alcalde del poble:

- El ball el farem a la sala principal de l'ajuntament.

Vosaltres, estimats tunos, no fa falta que demaneu diners per tocar música. Els veïns més rics del poble seran generosos i us donaran una bona **propina**.

Una **propina** és donar de forma voluntària uns diners a una persona per alguna cosa que ha fet.

Els tunos van estar tocant música fins les 12 de la nit.
Al ball, la gent ballava amb vestits molt elegants,
bevia vi blanc i menjava pa de pessic.

L'endemà, abans de marxar,
en Pere va demanar dos favors a dos veïns.

Al **ferrer** del poble li va demanar
que li fes un instrument:
un triangle que sonés amb molt volum.

A un altre veí li va demanar
un llibre de **gramàtica** en llatí
que tenia a casa seva.

Els 5 tunos van recollir les seves coses
i es van acomiadar amb molta **cortesia**
de les persones que els havien deixat dormir
i els havien donat de sopar a casa seva.

Van sortir del poble tocant música.
La gent els seguia en processó,
fins que van arribar al final del poble
i els tunos van deixar de tocar.

Llavors, els tunos van aixecar els instruments
com un **besamans**
que pocs veïns i veïnes van entendre.
Per això, després, van aixecar les gorres
i tots els veïns ho van entendre;
els tunos s'acomiadaven i marxaven.

El **ferrer** és la persona
que fabrica o treballa
amb objectes de ferro.

La **gramàtica** són les
normes per a parlar i
escriure bé un idioma.

**Acomiadar-se amb
cortesia** és acomiadar-
se amb amabilitat i
bona educació.

El **besamans** és una
forma de saludar a una
persona. Com el nom
indica, la salutació
consisteix a besar el
dors de la mà. Era una
salutació que
s'utilitzava a
cerimònies de la
reialesa.

Al camí, en Pere estudiava llatí.

Llegia el llibre de gramàtica que li havien donat.

Va aprendre molt ràpid els **nominatius**

i les **conjuncions** més importants.

Els seus companys tunos estaven sorpresos.

Pensaven que en Pere ja sabia llatí

i havia nascut en una família culta.

Quan ja estaven molt lluny del poble,

en Pere va preguntar als seus companys:

Paquito (Pere Saputo):

- Els estudiants de la tuna,
tenim que respectar alguna norma?

Tuno 1:

- Ja has vist que tenim 2 normes molt importants.
La primera norma és: ser honrat.
La segona norma és: ser fidel al nostre treball.

Paquito (Pere Saputo):

- És veritat. Conec aquestes normes.
Són normes bones i justes.

Tuno 3:

- Bé, hi ha una tercera norma important.
A la nostra feina cal mantenir-se **sobri**
per a quedar bé amb el públic.

El **nominatiu** és el subjecte d'una oració.

Les **conjuncions** són les paraules que serveixen per a unir les parts d'una oració. Per exemple: perquè, i, doncs o encara.

Una persona **sobri** és una persona que es controla quan menja, beu o es relaciona amb altres persones.

Van passar el matí parlant i caminant.
A les 5 de la tarda van veure un altre poble.
El poble era molt gran, hi hauria 400 veïns.
Van decidir entrar tocant una **cercavila** animada.
En Pere va estrenar el nou instrument: el triangle.
En poca estona, hi havia molta gent al seu voltant.

Una **cercavila** és un tipus de música que és animada i es toca pels carrers de pobles i ciutats.

En aquesta ocasió, el tuno que tocava el xiulet s'encarregava de parlar i entretenir a la gent del poble.
Era el tuno més lleig.
I com la majoria de lletjos, tenia també molta gràcia.

A l'altre poble, el tuno del xiulet havia vist a Paquito animar veïns i veïnes i pensava que ho havia fet molt bé.
Sentia un mica d'enveja de Paquito.

El tuno portava més temps que Paquito i volia demostrar que també animava bé a la gent.
Així que va deixar de tocar el xiulet i es va posar a parlar.

Tuno 2:

- Senyors, vinguin al meu xiulet!
Deixin de mirar al de la viola o al de la pandereta.
Vinguin al meu xiulet, els estic dient!

**Vinga al meu xiulet aquesta mitja pesseta
o aquesta pesseta sencera!
Vinga aquest escut o aquest doble d'or
que ha sigut tallat d'una barra més llarga
que el meu xiulet!**

En aquest discurs, el jove que toca el xiulet està demanant que els donin diners mentre fa broma amb el nombre del seu instrument que fa referència al penis.

I després de dir això, el tuno tocava el xiulet i tornava a dir:

Tuno 2:

- El meu xiulet, senyors!
El meu xiulet té el poder d'espantar a bruixes i follets.

El meu xiulet pot curar el **mal de mare**,
pot dormir als morts i despertar als vius.

El mal de mare és com s'anomenava antigament al dolor d'úter o ovaris.

El meu xiulet pot fer créixer el pel a la gent cega.
Pot tornar la vista a la gent calba.
Pot tornar l'orella a la gent coixa.
Fins i tot pot fer que aquest any sigui un **any de traspàs** al calendari.

Un **any de traspàs** té 366 dies en lloc dels 365 dies que sol haver-hi. Això passa perquè el mes de febrer hi ha 29 dies en lloc de 28 dies. Els anys de traspàs apareixen cada 4 anys.

Aquest xiulet és meu i vostre si voleu!
Però perquè el xiulet sigui vostre,
fa falta que vinguin a mi aquests diners.
Aquestes pessetes que volen sortir de les vostres carteres.

I en dir això, treia una gorra al revés
perquè la gent fes fora diners.
Passava per a tots els veïns i veïnes
sense deixar de parlar com un **energumen**.
La gent tirava monedes de tot tipus:
pessetes, escuts i doblons.
Van reprendre la cercavila pel poble.

Un **energumen** és una persona que actua de forma exagerada i fins i tot violenta.

Quan passaven per les cases de gent rica,
amb bons draps estesos als balcons
i veien a les persones amb bona cara,
es paraven a tocar un mica més
perquè els tiressin més diners.

Una persona amb bons draps, és una persona rica.

En un balcó estaven un pare i la seva filla.
El pare, molt elegant,
li va entregar un **escut d'or** a la seva filla
perquè s'ho tirés als tunos.

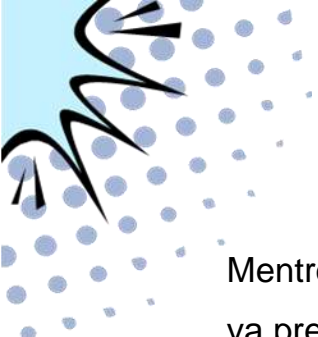
L' **escut d'or** era una moneda de bastant valor en aquella època.

La noia tenia 18 anys d'edat.
Era una noia molt maca
i anava vestida amb molta classe.

En Pere, al veure a la jove,
va saltar damunt de les espatlles d'un company seu
per arribar al balcó de la noia.
Es va agafar al balcó
i va besar mil vegades les seves mans i peus.
A la vegada que la besava, lloava la seva bellesa
I la seva **dignitat**.

La **dignitat** és la qualitat de les persones que mereixen respecte.

Mentre en Pere deia lloances a la noia,
la mirava en tot moment als ulls.
La jove mirava a en Pere amb una mica de vergonya,
perquè tota la gent els estava mirant.
Eren mirades amb passió.

Mentre en Pere baixava de les espatlles del seu company tuno,
va preguntar a la noia el seu nom:

Paquito (Pere Saputo):

- Com et dius, deessa meva?

Morfina:

- Rufina.

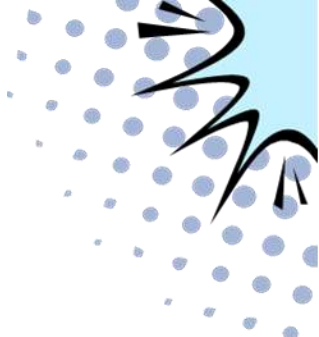
En Pere li va canviar el nom i la va anomenar Morfina.
A tothom el món li va agradar el nou nom
i, a partir de llavors, l'anomenaven Morfina,
en lloc de Rufina.

En Pere i la resta de tunos li van cantar 6 cançons.
Les lletres deien que era la dona més maca
i més amable de tot el món.
Els estudiants s'oferien a ser als seus esclaus.

Van seguir tocant pels altres carrers.
Van passar en una **cruïlla** perquè hi havia molta gent.

Una **cruïlla** és un lloc
on es creuen dos o més
carrers amb diferent
direcció.

El tuno del xiulet, que seguia repartint la gorra,
es va fixar en una dona de 60 anys
que volia anar-se d'allà.
La dona portava brut el seu vestit
i tenia un nas molt lleig.

La dona seguia empenyent a la gent
que estaven al voltant dels tunos.
La dona no aguantava més allà i volia marxar.
El tuno del xiulet va decidir cridar-la en veu alta:

Tuno 2:

- Bona dona!
Com podeu sortir de casa
amb aquest nas tan horrorós?

La dona del nas, a l'escoltar això,
es va enfadar i li va respondre alguna cosa que no s'entenia
per culpa del so de la música.

En Pere, que va veure al seu amic i a la dona,
també va voler participar en la conversa.

Paquito (Pere Saputo):

- Vine aquí, reina meva!
Tinc que dir-te alguna cosa a l'orella!

Dona:

- Jo et diré on em posaré les teves paraules!

Jove mal educat...

Paquito (Pere Saputo):

- Llavors adéu, reina meva.

La dona, que seguia empenyent a la gent per anar-se d'allà, li va respondre a en Pere, però sense girar el cos cap ell.

Dona:

- Ja podries portar un gat o un mico per fer una mica de gràcia!
El molt fill de puta...

Només sentir això i abans que la dona s'anés, en Pere es va pujar a les espatlles d'un altre company i va començar a cridar a la dona la **següent llista d'insults originals:**

La següent llista d'insults no ha sigut adaptada a Lectura Fàcil perquè moltes persones expertes en literatura han dit que és un llistat de paraules únic i original. Moltes de les paraules que pots llegir en aquesta llista són insults inventats que barregen paraules relacionades amb parts del cos, animals i objectes que s'utilitzen per treballar el camp.

Paquito (Pere Saputo):

- Vagi amb Déu ella:

Piltrafa	Chinchosa	Zullona
Pringada	Mocosa	Moscona
Zurrapa	Legañosa	Trotona
Vomitada	Estoposa	Ratona
Albarda arrastrada	Mohosa	Chochona
Tía cortona	Sebosa	Garrullona
Tía cachinga	Muermosa	Sopona
Tía juruga	Asquerosa	Tostona
Tía chamusca	Ojisucia	Chanflona

Continua a la següent pàgina. →

Pingajo	Podrida	Gata chamuscada
Estropajo	Culiparda	Perra parida
Zarandajo	Hedionda	Morcón reventado
Trapajo	Picuda	Trasgo del barrio
Ranacujo	Getuda	Tarasca
Zancajo	Greñuda	Estafermo
Espantajo	Juanetuda	Pendón de Zugarramurdi
Escobajo	Patuda	Chirigaita
Escarabajo	Hocicuda	Ladilla
Gargajo	Lanuda,	Verruga
Mocajo	Zancuda	Caparra
Piel de zorra	Diabla	Sapo revolcado
Fuina	Pincha tripas	Jimia escaldada
Cagachurre	Fogón apagado,	Cantonera
Mocarra	Caldero abollado	Mochilera
¡Pum, pum!	To-to-to-ottorrrrr...	Cerrera
Callosa	Culona	Capagallos
Cazcarrosa	Cagona	

La dona va arribar a la cruïlla entre carrers,
va donar la volta a la cantonada i va desaparèixer.
Va marxar suant, enfadada i avergonyida.

En aquell moment, en Pere va deixar d'insultar-la.
Però tenia molts insults més
i podia seguir insultant-la tota la tarda.

La gent s'havia rigut molt escoltant els insults.

Mentre en Pere estava insultant a la dona,
un noi jove del poble es va ficar entre la gentada
i va arribar al costat del tuno del xiulet.

El jove del poble portava un llibre que volia vendre al tuno.

Jove del poble:

- Tinc aquest llibre de medecina en llatí.
Els estudiants de tuna sabeu llatí.
Voleu comprar aquest llibre per estudiar-lo?

Tuno 2:

- Creus que volem comprar-te un llibre?
Errasti, fill de la teva mare.

Ja hem estudiat molt a la nostra vida.

**Mira si hem estudiat,
que se'ns han assecat les dents!**

Aquesta paraula està
escrita en llatí i
significa el següent:
Has fallat!

En aquesta frase, el
tuno exagera sobre
com han estudiat molt.

El jove tuno, en dir això, li va ensenyar les dents.

I va continuar parlant:

Tuno 2:

- A més, aquests últims dies, el meu xiulet i jo, hem estat pensant en deixar el treball de tuno, per anar-nos en barca a **l'illa de Xauxa**.
O ficar-nos a un convent de monges caputxines.

Pel **Nen de la Bola** et dic:

No vinguis a molestar-nos més
i porta-li el teu llibre en llatí a qui t'ha parit.

Els estudiants van seguir tocant música

i contant històries i acudits.

Van parar quan quasi era de nit.

Tuno 3:

- Bona gent!
On es troba la **posada** pública
o el **mesó** en aquest poble?

Necessitem descansar una mica.

Una **posada** i un **mesó**
son edificis on es pot
dormir i menjar.

Veí 1:

- Què es això de la posada?

Veí 2:

- Aquí!
Casa meva serà el vostre mesó i posada.
Ja he avisat a la meva dona,
perquè prepari el sopar.

Veí 3:

- Jo també he avisat a la meva dona perquè prepari el sopar.
Però com ja s'ha ofert algú abans,
aquesta nit aneu a aquella casa i demà vindreu a la meva.

Els tunos van anar a la casa del veí 2.
Van començar a sopar tots junts
i de cop i volta va arribar un home a la casa.
S'anomenava Senyor Sever Manel d'Estada.
Era el pare de Morfina.
Morfina era la nena del balcó
que els havia tirat un escut d'or.

Senyor Sever:

- Senyors tunos.
Sento molestar-los,
però soc espòs i pare de dos dones
a les que estimo molt.

M'agradaria demanar-los que després de sopar,
vinguin a casa meva i toquin música
per la meva família.

Paquito (Pere Saputo):

- No es disculpi senyor.
Per suposat que anirem, a casa meva.

Has vingut fins aquí en persona
per demanar-nos alguna cosa amb molta educació.
I això demostra que ets un home educat.

Con un simple **encàrrec** hauríem acceptat igual.
Es un plaer anar a tocar música
per la seva **noble** família.

Senyor Sever:

- Moltes gràcies.
Veí, si us plau,
quan els tunos acabin de sopar,
acompanyeu-los fins casa meva.

Es va acomiadar dels tunos i del veí
i es va marxar a casa seva.

Veí 2:

- Quina sort!
El Senyor Sever és un home molt ric
i sap gastar bé els seus diners.

A Morfina la gent l'anomena el Sol d'Aragó.
I podria ser el sol de tota Espanya o de tot el món,
perquè és molt bonica.

Un **encàrrec** es un missatge que una persona mana a una altra.

Un **noble** és una persona rica i poder per naixement o perquè s'ho han donat.

Veí 2:

- Cada dia arriben **pretendents** de Morfina.
Alguns pretendents són senyors rics.
Però a Morfina no li agrada cap home
i per això ningú es queda al poble.

El Senyor Sever vol que Morfina es casi amb la persona que esculli ella mateixa.

I Morfina sembla que no té pressa per escollir el pretendent per casar-se.

Segur que a la casa del Senyor Sever us donen més escuts d'or,
com el que us van llençar des de el balcó.

Tuno 2:

- Doncs anem-nos ja!

Veí 2:

- No, no.
No fa falta córrer.
Primer cal acabar de sopar
i després us acompanyaré a casa del Senyor Sever.

Els tunos van fer el que va dir el veí.

I van complir amb la tercera de les normes de la tuna:
cal quedar bé amb el públic.

Un **pretendent** és un home que vol ser la parella d'una dona.

Fa anys, els pares de famílies riques escollien les parelles amb qui s'anaven a casar els seus fills o filles.

Informació d'en Pepenjuanes:

L' **illa de Xauxa** és un lloc imaginari que no existeix de veritat.

En aquella illa hi ha riquesa i es viu molt bé

El **Nen de la Bola** és un personatge que representa la circumcisió de Jesús. És una festa cristiana que es celebra en alguns pobles a Espanya.

La circumcisió és una operació quirúrgica que consisteix en tallar una part o la totalitat del prepuci del penis humà. Aquesta operació es fa per motius rituals o mèdics.

Curiositats del capítol:

Pàgina web d'informació turística de la Comarca de Somontà de Barbastre, per on passa en Pere Saputo i els seus amics de la tuna.

[Disco de música Pere Saputo:](#)

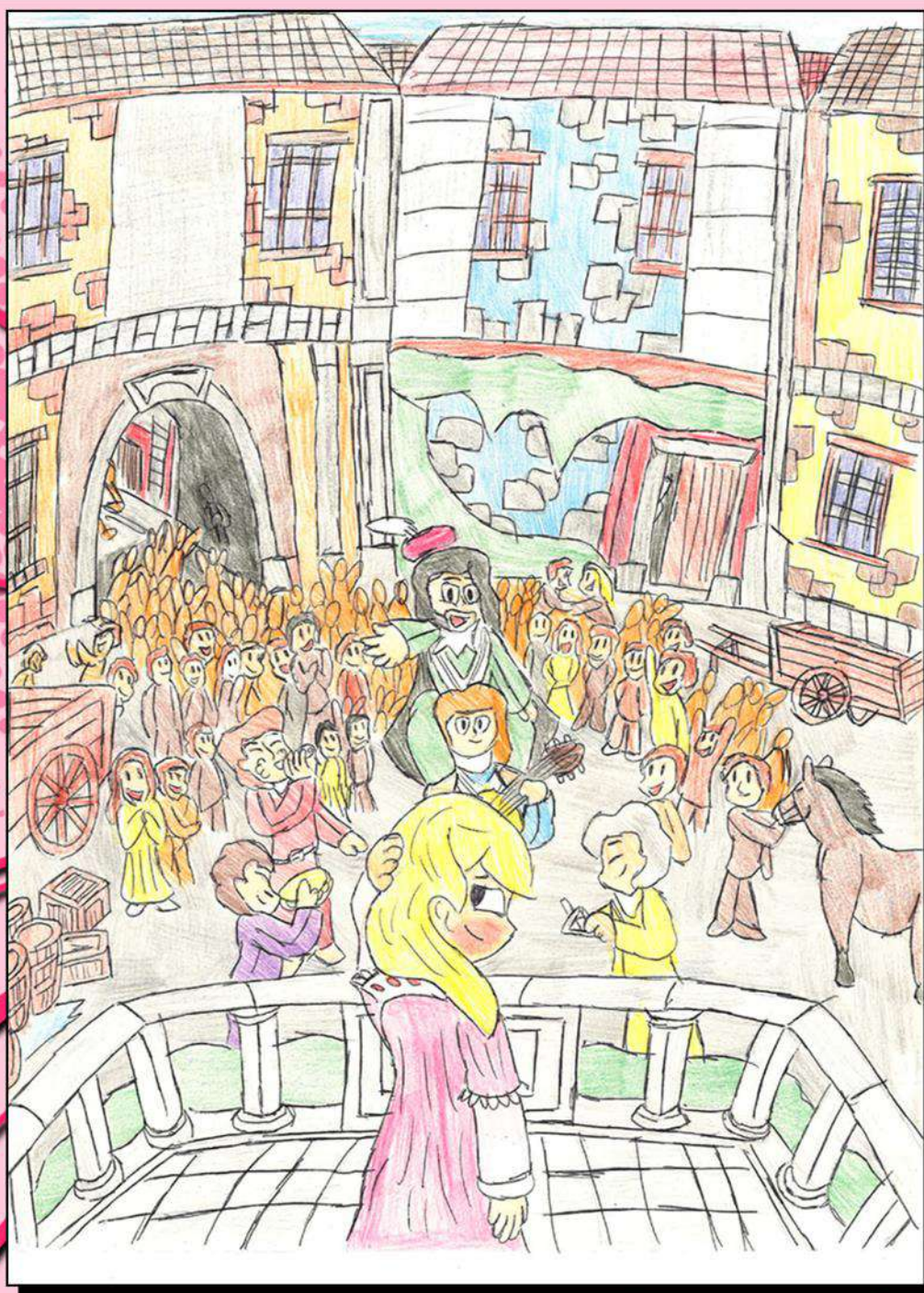
L'Orquestina del Fabirol va grabar un disc sobre La Vida d'en Pere Saputo.

La cançó "Tia Chacona" està inspirada en aquest capítol.

Capítol 11

Festa, ball i música al poble

Braulio Foz:

- En Pere i els tunos van acabar de sopar a casa del veí.
Tal i com havien promès, van anar a casa del Senyor Sever.

Els tunos es van vestir amb els seus millors vestits.

En Pere estava molt maco.

Semblava un cavaller, jove i bonic.

Semblava un **Adonis** amb vestit espanyol.

El veí va acompanyar als tunos a casa del Senyor Sever.

Però els acompanyar només aquell veí...

També van anar: un cunyat del veí,

la seva filla de 10 anys, una neboda de 15 anys

i diversos veïns més que els van veure pel carrer

i volien unir-se a la festa.

Van arribar els tunos i els veïns

a la plaça on estava la casa del Senyor Sever.

Hi havia més gent esperant en la plaça

que en el **sermó de la bufetada**.

Van sortir a rebre'ls el Senyor Sever,

la seva dona, que es deia Marieta

i la seva filla jove Morfina.

També hi havia altres senyores elegants.

Els tunos van saludar a totes elles amb cortesia i elegància.

Al Senyor Sever li va agradar que els tunos

estiguessin tan bé vestits i fossin tan educats amb tots.

Senyor Sever es va apropar a l'orella
de la seva esposa i de la seva filla
i els va dir en veu baixa:

Senyor Sever:

- Veieu, estimades meves,
que elegants i educats són aquests joves?

Segur que són fills de grans cavallers.

Algun d'ells es **convertirà en cavaller.**

Aquests tunos, mentre segueixen els seus estudis,
viuran aventures com homes valents
i guanyaran diners que després compartiran
amb companys d'estudis més pobres.

Un home que es
convertia en cavaller,
tenia una posició
superior en la societat.
Un cavaller era un
home important i
respectat.

Després de les salutacions,
el Senyor Sever va parlar per tota la gent de la plaça.

Senyor Sever:

- Estudiants de la tuna, entreu a casa meva!
Tocareu música a la sala principal.
Aquella sala té un escenari per a vosaltres.

Estimats veïns, vosaltres també podeu entrar!

Però entrareu a la sala del costat.

I si us plau us demano, que no entreu a la sala principal
sense el meu permís.

Ara, senyors tunos, podeu començar a tocar música!

Els tunos van començar a tocar música.

Demostraven les seves habilitats com músics.

La família del Senyor Sever i diverses persones de famílies riques estaven a la sala principal veient i escoltant als músics.

La resta de veïns del poble, pegaven les seves orelles a la paret de la sala del costat per escoltar la música.

Passada una estona, els tunos van parlar amb el Senyor Sever.

Tuno 3:

- Senyor Sever, ¿li ve de gust que toquem alguna cosa per iniciar el ball?

Senyor Sever:

- Sí, si us plau.

Obriu vosaltres el ball.

Així ho van fer.

El tuno de la pandereta i el del xiulet, van deixar els seus instruments.

Van sortir de l'escenari per escollir les seves parelles de ball entre les persones del públic.

En Pere va aprofitar per escollir la pandereta.

El tuno de la pandereta va escollir a Morfina i el tuno del xiulet a la cosina de Morfina.

Van començar a ballar i ho van fer molt bé.

A la gent li va agradar tant, que van sortir més persones a ballar.

Una persona encarregada d'obrir el ball és una persona que escull una parella de ball i comença a ballar perquè la resta de convidats i convidades els imiten i ballen.

Al veure molta gent ballant,
els tunos que van iniciar al ball van tornar a l'escenari
per a seguir tocant els seus instruments.

El Senyor Sever estava encantat amb l'actitud dels tunos.
Elegants i educats, veritables cavallers **ben nascuts**.

Els tunos havien canviat,
ja no eren músics **esparracats**
que parlaven **d'obscenitats**.

Després del ball, van treure un aperitiu.
Hi havia molt menjar i beguda per a totes les persones.
Quan van acabar de menjar,
el tuno del xiulet va parlar amb el Senyor Sever.

Tuno 2:

- Senyor Sever, si no l'importa,
li agradaria que Paquito i jo
donem un discurs graciós a la gent de les dues sales?

Senyor Sever:

- Em sembla bé.
I a tu, Marieta?

Marieta era la dona del Senyor Sever.

Marieta:

- Em sembla bé.

Aquesta expressió vol dir que eren persones honrades i elegants.

Una persona **esparracada** és una persona que vesteix amb roba trencada, desgastada i bruta.

Alguna cosa **obscena** és alguna cosa grollera i desagradable.

En Pere i el seu company van pujar cadascun a una taula.
Van començar a dir els seus discursos esbojarrats.

La gent no parava de riure's.
Alguns veïns pegaven l'orella a la paret de la sala
per escoltar els discursos de les dues sales a la vegada.

Senyor Sever no podia parar de riure.

Es va tapar les orelles i va cridar:

Senyor Sever:

- Prou senyors, ja n'hi ha prou!

Ens morirem del riure!

Aquesta expressió
significa que reien
molt.

En Pere i el seu company seguien parlant.
Van parar quan els seus companys tunos
van agafar els instruments
i va començar la música un altre cop.

Després de tocar un bona estona, els tunos van acabar
i van saludar al Senyor Sever i a la seva família,
inclinant el seu cos en senyal de cortesia.

El públic va aplaudir amb tanta força que semblava un terratrèmol.

Després de l'aplaudiment, els tunos van començar a tocar altre cop
per reprendre el ball en el públic. Però fou impossible.

La gent es preparava per a ballar,
però tenien que parar perquè començaven a riure's,
recordant el discurs esbojarrat.

Alguna persona va caure al terra del riure.

A dos quarts d'11 de la nit,
El Senyor Sever va fer parar la música
i va parlar a tot el públic:

Senyor Sever:

- Senyors!
No m'agrada que les festes passin de les 12 de la nit.
Així que, si us sembla, deixarem aquí la festa d'avui.
Necessitem calmar-nos i recuperar el somni.

Senyors tunos,
crec que es quedaran 8 dies més al nostre poble.
M'agradaria que el dimecres vingueu altre cop a casa meva.

Jove cavaller:

- Al meu pare li agradaria que els tunos vinguin demà
a casa nostra.

Senyor Sever:

- No hi ha problema.
També aniran a casa vostra la meva dona i la meva filla.

Els estudiants estaven molt contents
i van agrair l'interès per la seva música
al jove cavaller, al Senyor Sever
i a tots els seus convidats i convidades.
Després, tothom se'n va anar a dormir.

Tots els dies hi havia festa en alguna casa del poble.

Al matí i part de la tarda,
els tunos repassaven les cançons
i preparaven els seus discursos
amb nous acudits i històries gracioses.

El segon dia de l'espectacle, en Pere es va disfressar de dona.
Va enganyar a totes les persones convidades.
Fins i tot a Morfina.

En Pere es va asseure al costat de Morfina
i va parlar molta estona amb ella.
Passada una estona, en Pere li va preguntar
si alguna persona li agradava:

Paquito (Pere Saputo disfressat de dona):

- Morfina, a tu, qui t'agrada?

Morfina:

- Ningú, ningú...

En Pere ho va intentar més vegades i al final va aconseguir una resposta.

Paquito (Pere Saputo disfressat de dona):

- Vinga, Morfina.
Diguem qui t'agrada.

Morfina:

- Bé...
Un dels tunos és molt maco i m'agrada una mica...

Paquito (Pere Saputo disfressat de dona):

- Ah, sí?
Quin de tots?

Morfina:

- Ara no el veig... És el noi que anomenen Paquito.

En aquell moment, davant de tota la gent

En Pere es va treure el vestit de dona.

Totes les persones van riure molt,
fins i tot Morfina, una mica avergonyida.

Després de la broma, en Pere es va unir als seus companys
i van tocar i ballar durant tota la nit.

L'últim dia, al matí,
els estudiants van parlar amb el Senyor Sever,
al que respectaven molt.

Tuno 4:

- Perdoni Senyor Sever.
Li sembla bé que avui toquem una cercavila pel poble?

És l'últim dia que estem aquí
i creiem que a la gent li agradarà.

Al Senyor Sever li va semblar bé i els tunos van tocar pel carrer.
Van parar a sota del balcó del Senyor Sever,
com feien sempre.
Van recollir molts diners.

Aquell dia, a la nit, van anar a casa del Senyor Sever.

Senyor Sever:

- Joves estudiants de la tuna,
us dono aquests 6 escuts d'or
como agraïment per tot el que heu fet.

Us demano si us plau que torneu al nostre poble
si passeu a prop alguna vegada.

Estudiants de la tuna:

- Moltes gràcies, Senyor Sever.
Et prometem que tornarem.

Aquella nit, abans d'anar-se a dormir,
en Pere va preparar una cançó per cantar-la a Morfina
a sota del balcó de Senyor Sever.

Al dia següent, els tunos van anar a casa del Senyor Sever
i van tocar i cantar la cançó dedicada a Morfina
a sota del balcó.

La primera **estrofa** acabava així:

Estudiants (cantant):

- **Aquí deixo el meu cor.**
M'emportaré un pensament?

Morfina, discreta, va assentir amb el cap.

Les **estrofes** són les diferents parts d'una cançó. En una cançó hi pot haver diverses estrofes. A les estrofes hi ha música i text.

En aquesta frase volen dir que en aquell poble s'han enamorat i pregunten si Rufina també s'ha enamorat.

Els tunos van cantar una altra estrofa, que acabava així:

Estudiants (cantant):

- **Doncs et vaig lliurar el meu cor.
On el guardaràs?**

Morfina, va assenyalar al pit amb dissimulació.

Els tunos van cantar una altra estrofa, que acabava així:

Estudiants (cantant):

- **Cor meu, quan torni
seguiràs aquí, esperant-me?**

Morfina va tornar a assentir amb el cap.

I els tunos van acabar la cançó dient:

- **Doncs marxo, sabent que m'estimes!**

Morfina estava molt feliç
al veure als tunos una última vegada
i escoltar una cançó d'amor tan bonica.

Braulio Foz:

- Morfina estava tan contenta,
que se li van escapar dues llàgrimes
que valien més que tot l'or del seu pare.

**Afortunada serà la persona
que reculli aquestes llàgrimes amb la seva boca,
s'empassi les llàgrimes i li arribin al cor.**

En aquesta frase volen tornar a dir que s'han enamorat en aquell poble i tornen a preguntar, d'una altra manera, si Rufina també s'ha enamorat.

En assenyalar el pit Morfina està responent que si està enamorada.

En aquesta frase volen saber si Rufina seguirà enamorada quan tornin al poble.

En aquesta frase volen dir que se'n van del poble tranquils perquè Rufina sempre els tornarà a estimar.

En aquesta frase, en Braulio Foz vol dir que l'home que sigui la parella de Morfina, serà un home amb molta sort.

Informació d'en Pepenjuanes:

Adonis era un Déu a la religió de la antiga Grècia. Adonis tenia la característica de ser sempre jove i bonic.

El **sermó de la bufetada** és una tradició de diversos pobles de Terol. Per algunes persones es una tradició que després es va convertir en la trencada de l'hora. Al sermó de la bufetada, a l'hora de la missa, els veïns i veïnes dels pobles anaven a la plaça de l'església. Allà es posaven a fer molt soroll amb carrascles, matraques o donant cops fins que apareixia el capellà per començar la missa. Es diu sermó de la bufetada perquè el capellà explicava una història de la bíblia en la que un ministre li dona una bufetada a Jesús. En aquell moment tota la gent del poble imitava aquella història i li dona una bufetada al veí o veïna del seu costat i es muntava una escena divertida.

Curiositats del capítol:

[Disc de música Pere Saputo:](#)

L'Orquestrina del Fabirol va gravar un disc sobre La Vida d'en Pere Saputo.

La cançó "Ronda del cor" està inspirada en aquest capítol.

Capítol 12

L'última aventura d'en Pere Saputo com a tuno

Braulio Foz:

- Quina llàstima, estimat lector!
En l'època que en Pere Saputo
era estudiant de la tuna,
no hi havia **taquígrafs**.

Un taquígraf podria haver escrit
els divertits discursos d'en Pere
i el seu company tuno
a la festa de casa del Senyor Sever.

D'aquesta manera, estimat lector,
podries haver-los llegit en aquest llibre
i valorar si et feien gràcia o no et semblaven divertits.

Ja saps... els temps canvien.
Les coses que en una època són divertides,
potser que no siguin divertides en una altra època.
Bé, jo crec que els discursos d'en Pere Saputo
són divertits en qualsevol època.

Jo sé algunes coses que va dir a la casa del Senyor Sever,
perquè he investigat molt.

En un discurs, en Pere es burlava
d'algunes dones que tenien discapacitat.
En un altre discurs va parlar de la forma de pensar
de les cunyades, nores i sogres.

Els **taquígrafs** són
persones que escrivien
molt ràpid. El treball
d'una persona
taquígrafa era escriure
ràpid el que escoltava
d'un discurs.

Braulio Foz:

- La gent reia molt,
però jo crec que en Pere era molt jove
i no sabia molt bé del que parlava.
Però bé, jo dic el que m'han dit.
Tu, estimat lector, creu-te el que vulguis.

Vinga, seguim amb la història!

En Pere i els tunos van viatjar per molts pobles.
A tots els pobles tocaven música
i feien riure als veïns i veïnes.
Cap poble volia que s'anessin,
però els tunos, al final, seguien el seu camí.

Entre poble i poble,
recordaven les aventures en alguns d'ells.
Als pobles grans es quedaven 7 o 8 dies.

A Barbastro es van quedar 8 dies
i en Pere va tornar a veure a l'Antònia.
L'Antònia era la noia que el va despertar sota un pont.
L'Antònia no reconeixia a en Pere vestit de tuno.

Una nit en Pere va fer un discurs molt graciós.
Una part del seu discurs anava dedicat a la noia Antònia.
En Pere ho deia en veu alta mentre la mirava als ulls:

Paquito (Pere Saputo):

- Les dones que es diuen Petra, són **docilillas** i molt religioses. I les que es diuen Antònia, són llestes i gracioses.

Docilillas és el diminutiu de dòcils que són persones que fan les coses que les manen sense protestar.

L'Antònia reia molt com la resta de la gent, però seguia sense reconèixer a en Pere.

L'aventura de Sieso era la més divertida. Un dia van passar per **Sieso d'Osca**, un poble a prop de Casbàs.

A Sieso hi havia un **escrivà** molt ric i molt religiós. Era tan religiós que anava a missa tots els dies, **dejunava** els divendres i els dissabtes, es confessava els primers diumenges de cada mes i es va casar amb 6 dones pobres, a les que va regalar riqueses.

Un **escrivà** era una persona que el seu treball era copiar o escriure documents.

Dejunar és deixar de menjar i beure de forma voluntària.

L'escrivà tenia una filla que es va escapar del poble. Es va escapar dos dies després de veure als tunos.

La filla es va disfressar d'home, li va agafar diners al seu pare i sortir corrent a **Pedra Pertusa**. Pedra Pertusa era el poble al que se'n van anar als tunos després de passar per Sieso.

La noia vestida d'home va trobar als tunos i els va dir:

Filla de l'escrivà (vestida d'home):

- Estudiants de la tuna,
he vingut fins aquí per recórrer el món amb vosaltres.
Soc la filla de l'escrivà de Sieso.
Porto diners i vaig vestida d'home
perquè que no em reconeugin.

Els tunos es van quedar sorpresos.
No els semblava bona idea i li ho van dir.
Però la noia insistia en quedar-se.
Al final, van acceptar a la filla de l'escrivà.

La filla de l'escrivà va estar 8 dies acompanyant als tunos.
El dia 8, en Pere va convèncer a la noia
perquè tornés amb el seu pare a Sieso.

Paquito (Pere Saputo):

- Has de tornar a Sieso.
El teu pare estarà molt preocupat per a tu.

Al dia següent, en Pere va acompanyar a la noia a Sieso.
Quan van arribar a la casa de l'escrivà,
En Pere va entrar amb la noia i li va dir al pare:

Paquito (Pere Saputo):

- Senyor escrivà, li porto a la seva filla.
Està sana i salva i no ha gastat ni un **morabatí**.
Els meus companys i jo
no li hem deixat gastar diners.

El que ha fet la seva filla és una entremaliadura.

Una mainaderia.

No li tingui en compte i no s'enfadi.

**Encara crec que hauria casar-la
com més aviat millor.**

Un **morabatí** era una de les monedes que se utilitzaven a Espanya fa temps.

En Pere diu aquesta frase perquè creu que, si la filla es casa amb un home, farà menys entremaliadures.

L'escrivà estava molt enfadat.

Va prémer els punys, va mirar al cel i va cridar de ràbia i dolor.

Escrivà:

- Arrrrggggghhhh!

Va mirar a la seva filla amb odi.

Semblava que la volia matar.

Estava a punt d'anar a buscar la seva filla

però en Pere va tornar a parlar

per intentar calmar a l'escrivà.

Paquito (Pere Saputo):

- Senyor, els meus companys i jo sabem que el que ha fet la seva filla li dona molta vergonya i **dóna mala imatge** a la seva família.

No es preocupi per nosaltres.

No direm mai res.

Guardarem el secret del que ha passat.

Donar mala imatge significa quedar malament davant de les altres persones.

L'escrivà a l'escoltar això es va calmar.

Al final, pare i filla es van perdonar

i en Pere va tornar amb els seus companys.

Amb el pas del temps, la gent de Sieso contava la història de la filla de l'escrivà diferent al que de debò va passar.

Els veïns i veïnes de Sieso deien que a la filla de l'escrivà l'havien **raptat** els estudiants de la tuna.

Hi havien moltes històries i aventures més.

Va ser un estiu molt bo pels tunos,

perquè s'ho van passar molt bé i van guanyar molts diners.

Però l'estiu s'acabava

i van decidir tenir una reunió per parlar.

Raptar és emportar-se a algú en contra de la seva voluntat o per la força.

Tuno 1:

- Companys, l'estiu està a punt d'acabar.
Sabeu que, en poc temps, tenim que tornar a l'escola.
Cal seguir amb els nostres estudis.

Tuno 4:

- És veritat.
I jo vull veure a la meva família abans de tornar a l'escola.

Tuno 3:

- Sí, jo també.
M'agradaria estar amb la meva família abans de tornar als estudis.

Tuno 1:

- Bé, doncs cal decidir què fem ara.
Tornarem a les nostres cases ja?

Tots van respondre que sí.

Tuno 2:

- Què us sembla tornar al poble del Senyor Sever?
Està una mica lluny de les nostres cases
i tenim que donar una bona **volta**,
però es van portar molt bé amb nosaltres.

Donar una volta
significa anar a un lloc
pel camí més llarg.

A tots els va semblar una bona idea.

Tuno 4:

- Bé, ara anem a veure tot el que hem guanyat.

Els tunos van comptar tots els diners que havien guanyat durant aquell estiu.

Tenien més de 800 **lliures jaqueses**.

Cada tuno, inclòs en Pere, va rebre 136 lliures jaqueses.

La **lliura jaquesa** era una de les monedes que s'utilitzaven llavors.

Paquito (Pere Saputo):

- No vinc d'una família rica, però no necessito aquesta **misèria**.
Li dono a qui més la necessiti.

Quan diem que aquell diners és una **misèria**, vol dir que és poc diners.

Tuno 4:

- Paquito, no ho entens.
Aquells diners els has guanyat amb molta alegria.
Quan et gastis aquells diners, te'n recordaràs de nosaltres.

Al final, en Pere va acceptar els diners mentre es reia pel comentari.

Després de parlar, els tunos van seguir el seu camí. Passat una bona estona, en Pere es va desviar del camí cap a un **barranc** que estaven creuant.

Un **barranc** és una zona de terra i pedres en la que hi ha perill de desprendiments.

Paquito (Pere Saputo):

- Companys, abans de seguir,
vaig a tocar la viola i el violí perquè gaudiu.

En Pere va tocar els dos instruments
com un gran professional.

Els seus companys estaven impressionants.

En Pere encara no havia tocat aquells instruments
davant dels seus companys,
perquè no havia fet falta.

Però en Pere volia demostrar que era un bon músic.

Durant l'estiu, en Pere havia ensenyat als seus companys
a tocar millor alguns instruments.

Gràcies a en Pere, la música dels tunos sonava molt bé.

Quan en Pere va acabar de tocar,
els seus companys el van aplaudir.

A l'estona, van seguir caminant al poble del Senyor Sever,
per no arribar molt tard.

S'estava fent de nit i els tunos estaven a prop del poble.

De cop i volta, van escoltar un soroll a la llunyania.

Semblaven dues espases xocant-se.

Paquito (Pere Saputo):

- Anem a veure.

Els tunos van seguir el soroll
i es van **topar** amb dos cavallers barallant-se.
Els cavallers es barallaven tan concentrats
que no van veure arribar als tunos.
Es barallaven amb molta fúria i violència.

Topar-se amb algú és
trobar-se amb algú.

En Pere va agafar un pal gran que hi havia pel terra,
es va apropar als cavallers i els va dir:

Paquito (Pere Saputo):

- Senyors!
Que pari la lluita!

Els cavallers, a l'escoltar en Pere i veure 5 joves al seu voltant,
van deixar de barallar.

Paquito (Pere Saputo):

- Senyors, lluiteu molt malament.
Sembleu feres.
Una lluita amb honor no es fa així.
Falten els testimonis i els jutges.

Jo sóc home de lletres,

però entenc les **lleis del duel**

i dic que aquesta baralla no val!

Sou cavallers i no heu de lluitar així.

Si algú no està d'acord amb el que dic

que aixequi la seva espasa i lluiti contra mi.

En aquesta frase en
Pere Saputo vol dir que
és un home que coneix
las regles per llegir i
escriure.

Quan dues persones
lluitaven tenien que
respectar unes normes
que es deien les lleis
del duel. Un duel és
una baralla entre dues
persones.

Paquito (Pere Saputo):

- Jo lluitaré per la llei i la justícia.
Vosaltres lluitareu per ser els més ferotges,
però no els més nobles.

Cavaller 1:

- Jo no puc deixar de barallar
perquè soc **el que ha estat desafiat.**

Cavaller 2:

Està bé, no lluitarem més.
Aquest jove tuno m'ha convençut.
Demà seguirem lluitant.

En un duel hi ha una persona que desafia a una altra persona. La persona que és desafiada i accepta el duel no pot deixar de barallar segons les lleis del duel.

Paquito (Pere Saputo):

- Molt bé.
Us demano als dos, cavallers,
que ens acompanyeu al poble.

Els dos cavallers, amb els tunos,
van entrar junts al poble mentre parlaven.

Paquito (Pere Saputo):

- Es pot saber perquè lluiteu?

Cavaller 2:

- Llitàvem per una dona
que ens agrada a tots dos.
És la dona més bonica del món.

Cavaller 1:

- Si. És bonica.

Però en realitat no ens estima a cap del dos.

Jo no l'entretinc, no li faig gràcia...

Cavaller 2:

- És veritat...

Jo li regalo coses i sembla que li molesto.

Paquito (Pere Saputo):

- Però si la dona no estima a ningú,
perquè lluitàveu entre vosaltres?

És igual qui guanyi a la lluita,

perquè la dona us rebutjarà igual.

Cavaller 1:

- És que no suportó que aquella dona
miri altres homes i els convidi a casa seva.

És una dona tan bella,

que els dos ens ofèn

que ella estigui amb altres homes.

Cavaller 1:

- **Perquè ho sàpigues, senyor tuno,
aquella dona és un sol més bonic
que el sol que hi ha al cel.**

**Aquella dona és una lluna més brillant,
que la lluna de cada nit.**

**Aquella dona és l'estrella
que aconseguix enfosquir a les altres estrelles.**

Es un àngel únic al món.

En aquesta part, el cavaller descriu a la dona que li agrada d'una manera poètica. Diu coses molt boniques de la dona utilitzant elements de la natura.

Quan el cavaller va deixar de parlar,
En Pere va començar a riure molt.
A en Pere li feia gràcia tot el que deien d'aquella dona,
perquè **intuïa** que aquella dona era Morfina.

Intuir és saber alguna cosa sense estar segur del tot.

En Pere sabia que Morfina només l'estimava a ell.
Per això es reia dels pobres cavallers,
que no tenien res a fer
per aconseguir l'amor de Morfina.

Però en Pere no va dir res i van entrar al poble.
Els cavallers se'n van anar a dormir
i els tunos van anar a la posada pública .

En arribar a la plaça, van veure a diversos soldats que estaven fent guàrdia.

Els tunos, que volien dormir, van entrar **sigil·losos** en silenci, perquè ningú se n'adonés de que havien arribat.

Sigil·lós significa sense fer molt soroll i passant desapercebut.

Però algun soldat els va reconèixer i se'n va adonar de que eren els músics d'aquell estiu. Va començar a parlar amb els altres soldats. Al cap d'una estona, la **notícia va volar pel poble.**

Aquesta expressió significa que tots els veïns sabien que estaven els tunos al poble perquè se contaven la notícia entre ells.

Abans de començar a sopar, els tunos van veure que la plaça estava plena de persones que esperaven veure'ls.

Van sortir els tunos a saludar i una veïna els va dir:

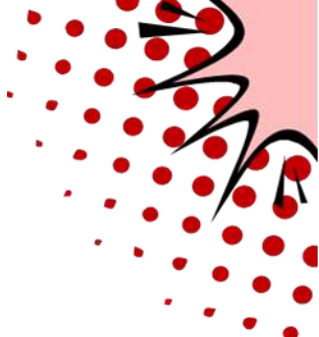
Veïna 1:

- El Senyor Sever vol que aneu a casa seva.

Els tunos encara estaven cansats, van acceptar la proposta i van anar a casa del Senyor Sever.

En arribar, la família del Senyor Sever no va reconèixer a en Pere fins que va saludar.

En Pere havia canviat molt Des de l'última vegada que va estar al poble.

Ara en Pere estava molt bru, més prim i més alt.
Semblava més baronívol
perquè s'havia deixat bigoti i masclet
i vestia amb roba més fresca pels mesos d'estiu.

Fins i tot Morfina va dubtar al veure a en Pere.
I això que Morfina l'estimava molt
i el tenia sempre en els seus pensaments.
En Pere va sopar aquella a casa del Senyor Sever.

Braulio Foz:

- Quina alegria per a Morfina!
Anava a sopar amb el seu estimat Pere.

Quina alegria per a en Pere!
Veia de nou a Morfina.

Al sopar estaven en Pere, el Senyor Sever, Marieta,
Morfina i el Senyor Vicenç, el germà de Morfina.

El Senyor Vicenç no va estar la primera vegada
que els tunos van passar pel poble.
Els veïns l'havien explicat al Senyor Vicenç
que ho havien passat molt bé amb els tunos.
Senyor Vicenç tenia moltes ganes de conèixer a en Pere
i els seus companys tunos.

Senyor Vicenç:

- Avui també hi haurà ball per a tota la gent del poble?

Paquito (Pere Saputo):

- Avui només hi haurà música per a les persones que vinguin.

Senyor Vicenç:

- Oh! I això per què?

Paquito (Pere Saputo):

- No t'ho puc dir.
És per un secret.
Però, tranquil, no és res dolent
i no té a veure amb la teva família.

En Pere Saputo li va dir això al Senyor Vicenç,
perquè no volia que convidessin a casa a ningú del poble.
Sobretot no volia veure a els cavallers
que es barallaven per Morfina.

El Senyor Vicenç va sortir a la porta de casa
amb els veïns i veïnes que estaven a la plaça esperant.

Senyor Vicenç:

- Estimats veïns, avui no hi ha ball, només hi ha música .

La gent va marxar de la plaça,
Excepte unes poques persones
que el Senyor Vicenç va convidar a escoltar música a casa.
Dues d'aquelles persones eren els cavallers.

Totes les persones convidades van saludar al Senyor Sever,
Marieta i a Morfina, que estava al costat d'en Pere.

Braulio Foz:

- Quina sorpresa es van emportar els cavallers
quan van saludar a Morfina i van veure a en Pere al seu costat!

Pobrets...

Morfina era molt feliç al costat d'en Pere.

I Don Severo era molt amable amb en Pere!

**Els cavallers van comprendre
que no tenien res a fer.
Els dos cavallers es van fer amics
i van nomenar a en Pere Saputo
com el guanyador de l'amor de Morfina.**

Aquest paràgraf vol dir
que els cavallers van
entendre que Morfina
estimava molt més a
en Pere que a ells dos.
Per això els cavallers no
podien competir amb
Pere.

Paquito (Pere Saputo):

- Senyor Sever.
Si li sembla bé, podem començar la nit
amb el llançament de persones,
com si fossin barrons.

Després tocaré el violí

I dedicaré la meva música a la seva filla, Morfina.

Senyor Sever:

- Sí, Paquito.

Em sembla bé.

Quan van passar totes les persones convidades,
en Pere va començar a agafar els seus companys
i a llençar-los pels aires per demostrar la seva força.

Totes els veïns i veïnes es reien.

Senyor Sever estava molt content.

Morfina estava encantada amb en Pere

i Marieta estava sorpresa:

Marieta:

- **Aquest noi és d'acer temperat!**

El Senyor Vicenç era la persona
que millor s'ho estava passant.

En aquesta expressió, Marieta vol dir que en Pere és una persona molt forta.

Senyor Vicenç:

- Quina força tens, Paquito!

Ho veig, però segueixo sense creure-ho.

Paquito, per creure el que has fet,
he de veure una altra vegada,
com llances pels aires als teus companys.

En Pere va tornar a llançar pels aires
a tots als seus companys de la tuna.

En Pere els va llançar amb més força
i van arribar molt més lluny.

En Pere va llançar a l'últim dels seus companys,
que va donar una pirueta a l'aire abans de caure de peu al terra.
La gent va aplaudir amb moltes ganes.

Senyor Vicenç:

- Està bé, està bé.
Ara veig que ets molt fort, Paquito.
Llances molt lluny als teus companys.
Però crec que arriben tan lluny
perquè tens ales secretes per volar.

Paquito, agafa'm a mi i llença'm pels aires.
A veure si volo i arribo tan lluny.

En Pere va agafar al Senyor Vicenç
i el va aixecar del terra per llençar-lo pels aires.
Però abans que en Pere el llancés, el Senyor Vicenç li va dir:

Senyor Vicenç:

- Prou, prou!
No fa falta que em llencis pels aires.
Ets un home amb molta força, no tinc dubtes.

En Pere va baixar al terra al Senyor Vicenç,
que va tocar els braços d'en Pere per comprovar si eren d'acer
com deia la seva mare.

Després de l'espectacle d'en Pere,
els tunos van descansar una mica.
Després, en Pere va agafar el violí
i, abans de tocar, va dir a tothom:

Paquito (Pere Saputo):

- Vaig a dedicar la meva música a Morfina,
filla del Senyor Sever.

Aquesta música que vaig a tocar,
conta la història del nostre amor.
Té tres parts diferents:

La primera part explica la primera vegada
que Morfina i jo ens vam veure.

La segona part tracta del nostre comiat
i la tristesa i pena que sentim.

I la tercera i última part,
té a veure amb el nostre retrobament
i l'alegria de tornar a veure'ns.

Quan en Pere va acabar de parlar, només va haver-hi silenci.
Llavors, en Pere va començar a tocar música.

Braulio Foz:

- Què bé va tocar en Pere!

Tothom va entendre el llenguatge de la música.

Quan en Pere va tocar música alegre per expressar la primera trobada entre ell i Morfina, la gent sentia aquesta alegria.

Va començar a tocar una melodia trista, a la part del comiat de Morfina, i la sala semblava una reunió de morts. Tota la gent estava quieta y en silenci. Algunes persones fins i tot van plorar.

Però, al tocar la tercera part, la gent tornava a sentir l'alegria amb una melodia més animada.

Tothom va poder veure que en Pere era molt bo tocant el violí.

Després de tocar el violí, en Pere va agafar la viola. Va tocar diverses **sonates** que havia inventat. Totes les persones del públic van aplaudir a en Pere.

Per últim, la resta dels tunos van agafar els seus instruments i van començar a tocar amb en Pere. Van estar tocant música fins que va acabar la festa.

Aquesta expressió vol dir que el públic es va emocionar amb la música que tocava en Pere.

Una **sonata** és un tipus d'obra musical.

Tuno 3:

- Fins aquí la festa per avui.
Ara tenim que anar-nos.
L'estiu s'està acabant
i tenim que tornar a estudiar.

Senyor Sever:

- Ara, de nit, no us anireu!
Dormireu aquí a casa meva i demà us aneu.

Tuno 3:

- Està bé Senyor Sever.
Avui no ens anem.
Dormirem aquí i demà ens anirem.

Senyor Vicenç:

- No, no.
Avui no us podeu anar... I demà tampoc!

El Senyor Vicenç volia que els tunos
es quedessin més dies al poble,
perquè s'ho havia passat molt bé
i volia repetir la festa un altre dia.
Tots els convidats van marxar
i els tunos es van anar a dormir.

L'endemà, molt d'hora,
el Senyor Vicenç va pujar a l'habitació dels tunos.

Senyor Vicenç:

- Si us plau, no us marxeu del poble!
Us ho prego! Us ho suplico!

Tuno 2:

- Ho sentim Senyor Vicenç,
però tenim que tornar a casa i als nostres estudis.

Senyor Vicenç:

- Només us demano que toqueu una nit més.
Vull convidar a una noia que m'agrada
i amb la vostra música i ball, la deixaré impressionada.

Tuno 1:

- Està bé... Però només aquesta nit.

Senyor Vicenç:

- Què bé!
Vinga, vestiu-vos i veniu a esmorzar.

Els tunos es van vestir i van baixar a esmorzar.

A la tarda, es van preparar pel ball.

Aquella nit, mentre la gent ballava,
una minyona va escoltar una conversa
a la taula del Senyor Sever.

Senyor Sever:

- Marieta, estimada meva,

hauríem de lliurar a la nostra filla

al tuno que es diu Paquito.

Fa molts anys, els pares de famílies nobles podien triar les parelles dels seus fills pels diners o poder que tenien.

Sembla que ha nascut en una família noble i encara que tingui pocs diners, és un bon home.

A més, has vist que la nostra filla no para de mirar-lo?

A Morfina li agrada en Paquito.

La minyona després d'escoltar això, es va apropar a en Pere sense cridar l'atenció i li va dir:

Minyona:

- **Schhhh!** Paquito.

Vine un moment.

He escoltat al Senyor Sever parlar de tu.

La minyona bromeja en Pere. Bromejar és fer un so amb la boca per cridar l'atenció d'una altra persona.

En Pere estava sopant al costat de Morfina.

Es va aixecar de la taula

i se'n va anar a parlar amb la minyona que el cridava.

Minyona:

- He escoltat al Senyor Sever parlar de tu.

Paquito (Pere Saputo):

- Ah, sí? Y què t'ha dit?

Minyona:

- Si vols saber què ha dit el Senyor Sever de tu, em tindràs que donar alguns diners.

En Pere va treure de la seva bossa dos escuts de plata i se'ls va donar a la minyona sense que ningú els veiés.

Minyona:

- Sembla que li caus bé al Senyor Sever.
Ha dit que ets un bon home
per casar-te amb la seva filla Morfina.
També ha dit que Morfina no para de mirar-te i li agrades.

Braulio Foz:

- Alguna cosa més que agradar-li!
Morfina estava enamorada d'en Pere!

Després d'escoltar això,
en Pere va tornar al seu lloc somrient
i va convidar a ballar a Morfina.
Morfina cada vegada estava més enamorada d'en Pere.

Quan va acabar el ball, els tunos es van acomiadar.

Tuno 3:

- Estimad públic!

Moltes gràcies per la vostra **hospitalitat**.

Acabem aquí la festa d'avui.

Demà ens anirem a les nostres cases.

Sortirem molt d'hora al matí.

Ens anem d'aquest poble tan meravellós
que ens ha fet viure molt bé.

L'endemà, els tunos van matinar
i van marxar del poble en direcció a les seves cases.

L'**hospitalitat** és tractar
amb amabilitat a les
persones que aculls a
casa teva.

Informació d'en Pepenjuanes:

Sieso d'Osca és un poble que està a la Sierra de Guara, a uns 25 quilòmetres d'Osca

Pedra Pertusa actualment es diu Pertusa. És un poble de la comarca de l'Hoya d'Osca pel que passa el riu Alcanadre.

Curiositats del capítol:

[Pàgina web d'informació turística de la Comarca de l'Hoya d'Osca](#), por on passa Pere Saputo i els seus amics de la tuna.

Capítol 13

En Pere Saputo visita a les seves amigues les novícies i s'acomiada dels seus companys els tunos

Braulio Foz:

- Al segon dia de viatge,
en Pere i els tunos van arribar al poble
on vivien les novícies,
amigues d'en Pere al convent.
A les 10 del matí van decidir dinar
A l'hostal del poble.

Mentre dinaven, va arribar un home elegant que els va dir:

Home elegant:

- Si us plau, senyors de la tuna,
podeu venir a casa meva a tocar música?
Vull celebrar una festa amb la meva família
i alguns amics i veïns.

Als tunos els va semblar bé.

Van acabar de dinar

i van acompanyar a l'home elegant a casa seva.

A l'entrar a la casa, en Pere va veure a Joaneta,
la seva amiga novícia del convent de monges amb cremades.

L'home elegant era el pare de la Joaneta.

Al costat de la Joaneta estava la seva mare i una cunyada.

Els tunos estaven acabant de saludar a tota la família
que els rebia a la casa.

En Pere va veure a la seva amiga novícia, Paulina
i altres veïns i veïnes del poble.

Quan en Pere va veure a les dues novícies,
Va entendre que el seu pla
per treure-les del convent de monges
havia funcionat molt bé.

Les amigues novícies no reconeixen a Geminita.
Recorda, estimat lector,
que en Pere es feia anomenar Geminita al convent.

És normal que ni la Paulina ni la Joaneta
reconeixen a en Pere.

En Pere havia canviat molt el seu **aspecte físic**
des de l'última vegada que es van veure al convent.

Al convent, en Pere tenia el cabell llarg,
la pell blanca, cara de nen,
caminava encorbat i vestia com una monja.

En Pere havia canviat molt amb el grup de tunos.
Tenia el cabell curt, la pell morena,
portava bigoti, **caminava dret**
i vestia roba elegant de home.

Com veus, estimat lector, era impossible que les novícies
poguessin reconèixer a en Pere
que vivia en el convent.
Ara tenia 18 anys.

L'aspecte físic o l'aparença és el que els altres veuen de tu. La roba, els trets físics, el cabell o l'altura són exemples de coses que tenen a veure amb l'aspecte físic d'una persona.

Caminar encorbat és caminar amb l'espatlla una mica corbada i el cap mirant cap avall.

Caminar dret és caminar amb l'espatlla recta i el cap elevat.

Oh, el que va patir en Pere aquell dia!
En Pere veia a les seves amigues
i no podia dir qui era de veritat.
Es va esforçar molt per guardar el seu secret.
I va tenir moltes oportunitats per explicar-s'ho.

Va passar el dia tocant música, ballant i menjant.
I en Pere no va dir res.

Amagar el seu secret i aguantar tot el dia,
va ser una **gesta** major a la de **Juli Cèsar**
passant el riu Rubicón amb els seus soldats.

Una **gesta** és alguna cosa que es fa amb molt esforç i valor. Alguna fet heroic.

De fet, en Pere va superar la gesta
d'**Alexandre el Gran** a l'estret de Gibraltar.

Bé, en Pere tenia més mèrit que **Aníbal** al Pirineu i als Alps.

Fins i tot va superar el que havia fet **Hernán Cortés**
al cremar els seus vaixells a la guerra.

En Pere i els tunos van dormir en cases diferents.
En Pere va dormir a casa de la Paulina.

Aquella nit, en Pere va escriure una frase en un paper
i el va guardar en un sobre tancat.
L'endemà el va lliurar a la Paulina,
abans d'acomiar-se.

Paquito (Pere Saputo):

- Paulina, et dono aquest sobre tancat perquè li donis a la Joaneta de part del nostre grup de tunos.

En Pere li va lliurar la carta tancada a la Paulina.

Volia que la llegís més tard amb la seva amiga la Joaneta.

En Pere es va acomiadar de la Paulina i de la seva família

I va tornar a reunir-se amb els tunos per seguir el seu camí cap a casa.

Així que els tunos van marxar del poble,

Paulina va anar corrents a casa de la Joaneta amb el sobre.

Joaneta va obrir el sobre

i va llegir en veu alta el que deia:

Joaneta (llegint la carta):

- **Traïdores!**
Ja no em coneixeu!
No m'heu conegut!

Una persona és **traïdora** quan abusa de la confiança o lleialtat d'algú.

Les amigues es van quedar quietes i mudes després de llegir la carta.

Aquesta expressió significa que a les amigues els va sorprendre molt el contingut de la carta.

Joaneta:

- Aquestes paraules són de Geminita.

Paulina:

- Sí, però la carta me l'ha donat un estudiant de la tuna.

Joaneta:

- Doncs això significa que Geminita és un d'ells.

Paulina:

- Però si Geminita era blanca i maca.
I aquests nois, eren tots tan negres!
No sé qui pot ser...

Joaneta:

- Has notat que algun ens tractés malament?

Paulina:

- No.
Tots s'han portat molt bé.
Per què ho dius?

Joaneta:

- Ho dic perquè el tuno que ha escrit aquesta carta,
es queixa de nosaltres
per no haver reconegut a Geminita.

Van estar pensant més estona qui podia ser Geminita.
Al final, cansada, Joaneta va dir:

Joaneta:

- Vaja, vaja amb Geminita.
Bé, tu no saps qui és i jo tampoc.

Si alguna cosa tenia que dir-nos Geminita,
que s'hagués explicat millor.

Les dues amigues van deixar de parlar del tema
per no **donar-li més voltes**
i evitar tornar-se boges.

Donar-li voltes a alguna
cosa significa estar
pensant tota l'estona
en alguna cosa.

Mentrestant, en Pere i els tunos
van reprendre el seu camí de tornada a casa.
En Pere guiava al grup pel camí a seguir.
Els tunos es van donar compte
de la direcció que havia escollit:
la serra de muntanyes on s'havien conegut.

Quan van arribar al mateix lloc
on es van trobar per primera vegada,
En Pere els va parlar:

Paquito (Pere Saputo):

- Amics, companys i senyors:
en aquest lloc em vau trobar
i en aquest mateix lloc em deixeu.
Bé, us deixo jo, millor dit.

Us dec molt per la vostra companyia
i per ensenyar-me una forma de vida
que m'ha ensenyat més coses
que la millor escola de filosofia de Grècia.

Sou unes persones honrades i generoses
i això és molt important per mi.
Seguiu caminant, que encara us queda camí
i no vull entretenir-vos més.

Pot ser que un altre any torni a aquest lloc
i us esperi el mateix dia i a la mateixa hora
que el dia que em vau trobar.
Però si això no passa, és perquè no he pogut venir.

Adéu, companys de la tuna;
el meu cor se'n va amb vosaltres.

Aquesta és una expressió d'afecte que significa que en Pere estima als estudiants de la tuna i els trobarà a faltar.

Després de parlar, en Pere els va abraçar un a un.

Tuno 2:

- Paquito, mira que hem viscut aventures junts, eh.
I gairebé no ens coneixem.

Siguís qui siguis de veritat,
per nosaltres has sigut un àngel
que ha guiat els nostres passos
i ens ha ensenyat moltes coses.
Has estat el nostre mestre i guia.

Et prometem que l'any que ve
Tornarem a aquest mateix lloc per trobar-nos tots junts.

I dit això, tots es van tornar a abraçar.
Abans de marxar, van menjar tots junts.
L'última vegada que menjaven amb en Pere Saputo.
Quan van acabar, se'n van anar cadascú pel seu camí.

Va ser un comiat llarg i emotiu.
Hi havia bona amistat entre ells.
S'estimaven.

Al final, els tunos van marxar sense saber bé qui era en Pere.
De camí cap a casa,
seguien discutint sobre el seu origen.

Tuno 3:

- Segueixo pensant que en Paquito
és el fill d'un gran cavaller.

Tuno 2:

- Sí.

Segur que abans de l'estiu va fer alguna entremaliadura i abans que l'enxampessin els seus pares, va decidir fugir i viure altres aventures.

Tuno 3:

- I ha estat tot l'estiu amb nosaltres, perquè aquesta vida tan divertida i **solta** és millor que la que porten els fills dels nobles, amb els seus horaris i obligacions.

Vida solta significa vida sense obligacions.

Tuno 1:

- Pot ser.

De totes formes, jo no sé si era aragonès, castellà o navarrès.

En Pere sabia imitar l'accent de moltes regions i ja no sé ni de quina província era.

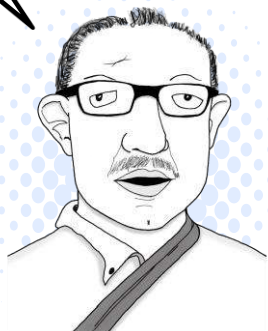
I així, parlant sobre en Pere, els tunos caminaven per la serra en direcció a casa seva.

En Pere es va quedar una estona assegut i sol,
recordant totes les seves aventures amb els tunos:
les entremaliadures que van fer,
las donzelles a les que van divertir,
les dones casades a les que van entretenir,
las dones vídues a les que van consolar,
o les persones ximples de les que es van riure.

Per en Pere Saputo, viure aquelles aventures
va ser el més alegre i divertit que havia fet mai.

Informació d'en Pepenjuanes:

Juli Cèsar va ser un emperador molt important de l'imperi romà. Al segle 1 Abans de Crist, va decidir creuar el riu Rubicón amb el seu exèrcit per conquerir ciutats d'Itàlia.

Just abans de creuar el riu, Juli Cèsar va dir una frase molt famosa que avui dia segueix dient: "Alea iacta est". Aquesta expressió significa "la sort està tirada".

L'Estret de Gibraltar és la zona que separa Europa d'Àfrica, on s'ajunten el mar Mediterrani i l'oceà Atlàntic. Hi ha moltes llegendes sobre l'Estret de Gibraltar perquè era una zona perillosa per navegar amb vaixells.

Una de les llegendes diu que **Alexandre el Gran**, rei de Macedònia el segle 2 Abans de Crist, va manar construir un camí a l'Estret de Gibraltar per unir Àfrica i Espanya.

Informació d'en Pepenjuanes:

Aníbal Barca va ser un soldat cartaginès del segle 3 Abans de Crist, que va guanyar moltes batalles i conquestes.

Una de las històries més impressionants d'aquest conqueridor és que va anar amb el seu gran exèrcit des de Cartagena, a Espanya, fins a Cartago, a Àfrica. En aquell viatge va tenir que creuar els Pirineus i els Alps i lluitar en diverses batalles.

Hernán Cortés va ser un conqueridor espanyol.

Va viatjar fins a Llatinoamèrica i quan volia conquerir Mèxic el 1521, va ordenar cremar els seus propis vaixells per evitar que algun soldat espanyol fugís. Aquesta història no se sap si és certa amb seguretat.

Capítol 14

**En Pere torna a veure
a les dones que estima**

Braulio Foz:

- En Pere estava sol a la muntanya,
al lloc on es va acomiadar dels tunos.
Estava trist i no sabia on anar.
Passada una estona, va decidir tornar caminant
a la vila de les seves amigues les novícies.

En Pere va estar dos dies caminant per la muntanya,
fins que va arribar a la vila dels seus amigues.
Va arribar gairebé de nit i va **fingir** que estava coix.
En Pere va trucar a la porta de la primera casa
que va trobar en el poble.

Fingir és fer alguna
cosa que no és veritat.

Després de colpejar la porta, el va obrir un home.

Pere Saputo:

- Bona nit.
M'agradaria poder dormir aquí.
Estic cansat del viatge i em fa mal la cama.

L'home va deixar d'entrar a en Pere.
Va sopar i dormir a la casa aquella nit.

L'endemà, en Pere es va aixecar
i es va netejar: es va afaitar el bigoti i la perilla,
es va rentar el cos i es va posar roba neta.

Quan en Pere va sortir del bany polit, fent-se el coix,
l'home de la casa li va dir:

Home de la casa:

- Esmorzaràs a la casa d'un veí.
Anem, t'acompanyo.

En Pere i l'home de la casa se'n van anar caminant.

La casa del veí era la de la Paulina.

En Pere es va posar molt content.

L'home de la casa va trucar a la porta i va obrir la Paulina.

Home de la casa:

- Bon dia, Paulina.
Vinc a parlar amb el teu pare.
Porto a aquest jove que està coix d'una cama
i necessita esmorzar.

Paulina:

- Molt bé.
Passeu els dos a casa.
Parla amb el meu pare si vols.
Ja m'encarrego jo de baixar l'esmorzar.

L'home de la casa se'n va anar a parlar amb el pare de la Paulina
i en Pere es va quedar, per fi, a soles amb Paulina.

En Pere va aprofitar el moment per parlar amb la Paulina.

Geminita (Pere Saputo):

- Joaneta i tu vau entendre el meu missatge?

Paulina estava confosa

perquè no s'esperava aquella pregunta.

Paulina va mirar millor a en Pere, de dalt a baix.

Va reconèixer que era el tuno

que li havia donat el paper escrit.

Paulina:

- No.
No, vam entendre res.

Geminita (Pere Saputo):

- Ho sabia! M'heu oblidat!

Fementides!

Ingrates!

Una persona **fementida** és una persona que no compleix el que diu.

Una persona **ingrata** és una persona que no agraeix el que fan per ella.

La Paulina estava espantada

perquè no s'esperava aquesta resposta.

La Paulina va mirar millor la cara d'en Pere

i encara es va quedar més sorpresa.

La Paulina va obrir molt els ulls i la boca.

Emocionada i en veu baixa, perquè no els escoltessin, va dir:

Paulina:

- Ets Geminita!
Sense bigoti ni masclet ja et reconec!

Geminita (Pere Saputo):

- Així és! Soc la Geminita.
El vostre amic i **amant** del convent.

Un **amant** és una persona que sent atracció per una altra persona.

Paulina estava molt emocionada
i sense poder evitar-lo, va abraçar a en Pere.

Geminita (Pere Saputo):

- Ara ves-te'n a casa de la Joaneta i li expliques.
Però tingueu cura les dues.
Que ningú s'assabenti de qui soc
i queestic aquí amb vosaltres.

Paulina va fer cas a en Pere
i se'n va anar a casa de la Joaneta.

Paulina:

- Ai, Joaneta, tinc que explicar-te una cosa molt important!
L'estudiant de la tuna que em va donar la carta és Geminita!

Ara està esmorzant a casa meva.
No el vam conèixer la primera vegada que va venir al poble.
Ara està polit, sense bigoti, ni masclet
i se'l reconeix millor.

Joaneta:

- Però què dius, Paulina!
Et trobes bé?
Crec que estàs **delirant...**

Delirar és tenir al·lucinacions i dir coses que no tenen sentit.

Al final, Joaneta va anar a la casa de Paulina,
per veure si era veritat el que deia la seva amiga.
Joaneta no creia el que deia la Paulina.

Van arribar a casa i van pujar a veure a en Pere.
Joaneta va veure la cara d'en Pere
i li va semblar veure a Geminita,
però seguia sense creure-s'ho.

De sobte, en Pere va parlar.
Va posar la veu aguda que feia servir dintre del convent
para semblar una dona.

Geminita (Pere Saputo):

- Hola, Joaneta.
Saps qui soc ara?

A la Joaneta se li va obrir molt la boca
quan va escoltar la veu de Geminita.
Ara sí que creia el que deia la Paulina.
Joaneta estava molt contenta.

En Pere va estar 4 dies al poble.
Seguia fingint que estava coix.
Menjava i dormia a la casa de la Paulina
i en la de la Juanita.

Durant aquells dies, en Pere es divertia molt amb les seves dues amigues novícies.

També van tenir moments íntims per gaudir del seu amor.

Al quart dia, en Pere va decidir marxar perquè no volia que la gent sospités d'ell. En Pere no volia que la gent sabés que s'havia disfressat de dona en el convent i que era l'amant de dues veïnes del poble.

La gent del poble li va oferir una **mula** perquè seguís el seu camí més còmode. Però en Pere no va acceptar a l'animal:

Pere Saputo:

- Gràcies per oferir-me una mula. Però tinc que tornar caminant a la meva casa a Navarra.

En Pere va dir que era de Navarra perquè tota la gent del poble creia que havia nascut allà per l'accent que posava.

Però en Pere no anava a Navarra, això era una mentida. Però en Pere tornaria al poble de Morfina.

Alguna cosa **íntima** és alguna cosa privada.

Aquesta expressió significa que en Pere i les novícies van aprofitar algun moment per fer activitats sexuals.

Una **mula** és un animal que neix quan un cavall i una burra s'aparellen o quan un ruc i una euga s'aparellen. Són animals que s'utilitzen per transportar coses o persones.

Abans d'arribar al poble de Morfina,
va parar a un poble per rentar la seva roba.

En Pere volia arribar al poble maco
i amb la seva roba neta.

En Pere va arribar al poble de Morfina gairebé de nit,
perquè ningú el veiés entrar.

Abans d'anar-se a dormir, en Pere va parlar amb l'hostalera:

Pere Saputo:

- Senyora hostalera,
no vull que em molestin.
Si us plau, vingui qui vingui,
avui no puc atendre a ningú.

L'endemà, pel matí,
en Pere es va netejar i es va posar la millor roba.
Va baixar a esmorzar i l'hostalera li va dir:

Hostalera:

- La gent del poble es va assabentar que havies tornat
perquè ahir a la nit et van venir a buscar.

Pere Saputo:

- Ah, sí?
I qui ha vingut a buscar-me?

Hostalera:

- El Senyor Vicenç, el fill del Senyor Sever.

En Pere va acabar d'esmorzar
i se'n va anar a casa del Senyor Sever.

Al camí es va trobar amb el Senyor Vicenç
que tornava a l'hostal.

Senyor Vicenç:

- Paquito!
Ahir vaig anar a per tu a l'hostal
i em van dir que no et molestés.

Tota la meva família i jo estàvem feliços
al saber que tornaves una altra vegada al poble.
Volíem fer una festa ahir a la nit
i tu no volies.

Per la nostra família ha estat una **ofensa**
que no vinguessis a casa nostra a fer una festa
i quedar-te a dormir.

Al Senyor Vicenç estava ofès i dolgut,
però en Pere li va contestar calmat.

Una **ofensa** és fer alguna cosa a una altra persona perquè se senti malament. Semblant a humiliar o insultar.

Paquito (Pere Saputo):

- Senyor Vicenç, no volia ofendre'l
Vaig anar a l'hostal del poble
perquè vaig arribar molt tard i no volia molestar-vos.

A més, estava molt cansat del viatge
i no tenia instruments per tocar.

Perdona'm.

Ara anava a casa vostra a veure a tota la família.

Senyor Vicenç:

- Està bé, Paquito.
No hi ha problema.
Però avui, sopes i dorms a casa nostra.
I demà també.

Avui a la nit faràs un concert.

Tocaràs música a casa nostra,
només per la nostra família.

Bé, per la nostra família i una persona de fora molt especial.

Vull que toquis el violí.

El mateix que vas tocar l'últim dia que vas estar al poble.

Va ser un concert espectacular.

Paquito (Pere Saputo):

- Però amic meu, no tinc violí.

Senyor Vicenç:

- No et preocupis.
Jo t'aconseguiré un violí.

La meva germana Morfina està encantada
que estiguis al poble.

Morfina prefereix escoltar-te tocar música,
a ser reina d'Espanya.

Vinga, anem a casa.

T'està esperant tota la meva família.

En Pere i el Senyor Vicenç van arribar a casa
i tota la família es va alegrar molt de veure'ls.
A en Pere el van saludar tots amb molt respecte i afecte.
Van entrar i es van posar a menjar.

Aquell dia, van passejar per la tarda
i van preparar el concert de la nit.
Al concert estava tota la família
i la persona que era tan especial pel Senyor Vicenç.
Aquella persona era la parella del Senyor Vicenç.

En Pere va tocar la mateixa obra musical
que va tocar l'última vegada al poble,
amb el violí que havien aconseguit.
Va tocar amb molta passió i felicitat.
La gent s'ho va passar molt bé.

L'endemà, durant el dinar,
El Senyor Sever, amb Morfina al seu costat,
li va preguntar a en Pere:

Senyor Sever:

- Escolta Paquito,
tu saps qui és en Pere Saputo?

**A l'escoltar aquesta pregunta,
en Pere es va posar tens.**

Paquito (Pere Saputo):

- No sé qui és.
Però alguna cosa he escoltat parlar d'ell...

Senyor Sever:

- És que ahir vaig arribar del **Semontà**
i em van parlar d'aquest Pere Saputo.
Sembla que és un noi amb molt talent.

És un noi de 12 o 14 anys d'edat,
que va néixer a Almudévar
i la gent l'anomena Saputo perquè és molt savi.

La seva mare era pobre, però ara és rica,
perquè en Pere Saputo guanya molts diners
viatjant pel món amb el seu talent.

Aquesta frase significa
que en Pere tenia por
de que el Senyor Sever
sabés la veritat sobre
qui era ell.
Tenia por de que
descobris que no era
en Cisquet.

El Semontano es
refereix a la comarca
del Semontà de
Barbastre.

Senyor Sever:

- No té pare conegut.

Encara que algunes persones diuen que en Pere Saputo és fill d'un home poderós que va passar per Almudévar i va tenir una relació amb la seva mare.

Aquelles persones diuen que la seva mare és rica perquè aquell home poderós li envia diners.

I a més de llest, sap molts oficis:

És pintor i músic.

És un músic molt famós, tant com tu, Paquito.

És un **filòsof** molt bo.

Hi ha homes amb barba molt llarga, que tenen por de les respostes d'aquest noi tan jove.

És sastre, fuster, agricultor i moltes altres coses.

La gent diu que en Pere Saputo va aprendre a llegir i a escriure en 12 dies.

També diuen que en Pere Saputo va aprendre a pintar i tocar música en 3 mesos.

I a més diuen que en Pere Saputo és muy maco i educat.

La gent de tots els pobles

estan tot el dia parlant d'en Pere Saputo.

Una persona **filòsofa** és una persona que es fa moltes preguntes sobre el que passa al món i la vida dels éssers humans.

Aquesta frase vol dir que hi ha homes adults molt savis que tenen por de les respostes d'en Pere Saputo, perquè és un nen molt jove més savi que ells.

Senyor Sever:

- I el més estrany de tot és que ningú el coneix.
En Pere Saputo apareix en un lloc i desapareix.
És como si tingués l'**anell de Giges**
que quan t'ho poses, et fas invisible.

A més, la gent no sap de quina regió és.
Algunes persones creuen que és navarrès,
altres persones creuen que és aragonès.
Fins i tot hi ha persones que pensen que és gitano.

En escoltar això, en Pere es va posar a riure.

Paquito (Pere Saputo):

- Quin jove més estrany!

Senyor Sever:

- Per descomptat és estrany.
Però és que un home tan especial
té que ser estrany en tot.

Paquito, si et soc sincer,
Almudévar és un **poblet** lleig
i els seus veïns són una mica ximples.
No sé com ha nascut un jove
amb tant talent a Almudévar.

El Senyor Sever diu poblet per dir que Almudévar no és un poble bonic.

M'agradaria viatjar a Almudévar
per conèixer a en Pere Saputo.
Així podré veure si és veritat tot el que diuen d'ell.

Paquito (Pere Saputo):

- És el millor que podeu fer.
Conèixer tu mateix la veritat
sobre aquest Pere Saputo.

Encara, et dic una cosa, Senyor Sever:

No tot és veure, el que sona el forner.

A vegades, la fama engreixa les coses
que fan les persones.

Aquesta expressió és un refrany que vol dir que de vegades no s'ha de creure tot el que la gent diu. És un refrany semblant a "tot el que brilla no és or".

En Pere estava incòmode amb la conversa.

En Pere no volia parlar de les aventures
que la gent deia sobre en Pere Saputo.

Així que en Pere va agafar el violí i va tocar música
per deixar de parlar amb el Senyor Sever.

Morfina va estar atenta a tota la conversa sobre en Pere Saputo.

Morfina sospitava que en Pere Saputo era Paquito,
el jove que estimava.

Braulio Foz:

- I és que estimat lector,
tens que saber que a l'amor ningú l'enganya.
L' amor tot ho sospita,
tot ho endevina i tot ho sap.

Aquesta frase vol dir que quan dues persones s'estimen, es coneixen molt bé i no és fàcil enganyar-se.

Quan va acabar el dinar,
Morfina i Pere es van quedar sols una estona al saló.
Llavors Morfina va aprofitar
per parlar amb en Paquito.

Morfina:

- Doncs jo crec que hi ha dues opcions.
 - 1) O aquest Pere Saputo no existeix de veritat.
 - 2) O Pere Saputo ets tu, Paquito.

Perquè el que diu la gent d'en Pere Saputo
és el mateix que sabem de tu, Paquito:
tu tens les mateixes habilitats que ell,
ets igual de maco i educat
i ningú sap moltes coses de tu...

Pere Saputo:

- Sí, Morfina. Ho has endevinat.
Jo soc en Pere Saputo.
No ho diguis a ningú, si us plau.

Morfina i Pere es van mirar als ulls.
En Pere va seguir parlant.

Pere Saputo:

- **I ara que ja saps qui soc
i d'on vinc,
entendré que no vulguis estimar-me.**

En Pere diu aquesta frase perquè creu que Morfina el deixarà d'estimar per ser una persona que ha nascut en una família pobre.

En aquell moment, Morfina no sabia que dir.
Va estar una estona pensant,
i al final, va dir molt emocionada:

Morfina:

- **Abans morta que estimar a un altre home!**

Ja no hi ha res a fer.

Soc teva per sempre.

Tu, Pere, i els meus pares,
sou les persones més importants de la meva vida.

Des del primer dia que et vaig veure, em vas agradar.
No estimava a cap home fins que et vaig conèixer.
I no vull estimar a cap home més a la meva vida.

Així que et demano si us plau, Pere, que no m'enganyis,
perquè si m'enganyes, em moriré.
Si no m'estimes, digues-m'ho ja està.

Amor meu, perdona que et confessi el meu amor ara
i d'aquesta manera tan sincera,
però és que t'estimo...

Morfina va deixar de parlar amb en Pere
perquè escoltaven al seu pare arribar al saló.
Però abans que arribés el Senyor Sever,
en Pere li va dir en veu baixa:

Aquesta expressió significa que Morfina només estima a en Pere i només vol tenir una relació d'amor amb ell.

Pere Saputo:

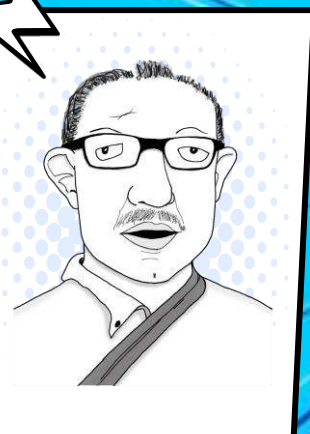
- No et preocupis, Morfina.
Jo també et desitjo.

Llavors van arribar al saló el Senyor Sever i Senyor Vicenç,
que seguien parlant de les aventures d'en Pere Saputo.

Al Senyor Vicenç va convidar a en Paquito
a veure els seus camps als afores del poble.
Es van acomiadar del Senyor Sever i de Morfina.

En Pere i Morfina es van mirar als ulls,
sabent el seu secret i que s'estimaven.

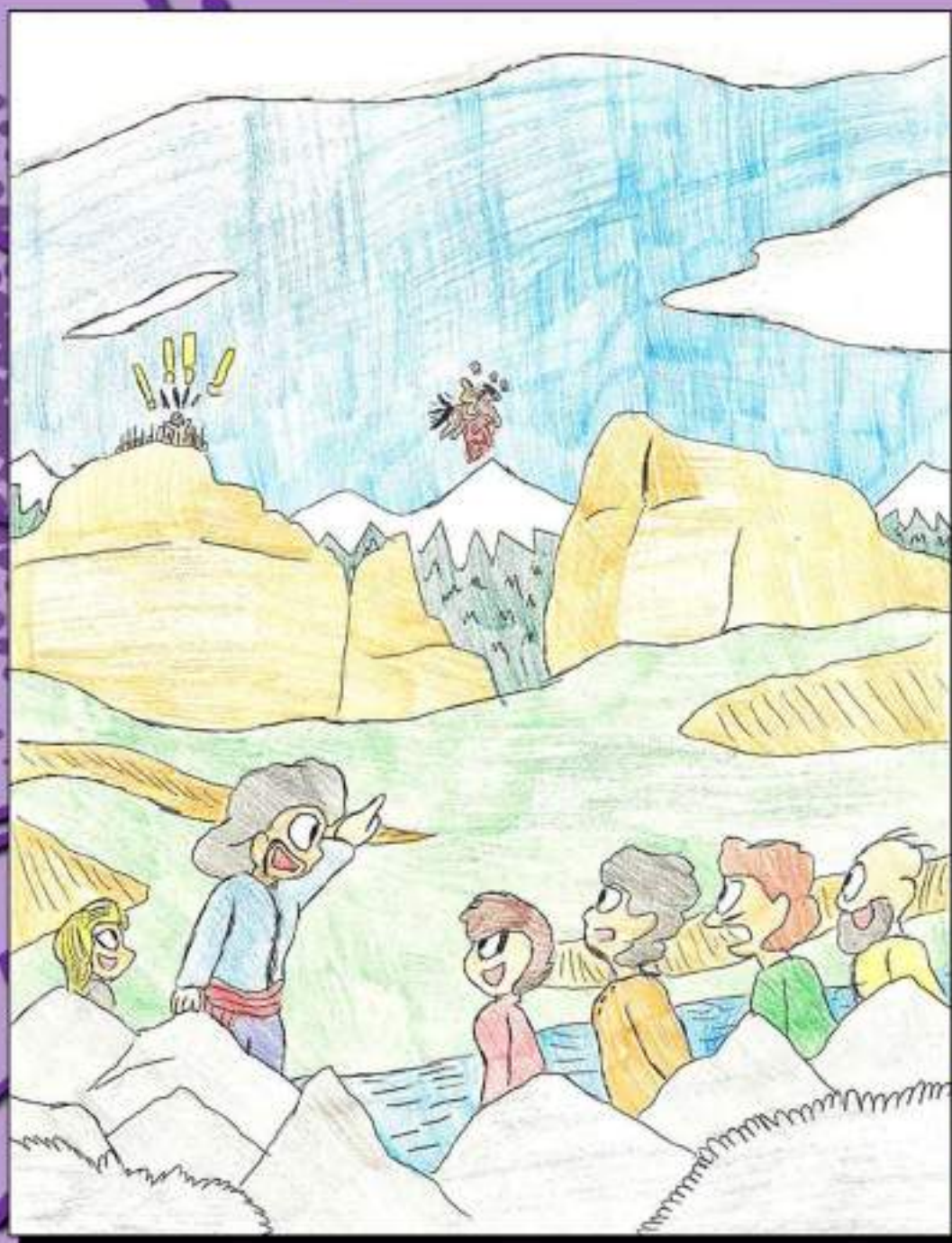
Informació d'en Pepenjuanes:

L'**anell de Giges** és una llegenda
que apareix en un llibre del filòsof Plató,
que va néixer l'any 367 Abans de Crist.
Giges era un pastor d'un poble
que va trobar un anell màgic.
Aquell anell feia invisible a Giges
quan se'l posava al dit.

Capítol 15

**En Pere resol els seus
problemes amb la justícia
i torna a Almudévar**

Braulio Foz:

- En Pere va estar 3 dies sencers amb Morfina.
Al quart dia es va acomiadar d'ella.

Pere Saputo:

- Morfina, me'n tinc que anar.

Morfina:

- Promet-me que tornarem a veure'ns.

Pere Saputo:

- Ho prometo.
Tindràs que esperar.
Tingues paciència.

També es va acomiadar del Senyor Sever i Marieta.
I del Senyor Vicenç i la seva parella,
que no volien que en Pere s'anés.

Quan va abandonar el poble,
en Pere va començar a tenir por.
Tornava a imaginar que els agutzils d'Osca
el detenien de camí a Almudévar.

En Pere anava per la muntanya,
evitava els camins
i donava moltes voltes,
perquè ningú el trobés.

Va decidir tornar a Almudévar
travessant la **Serra de Guara**
i, si calia, els **Pirineus**.

Un dia, en Pere es va trobar amb moltes persones
que anaven en **processó** a una ermita.

En Pere es va unir al grup de persones
i ningú es va adonar que hi era.

Al principi de la fila hi havia gent gran
que caminaven resant.

Al final de la fila hi havia gent jove.

Nois i noies alegres,

que aprofitaven aquell moment per estar junts.

**En Pere es va col·locar al final de la fila,
amb la gent jove.**

**Va veure les intencions dels joves
i se'n va en recordar del penitent de Barbastre.**

**En Pere pensava que diverses persones
tindrien que fer penitència aquella nit.**

La gent jove es va adonar
de que en Pere no era del poble.

La roba que portava era d'un estudiant de la tuna.

Li van demanar que toqués música

i expliqués històries divertides.

Caminar en **processó**
és anar en fila, és a dir,
unes persones darrere
d'altres.

En Pere sap que els
nois i noies joves es
posen al final de la fila
per parlar i jugar entre
ells i elles; i també per
fer alguna activitat
sexual. Per això se'n
recorda del penitent de
Barbastre que en les
festes religioses en les
ermites aprofitava per
estar con diverses
dones.

En Pere va fer el que li demanaven
i va explicar diverses històries divertides
que sabia que els farien gràcia,
perquè eren **gent de poc cervell.**

Aquesta expressió
significa que eren
persones ximples.

Totes les persones se'n reien
i volien ser amics i amigues d'en Pere.
Un dels nois li va dir a en Pere:

Noi jove 1:

- Escolta, em caus molt bé.
Vull que venguis a dinar a casa meva després de la missa.

Pere Saputo:

- Aniré a dinar a casa teva després,
amb una condició.

Noi jove 1:

- Quina condició?

Pere Saputo:

- Vull que, en el dinar,
ens acompanyin aquestes dones joves.
Ja sabeu que les dones donen sentit a la vida
i porten bona sort.

Els nois i noies joves van acceptar,
mentre se'n reien per les coses que deia en Pere.

De camí a la casa del noi jove, van veure el **Salt de Rotllà**.

Un altre dels nois joves va dir en alt:

Noi jove 2:

- Mira! El Salt de Rotllà.
Ara que ho penso,
el cavall de Rotllà tenia que ser bon saltador
i pesar poc per saltar d'una muntanya a l'altra.

Noi jove 3:

- Això és veritat.
Jo vaig estar una vegada a **Santolarieta**
i vaig veure el buit que hi ha des d'una muntanya a l'altra.
Hi ha molta distància per saltar i seguir amb vida.

Pere Saputo:

- I algú de vosaltres
sap el que va passar després
de que Rotllà i el seu cavall saltaren?

Noi jove 1:

- Nosaltres només sabem la **llegenda**
que ens van explicar de petits.
Rotllà era un cavaller francès
que va intentar conquerir Saragossa.
No ho va aconseguir i va tenir que fugir.

Una **llegenda** és una història antiga que compta coses que van passar de veritat i altres que són mentida.

Quan va arribar a aquest lloc, va saltar d'una muntanya a l'altra
i va escapar de l'exèrcit d'**Olivers de Castella**.

Pere Saputo:

- Doncs bé, jo us diré el que va passar després.

El cavall va saltar amb molt esforç
i va morir en trepitjar l'altra muntanya.

Roldán va caure al terra, es va aixecar
i va córrer fins l' **Ou de Sant Cosme**.
Estava fora de perill a l'altra muntanya.

En Rotllà i els Olivers de Castella
estaven en dues muntanyes diferents i separades.

Llavors, Rotllà va mirar a l' Olivers
i el va fer 278 **figues** i 497 **talls de mànigues**
des de dalt de la muntanya.

Olivers, amb **3 pams de nassos i mig**,
es va quedar mirant a Rotllà que es burlava d' ell.

Algú sabia això?

Nois Joves:

- No.

Pere Saputo:

- Doncs us vaig a explicar una altra cosa que tampoc sabeu.

Fer la figa és semblant a fer un tall de mànigues o una pinta. És un gest amb la mà per insultar a una altra persona. La figa es fa tancant el puny i ficant el dit polze entre el dit índex i el del mig.

Fer un tall de mànigues és un gest que s'utilitza per menysprear a algú. El tall de mànigues es fa posant la mà d'un braç a la part davantera del colze de l'altre braç.

Aquesta expressió significa que Olivers es va quedar decebut perquè Rotllà s'havia escapat.

Pere Saputo:

- El cavall va fer tan esforç en el salt, que quan estava a l'aire d'una muntanya a l'altra, se li van obrir els budells i es van caure al riu les **vísceres** i els **genitals**.

Tot això va caure al riu Flumen, que passa per allà. Totes les vísceres i els genitals, van passar de riu en riu:

- del Flumen a l'Isuela,
- de l'Isuela a l'Alcanadre,
- de l'Alcanadre al Cinca,
- del Cinca al Segre,
- i del Segre a l'Ebre.

Al final, les vísceres i els genitals del cavall van passar del riu Ebre al mar.

Els genitals, al final, van arribar flotant a la costa d'Àfrica.

Es van quedar entre dos **cabra figuera**.

Amb el pas del temps, va créixer una planta amb tres flors molt boniques.

Una flor era de color blanc, una altra flor de color negre i l'última flor era de color morat.

Un dia, una euga es va menjar la planta i les tres flors.

Passats uns mesos, l'euga va parir tres cavalls.

Un de color blanc, un de color negre i un altre de color morat.

Eren els cavalls més ràpids del món.

Les **vísceres** són els òrgans interns tous del cos. Per exemple, el cor o els pulmons.

Els **genitals** són els òrgans que serveixen per reproduir-se. En el cas del cavall són els testicles i el penis.

Un **cabra figuera** és una figuera mascle que neix a la natura i no madura. És a dir, no li creixen figues.

Els nois i noies joves estaven sorpresos amb la història de Pere mentre caminaven a la ermita. Van descansar una mica i van menjar alguna cosa abans de que comencés la missa.

Braulio Foz:

- Oh! Quina sorpresa es va emportar el nostre amic Pere Quan va començar la missa.

En Pere va veure pujar al púlpit al frare que anava a celebrar la missa.

I a què no saps qui era, estimat lector?

Doncs el frare carmelita d'Osca, Fra Toribi!
El frare que es va quedar inconscient al terra, quan en Pere li va llençar els materials per pintar al convent carmelita.

Quin esglai es va emportar en Pere al veure al frare. Tenia por de que li reconegués, però després va pensar que no li conegués perquè el seu cos havia canviat molt i portava roba elegant.

Quan va acabar la missa, es va preparar un dinar a l'ermita per a tothom. Es van posar taules llargues a les que s'anava asseient la gent.

Aquesta és una pregunta que fa Braulio Foz para veure si te'n recordes de quin personatge del llibre pot ser.

Els nois i noies joves no volien anar a dinar a casa,
així que es van quedar a dinar a l'ermita.

En Pere es va quedar amb ells a la mateixa taula.

Durant el dinar,

un home que havia menjat a la taula amb Fra Toribi,
es va apropar i es va asseure a la taula dels joves.

Home:

- He estat menjant amb el frare
i ens ha explicat una història molt curiosa.

Ens ha dit que fa uns mesos,
va arribar en Pere Saputo a un convent d` Osca.
El famós Pere Saputo!

Li van dir que pintés la capella de la verge
i el frare anava tots els dies
a molestar-lo i **empipar-lo**.

Un dia, en Pere Saputo no va aguantar més,
i li va llançar al frare la pintura, els pinzells,
la paleta dels colors i alguna pedra.

El frare m'ha dit que es va quedar mig mort,
llençat al terra pels cops.
Va estar un mes curant-se les ferides.

Empipar és el mateix
que fastiguejar a algú
amb intenció.

Home:

- En Pere Saputo va marxar
i no va acabar de pintar la capella.
Els altres frares del convent
li van donar la culpa a Fra Toribi
per molestar a en Pere Saputo.

Pel que sembla, la pintura segueix igual.
Els frares volen que l'acabi en Pere Saputo.
I Fra Toribi no para de buscar pels pobles
perquè té que trobar a en Pere Saputo
per demanar-li que torni a Osca
a acabar de pintar la capella.

A l'escoltar això, en Pere va pensar que estava fora de perill,
que ningú el perseguia i que podia tornar a casa.

A l'acabar el dinar i la festa,
en Pere es va acomiadar de la gent jove
i es va preparar per tornar a casa seva.
Amb la seva gent a Almudévar!

Estava caminant diversos dies
i va parar a la ciutat d'Osca.
Allà es va treure la seva roba d'estudiant de la tuna
i es va fer un vestit d'home.

No volia que la gent d'Almudévar
el veiés amb roba d'estudiant de la tuna.
Les seves aventures com tuno volia que fossin un secret.

De camí a Almodévar, des d'Osca,
en Pere mirava el paisatge amb alegria.

Tornava a casa seva!

Després de 8 mesos fora, tot seguia igual:
els camps, les muntanyes, els rius i el sol brillant.

En Pere va arribar a Almodévar a la nit,
perquè no volia que els seus veïns i veïnes
li veiessin arribar i li fessin preguntes.

Com era una mica tard,
en Pere va decidir anar a casa de la seva padrina,
perquè no volia molestar a la seva mare.

Va trucar a la porta i li va obrir la seva padrina
que es va alegrar molt de veure a en Pere.

Padrina:

- Mare meva, Pere!
Quan has canviat!
Em tens que comptar què has fet.

Pere Saputo:

- Ja t'explicaré en un altre moment.
Tinc moltes aventures per explicar-te.

He vingut a casa teva,
perquè pot ser que la meva mare estigui dormida.
No vull molestar-la.

Padrina:

- No et preocupis, Pere.
La teva mare està desperta.
Se n'alegrarà molt de veure't.

Pere Saputo:

- Molt bé.
Llavors vaig a casa a veure-la.

Padrina:

- Espera, Pere.
Primer sopa amb nosaltres
i després anem a casa amb la teva mare.

Quan van acabar de sopar,
van anar a casa de la mare d'en Pere.

La mare es va alegrar molt
al veure al seu fill sa i estalvi.

Mare d'en Pere Saputo:

- Ai, fill meu!
T'he trobat tant a faltar!

Què canviat estàs.
Ets més alt, fort i maco.

Estàs fet tot un home!

Tens que explicar-nos tantes coses!

Aquesta frase vol dir
que en Pere ja ha
crescut i madurat i ja
no és un nen petit.

Pere Saputo:

- No et preocupis mare.
Us comptaré tot el que he viscut, però un altre dia.
Ara necessito descansar.

I dit això, es van anar tots i totes a dormir.
L'endemà, tots els veïns i veïnes
sabien que en Pere Saputo havia tornar a Almudévar.

Moltes persones van visitar a en Pere.
La primera a anar a veure'l va ser Eulàlia,
la filla del gentilhome de la cantonada.
Tothom se sorprenia al veure a en Pere tan canviat.

Als dos dies d'arribar a Almudévar,
en Pere va rebre una carta del prior
del convent de Nostra Senyora del Carme.
A la carta, el prior li demanava a en Pere que tornés a Osca
per acabar de pintar la capella.
El prior li prometia a en Pere
que cap frare el molestaria mentre pintés.

En Pere va contestar al prior amb una altra carta
en què li deia que tornaria a Osca
per acabar de pintar la capella.
En Pere l'avisava a la carta
que arribaria a Osca en una setmana,
perquè primer tenia que arreglar casa seva.
Calia reparar i **renovar** algunes coses.

Renovar és canviar alguna cosa vella per alguna cosa nova o arreglar alguna cosa vella perquè tingui millor aspecte.

Quan va arribar a Osca, el prior es va alegrar molt de veure'l.

Prior:

- Estimat Pere Saputo,
tots els frares del convent
estem molt contents de tornar a veure't.

Tenim moltes ganes de veure't pintar.
Aquesta vegada no et molestarà ningú.

A Fra Toribi ja l'hem advertit:
Quan estigui en Pere pintant a la capella,
tu, Fra Toribi, no pots entrar!

En Pere se'n va alegrar de veure els frares.
Va començar a pintar al final de l'estiu
i va deixar de pintar quan va arribar l'hivern.
Feia molt fred per pintar.

En els mesos d'hivern va tornar a Almudévar.
Va aprofitar per llegir, fer exercici, estudiar i tocar música.

Un dia d'hivern va parlar amb la seva mare, sobre la seva casa.

Pere Saputo:

- Mare, tenim que millorar la casa.
Hi ha moltes coses que arreglar.
Les parets estan velles,
hi ha algunes **goteres** i fa fred.

Una **gotera** es un forat en el sostre pel el que cau l'aigua quan plou.

Mare:

- Ho sé, fill meu.
Però, com pagaré totes aquestes coses?
No tinc tants diners.

Pere Saputo:

- No et preocupis, mare.
Amb els diners que he guanyat aquest estiu
i el que em pagaran
per pintar la capella del convent d'Osca,
podrem pagar totes les obres de la casa.

Quan torni a Osca a pintar,
et quedaràs a casa de la meva padrina
mentre contractem uns paletes
per arreglar casa nostra.

En Pere va tornar a Osca a la primavera.
Va acabar de pintar la capella en pocs mesos.
El prior del convent estava molt content.

Prior:

- Moltes gràcies per acabar la pintura.
En una de las pintures
m'ha semblat veure un **retrat** de la meva cara.
Has dibuixat la meva cara a Sant Elies?

Un **retrat** és el dibuix
d'una persona.

Pere Saputo:

- Us heu adonat!
Sí, senyor prior.
He dibuixat la seva cara a Sant Elies.

Prior:

- Gràcies, Pere.
És un detall molt bonic.
Té, et vaig a pagar les 500 lliures jaqueses
que et vam prometre en conèixer-te i et vaig a fer un regal.

En Pere va tornar a Almudévar amb els diners.
Quan en Pere va arribar a casa de la seva mare,
els paletes havien acabat les obres.
En Pere va pagar als paletes.
La casa havia quedat molt bé.

Durant la primavera,
en Pere va seguir amb la seva **rutina** d'estudiar,
tocar música i fer exercici.
Aquella primavera va pintar quadres a dues cases.

Una **rutina** és alguna cosa que fem de la mateixa manera. És semblant a un costum.

Una de les cases era del capellà.
En Pere va pintar gratis a la casa del capellà
perquè l'apreciava i l'estimava.

L'altra pintura era per un home ric.
L'Eulàlia es va assabentar de les pintures
que li demanaven a en Pere i va parlar amb ell.

Eulàlia:

- Pere, la pintura més bonica del poble té que ser la que vas pintar a casa meva.

Si pintes alguna cosa més bonica en les altres cases, enfadaràs i ofendràs a la meva família.

Pere Saputo:

- No et preocupis, estimada Eulàlia. És impossible que pinti alguna cosa més bonica en les altres cases del poble.

Recorda que en la teva casa vaig dibuixar un àngel amb la teva cara.

I això és el més bonic que he pintat.

En Pere es va quedar a Almudévar durant aquell estiu. No va anar al lloc on havia quedat amb els seus amics tunos. Aquell estiu va passar els dies amb l'Eulàlia. Els dos joves s'estimaven molt.

Els tunos van esperar a en Pere en el lloc que havien acordat, però no va arribar cap dia. Més tard, va anar al poble de Morfina pensant que en Pere estaria allà. Però en Pere tampoc estava al poble.

Els tunos, que estaven desesperats per trobar a en Pere, van viatjar fins a Navarra perquè creien que era d'allà. Però tampoc van trobar a en Pere.

En Pere sabia que el buscaven.

Es reia imaginant a la gent buscant per totes parts.

De vegades sentia ganes de sortir a viure noves aventures,

però l'Eulàlia i el seu amor cap a ella,

el van ajudar a aguantar-se i a quedar-se a Almudévar.

Informació d'en Pepenjuanes:

La **Serra de Guara** són diverses muntanyes que apareixen abans dels Pirineus a la província d'Osca.

Els **Pirineus** són les muntanyes més altes de la província d'Osca i separen Espanya de França.

El **Salt de Rotllà** són dues muntanyes de la Serra de Guara, que estan molt juntes però separades. A les muntanyes se'ls anomena penyes. Una penya es diu Sant Miquel i l'altra penya d'Amà. Es diuen Salt de Rotllà perquè hi ha una llegenda sobre el cavaller Rotllà, un guerrer francès que va intentar conquerir la ciutat de Saragossa. La llegenda explica que Rotllà va saltar amb el seu cavall des d'una muntanya a l'altra muntanya escapant de l'exèrcit que el perseguia.

Informació d'en Pepenjuanes:

Santolarieta és una ermita que es troba a dalt de tot de les muntanyes que formen el Salto de Roldán.

Oliveros de Castilla és una persona que no va existir en realitat. És un personatge que apareix en la llegenda de Roldán en els Pirineus. Oliveros i Rotllà són amics des de fa molt de temps, però quan arriben a conquerir Saragossa s'enfaden entre ells i es tornen enemics.

L'**Ou de San Cosme** és una muntanya molt allargada que en la zona se li diu Mallos.

Els rius **Flumen, Isuela, Alcanadre, Cinca, Segre i Ebre** són rius que formen part de la província d'Osca i es comuniquen entre sí.

Curiositats del capítol:

[Pàgina web d'informació sobre el Salto del Roldán,](#)

a l' Hoya d' Osca.

[Pàgina web d'informació sobre la Sierra de Guara i el Prepirineu.](#)

[Pàgina web d'informació sobre el Pirineu Aragonés.](#)

[Pàgina web d'informació sobre alguns rius i paisatges de la província d' Osca.](#)

[Disc de música Pere Saputo:](#)

L'Orquestina del Fabiol va gravar un disc sobre La Vida d'en Pere Saputo.

La cançó "Corrida de Roldán" està inspirada en aquest capítol.

Resum del llibre 2:

En Pere Saputo surt d'Almudévar!
El llibre 2 compta les aventures
d'en Pere Saputo
per diversos pobles de la província d'Osca.

Amb el llibre 2, que té 15 capítols,
coneixeràs llocs meravellosos d'Osca,
aprendràs tradicions antigues d'Aragó
i et riuràs molt amb l'astut Pere.

Un jove aragonès que viatja per molts llocs
i viu com pintor, músic de la tuna
i fins i tot monja!
Fent amics i amigues per la comarca del Somontà
i la bonica Serra de Guara, abans dels Pirineus.
Gaudeix del llibre amb el nostre jove protagonista.

Colaboració:

Finançament:

